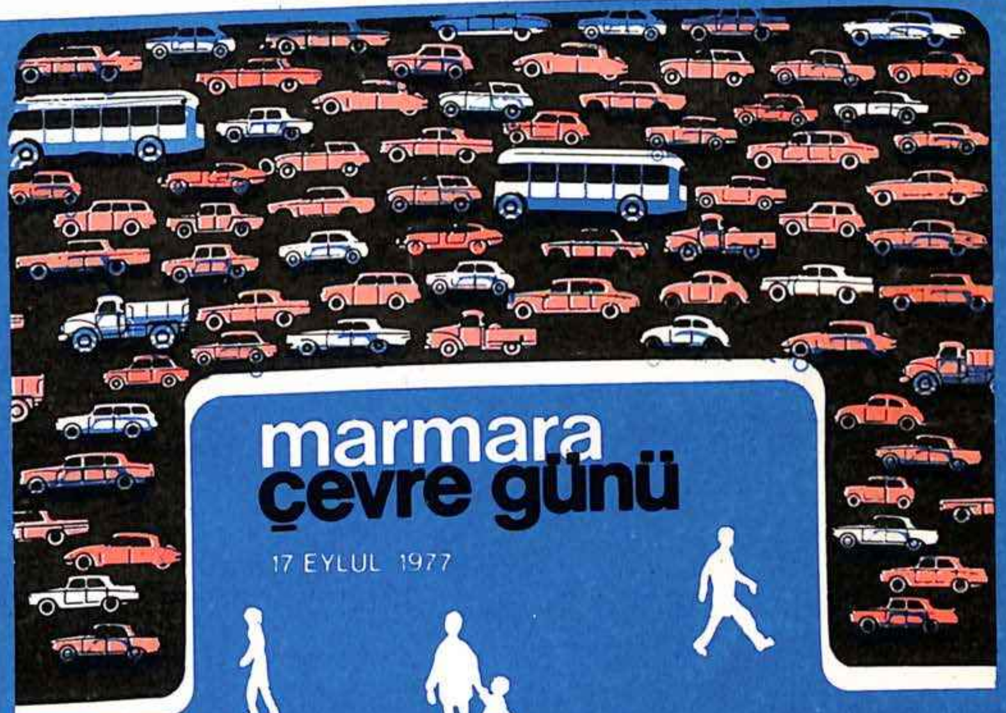
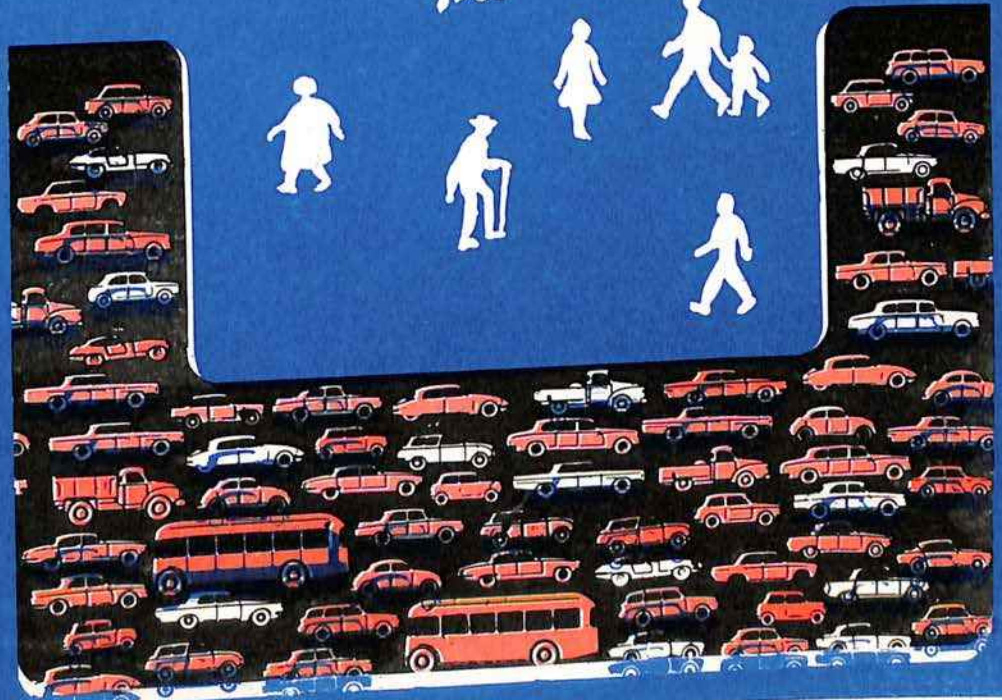
MARMARA VE BOĞAZLARI

Belediyeler ve KENT SORUNLARI dergisi

MARMARA VE BOĞAZLARI BELEDİYELER BİRLİĞİ YAYIN ORGANIDIR

YAZ DÖNEMİ
DERGİSİ
(SAYI 20 -25)

MARMARA VE BOĞAZLAR

BELEDİYELER ve KENT SORUNLARI

D e r g i s i

MARMARA VE BOĞAZLAR
"Belediyeler ve Kent Sorunları" Dergisi
Sayısı 15,-- TL. Yıllığı: 150,--TL.

Sahibi: Marmara ve Boğazları
Belediyeler Birliği Adına Ahmet İSVAN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü ve Yönetmeni:
Selâhattin YILDIRIM

Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği üyeleri:
Bandırma, Bigadiç, Erdek, Edincik, Gönen, Manyas, Marmara Adası, Gemlik, Armutlu, Karacabey, Zeytinbağı, Osmaneli, Çanakkale, Biga, Bolayır, Çardak, Eceabat, Gelibolu, Gökçeada, Karabiga, Lâpseki, Umurbey, Çan, Istanbul, Büyükçekmece, Çatalca, Çınarcık, Değirmenköy, Hadımköy, Kartal, Küçükçekmece, Küçükyalı, Maltepe, Pendik, Silivri, Tuzla, Yakacık, Yalova, Bayrampaşa, Kırklareli, Alpullu, İzmit, Bahçecik, Darıca, Değirmendere, Gebze, Gölcük, Hereke, İhsaniye, Yarımca, Yuvacık, Karamürsel, Karasu, Tekirdağ, Hoşköy, Kozyörük, Marmara Ereğlisi, Mürefte, Şarköy.

Yönetim Adresi:
Prof. Kâzım İsmail Gürkan Cad. No:12
Ortaklar Han Kat 4 Cağaloğlu-ISTANBUL

Dizgi: Basın Yayın Organizasyon,
Baskı: Öz-akın Matbaası
Filmler: Tab Grafik,
Cilt: Örnek Mücellithanesi

YORUM

NİÇİN "BİRLİK"

TÜRKİYE kentleşiyor. Kentleşme hızı, son 25 yılda daha açık ve acı olarak etkisı-ni gösterdi. Yirmin yüzyılın sonunda da, Türkiye nüfusunun dörtte üçü kentler de yaşayacak. İçinde yaşadığımız 70'li yıllar, bizi gelişim ve dönüşüm süreci içinde hızla buna götürüyor. Kentler, bu gelişim ve dönüşümün kaçınılmaz yaz-gısının arenası görünümünde. Kentler, "kentleşme"nin ağırlığı altında. Sorun-lar nicel ve nitel olarak büyürken "belediye"ler adeta "yeniden doğuş"u yaşı-yorlar... Dönemeç noktası ise, 1971 rejimini takip eden "demokratik" seçimler ile yaşanan siyasal olguda başlıyor.

KENTLEŞEN Türkiye'de "isteyen", "seçen", "arayıp-bulan" kent halkı ile yüz yüze gelen tek "kamu kuruluşu" belediye... Kent halkının yazgısını bölüşen, onlarla yazgı birliği eden kuruluş belediye... Onların bir parçası... Onlarla iç içe.... Onlardan ayrılmaz. Ama yazgının ortaklığı, kitlelerle - belediyenin organik birleşiminin varlığı anlamında değil... Organik birleşimi engelleyen "ayak bağlar"ından da öte zincirler var, koca ve kalın... Bu "bütünleşme" nin engeli, "çağdışı kalmış belediyecelik anlayışı". Merkezi iktidarların gelişen ekonominin "rasyonali"ne uygun olarak belirginleşen otoriter eğilimi, kaynak-ları hakça dağıtmıyor. Bir yanda geniş halk yığınları, bir yanda gelişme ve tekelleşme sürecini yaşayan siyasal ve ekonomik gerçeklik... Ve hızla artan yükselen kentlerin yığınsal talepleri ve bunlara sözcülük eden, etmeye çalı-şan belediyeler. Çelişki burada düğümleniyor...

ÇATIŞMANIN çözümü için tarafların önerisi de farklılıklar gösteriyor. Örneğin, Mec-lis komisyonlarının raflarında gündeme gelmek için sıra ve "konjonktür"bekle-yen "İstanbul Metropoliten Hizmetler Birliği Yasası" taraflardan birinin çö-zümü... Diğer bir taraf ise, "biraraya gelme" olgusunun gücünü yaşamak için oluşturdukları "Birlik"i çözüm olarak yaşıyorlar. Konut isteyen, bir yerden bir yere rahatça ulaşmak isteyen, "ekmeğine el atılmamasını" isteyen kitleler "üretici, tüketiciyi koruyucu, kaynak yaratıcı" belediyeyi yaratmaya itiyorlar Belediyeler "demokratikleşiyor"... "Birlikçi ve Bütüncü" bir görüşün etrafın-da örülüyorlar. Kitleler dört yılda bir yapılan oylamada seçtikleri yerel yö-netimin, merkezi otoritenin boşluğunu doldurmasını istiyorlar. Buna zorunlu kılıyorlar. Salt kontrolcu görünüşün bu yaklaşımla yok olmasını istiyorlar... Verdikleri oyların hesabını soruyorlar.

"BİRLİKÇİ ve bütüncü belediye" özünden demokratik, halkın özlemindeki belediyele-rin kuruluşunun baş adımlarındandır. Kent sorunlarının çözümündeki "üretici" karakterin kazanılmasıdır... Ekonomik yazgı birliği eden kentlerin ve kitle-lerin bir anlamda savunma için dayanışmasıdır. Sorunlara ortak çözüm arama girişimidir... Çözüm kitlelerle bütünleşmede ve "birleşme"dedir.

İÇ VE DIŞ HABERLER

8. BİRLİK MECLİSİ TOPLANDI

Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği 8. Birlik Meclis toplantısı İstanbul'da yapıldı. 25 Mayıs 1977'de yapılan toplantıda:

Birlik Başkanlığına, İstanbul Belediye Başkanı Ahmet İsvan Başkan vekilliğine İzmit Belediye Başkanı Erol Köse, Birlik encümen üyeliklerine Çanakkale Belediye Başkanı Reşat Tabak, Marmara Belediye Başkanı Ahmet Enön, Umurbey Belediye Başkanı Halil Alanlıoğlu ve Tekirdağ Belediye Başkanı Osman Alyanak seçildiler.

Birlik Meclis Başkanlığına, Yarımca Belediye Başkanı Hüseyin Avni Şirin, katipliklere de; Gebze Belediye Başkanı Ziya Fırat, Büyükçekmece Belediye Başkanı İbrahim Arı getirilmişlerdir.

Birlik genel sekreterliğine, emekliliği nedeniyle görevinden ayrılan Avni Öztüre'nin yerine Selâhattin Yıldırım atanmıştır.

Birlik başkanlığına seçilen Ahmet İsvan:

"Belediyeler Birliği yasal açıdan tek tek hiç bir belediyenin sahip olmadığı ve çağ dışı yasalarımız nedeniyle çok gereksinim duyduğumuz yetkilere sahiptir. Belediyelerimizin karşılaştığı sorunlara çözüm getirirken Birliğin sağlayacağı araştırma, tanıtma, birlikte satın alma, kent sorunlarına daha etkili önlemler getirme olanaklarından yararlanacağız. Birlik, benim göreve başlamamdan önce değerli ileri ve tecrübeli belediye başkanları tarafından kurulmuş, ve çevresine aynı niteliklerde bu davaya inanmış güçlü bir kadro toplamıştır. Bundan sonra da Birliğin aynı yönde ve hızla gelişmeye devam edeceğine inanıyorum."

MADEM Kİ EKMEĞİMİZLE OYNANIYOR

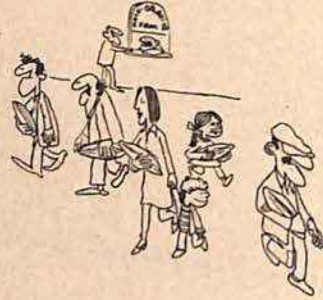
İŞTE: KARTAL HALK EKMEK A.Ş.

Halkımızın temel gıda maddesi olan ekmeğe ilişkin sorunlar madem ki Belediyeler üzerine yıkılmak isteniyor..... Üretiminden dağıtımına kadar karşılaşılan tüm güçlüklerin bedeli, son kertede halkımızın ve onun demokratik temsilcisi olan Belediyelerin üstüne yıkılıyor... O zaman cevabımız açıktır: EKMEĞİ ÜRETMEK.. Hatta, un ve bütün un mamullerinin üretimini de gerçekleştirmektir.

Birliğimizin ve Kartal Yöresi Belediyelerinin öncülüğünde Kartal HALK EKMEK A.Ş.kuruldu. Kuranlar: Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği, Kartal Belediyesi, Maltepe Belediyesi, Dolayoba Belediyesi ve bunların ortaklaşa gücünü aldığı HALK...

GEREKÇE:

*Son zamanlarda her kentte fırıncıların tek bir şirkette birleşerek tekelleşmeye gitmeleri,

*Halkı pahalı, kalitesiz,sağlıksız ve düzensiz ekmek tüketimine zorlamaları,

*Ekmeğin gerçek yaratıcısı olan fırın emekçilerini görülmemiş bir biçimde sömürmeleri,

*Yetkisiz kurullardan aldıkları kararlarla, gerçek yetkili belediyelerin kararlarını hiçe saymaları,

*Dağıtıcı payını en aza indirerek binlerce kentli küçük esnafı ekonomik yıkıma itme olgusu...

*Üretimi keyfi ve siyasi yaptırım olarak kullanma tehditleri, ekmek almak için bekleyen halkı kuyruklara itmeleri,

*Kuyruklarda bekleyen halka inat ve nisbet olsun diye denize dökülen ekmekler....

İşte bunları önlemek ve engellemek için: KARTAL HALK EKMEK A.Ş.

AMAÇ:

Kartal Halk Ekmek A.Ş. kuruluş amacını yaptığı sözleşmede şöyle belirliyor:

"Kartal yöresi belediyelerinin öncülüğü ve halkın katılımı ile düzenli, ucuz, sağlıklı ve kaliteli her türlü ekmek ile un ve undan mamul her türlü yiyecek maddeleri ihtiyacını karşılamak üzere üretim yapmak, dağıtmak ve dağıtım için gerekli üniteleri kurmaktadır."

BELEDİYELER UZUN VADELİ DÜŞÜK FAİZLİ KREDİLERLE VE GARANTİLİ TESİS ARAÇ VE GEREÇ SAĞLIYORUZ

Belediyeler, Türkiye'nin en büyük iş araçları tüketicisi. Her yıl bütçelerinde milyonlarca liralık araç gereç fonu konur. Milyonlarca liralık yedek parça alınır... Ancak bunlar, her belediyenin kendi bireysel ilişkileriyle kurulan alışverişlerdir. Birliğimiz eliyle bu ilişkiler de kurumlaşma aşamasına girmiş bulunmaktadır. Yani birlik üyesi belediyeler gereksinimlerini:

*uzun vadeli
*düşük faizli kredilerle ve
*garantili

elde etme girişiminde bulunabilecekler.

Birliğimize bu güne kadar iş makinası, tesis, araç gereç yedek parça temini için başvuran belediyeler şunlardır:

*Çanakkale belediyesi
*Pendik "
*Gelibolu "
*Değirmenköy "
*Çatalca "
*Büyükçekmece "
*Umurbey "
*Karacabey "
*Tuzla "
*Armutlu "
*Küçükçekmece "
*Lapseki "
*Hereke "
*Mudanya "
*Biga "
*Marmara Ereğlisi "
*Gönen "
*Silivri "
*Çan "
*Alibeyköy "

Yukarıda adları yazılan belediyelerin istekleri Birliğimizde değerlendirilmekte ve tasnif edilip, tipleştirilmektedir.

Taleplerin sağlıklı yerine getirilmesi için, piyasa araştırmaları yapılırken Birlik, "ortak satın alma"-ihale"şartnamesi"ni hazırlamaktadır.

MARMARA ÇEVRE GÜNÜNÜ 17 EYLÜL TARİHİNDE KUTLUYORUZ

Birliğimiz 8. Genel Kurul'unda alınan karar gereğince 17 Eylül 1977 MARMARA ÇEVRE GÜNÜ olarak ilân edilmiştir. Bugünün amacı, bir gün için kent merkezlerinde bir bölümü trafiğe kapatarak gürültü, toz, hava kirliliği ve kaza tehlikesinden uzak, insanî boyutları olan bir kent merkezi yaratıp yayalara açmaktır.

MARMARA VE BOĞAZLAR BELEDİYELER BİRLİĞİNİN ALDIĞI KARARLAR AÇIKLANDI

Marmara ve Boğazlar Belediyeler Birliğinin 8. Birlik Meclis Toplantısı yapıldı. Birlik Başkanlığına İstanbul Belediye Başkanı Ahmet İsvan'ı getirdi ve bazı kararlar aldı-mıştır) Marmara Çevre Gününün 17 Eylül 1977 tarihinde kutlanması.
— Balıkçıları ve tüketici halkı koruyucu önlemlerin alınması.

MARMARA ÇEVRE GÜNÜ, Birleşmiş Milletler Teşkilâtı'nın işbirliği ve katkılarıyla düzenlenmektedir. Bundan önceki yıllarda düzenlenen benzeri uygulamalar dünyanın her yanında olduğu gibi yurdumuzda da büyük başarı kazanmış ve uygulamayı düzenleyen belediyelere kamu oyu önünde büyük prestij sağlamıştır.

Birliğimizin öncülüğünde kutlanacak 17 Eylül MARMARA ÇEVRE GÜNÜ'ne İstanbul Tabipler Odası, İnşaat Mühendisleri, Mimarlar Odası, Elektrik Mühendisleri, Ziraat ve Harita Mühendisleri Odaları İstanbul Şubeleri, Çevre Koruma ve Yeşillendirme Derneği, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu'nun katkılarıyla gerçekleştirilecek.

ÇEVRE GÜNÜ NEDİR?

Çevre Günü ilk kez 1976 yılında Birleşmiş Milletler tarafından düzenlendi. Çevre Günü'nde dünyanın birçok kenti merkezlerinde ya da yayaların yoğun bir biçimde kullandıkları kesimlerde, bölgeleri yayalara açtılar.

ÇEVRE GÜNÜNÜN MAKSADI NEDİR?

Çevre Günü'nün 24 saat için kentlerin belli bir bölgesini ya da birkaç yolunu trafiğe kapatarak kamuoyunda gürültü toz, hava kirliliği ve kaza tehlikesinden uzak, insanî boyutları olan kent merkezi özlemini harekete geçirmektir. Bütün dünyada böyle bölgeler hızla yaratılmaktadır ve bunlar büyük başarı kazanmaktadır.

NİÇİN MARMARA ÇEVRE GÜNÜ?

1976'daki dünya çapındaki uygulamaya ülkemizden İzmit katıldı. Bunun başarısı halkımızın bu konuda aşırı bir hassasiyet gösterdiğini ve insanî boyutları olan kent merkezlerini özlediğini belgeledi. Kamuoyunda zaten mevcut olan bu özlem, istek ve beklentileri değerlendirmek yerel idarelerimizin en doğal görevi olmalıdır.

MARMARA ÇEVRE GÜNÜ'NDE NE YAPILACAK?

Bugün ağır trafik koşulları içinde olan bir kesim 24 saat için trafiğe yasaklanarak yayalara açılacak ve bu huzur dolu ortamın tadına varmaları için yeşillendirme,banklar sağlanacak, bazı eğlenceler düzenlenecek.

NASIL BİR ALANDA ÇEVRE GÜNÜ KUTLANMALIDIR?

Yayaların yoğun bir biçimde kullandıkları ve araç trafiği tarafından önemli ölçüde rahatsız edildiği bir merkez kadar, bir kıyı da söz konusu olabilir. Önemli olan yayalarla araçların yoğun bir biçimde ve iç içe kullandıkları bir kesimi sadece yayaların kullanımına açmaktır.

BÖYLE BİR UYGULAMAYA HAZIRLANMAK İÇİN NE YAPILMASI GEREKMEKTEDİR?

Marmara Çevre Günü ile ilgili iş programı ve zamanlama Birlikçe hazırlanıp üyelere iletilmiştir. Burada ayrıca Belediyeler Birliği'nin sağlayacağı kolaylıklar da anlatılmıştır. Bu kolaylıklar arasında "ortak afiş" ve "broşür "

bastırmak, yapılması gereken işlerin ayrıntısını anlatan bir rehber, bir kılavuz göndermek ve gerekiyorsa bir uzman yollamak gibi faaliyetler vardır.

UYGULAMA NASIL OLACAK?

Belediyeler uygulama yapılacak alanın bir gün önceden temizlenmesi, yeşillendirilmesi trafiği kesecek manialarin bulunup yerleştirilmesi gibi tutarı az faaliyetleri de yapacaktır. Ayrıca gün boyunca trafik düzenini kontrol altında tutmak maksadıyla belediye zabıtası da görevlendirilecek - tir. Öte yandan yayaya açılan alana renk ve canlılık getirmek maksadıyla gün boyunca çeşitli eğlenceler, halk oyunları, müzik konserleri düzenlemek de yararlı olacaktır.

TRAFİKTEN
ARINDIRILARAK
YAYAYA AÇILMIŞ
KENT MERKEZLERİ

Bütün dünyada hızla oluşanbir hareket var. Kent yönetimleri otomobil sahipliğinin artmasıyla birlikte bu olayın kent yapısı üzerindeki olumsuz etkilerine karşı değişik tedbir ler alıyorlar. Bu tedbirlerin başında da trafikten arındırma projeleri geliyor.

Kentlerin merkezindeki alış - veriş sokak, cadde ve alanları genellikle hep ana trafik yollarının da üzerinde oluyor

Bu tarihi gelişme nedeniyle böyle. Ancak trafik hacımları artıp büyük miktarlara varınca eskiden alış veriş merkezi diye bilinen ve ana karakteri bu olan kesimler trafiğin getirdiği baskıyla ana trafik yolu karakteri taşımaya başlıyorlar. Tabii, durmadan gelip geçen büyük sayıdaki araçların getirdiği gürülgü, kaza tehlikesi ve hava kirlenmesi ticarî merkezin çekiciliğini azaltmaya başlıyor. Adı geçen bölge, insanların, rahatlıkla kullandıkları bir mağazadan diğerine rahatlıkla gidip gelebildikleri bir alan olacağı yerde herkesin rahatsız olduğu, tedirginlik duyduğu bir bölge haline dönüşüyor Sonuçta bölgeye hiç bir katkıda bulunmayan ve temelde de transit olarak gelip geçmeyi amaçlayan araçlar bölgenin bir anlamda ölümüne neden oluyorlar.

Bu gelişmeyi gören kent yönetimleri tedbir olarak merkezleri mümkün olduğu kadar trafikten arındırmaya karar veriyorlar. Trafiğe başka yollar buluyorlar; onları başka yollara sevk ediyorlar. Böylece merkezde yalnızca yayalara açık bırakılmış kesimler oluşturuyorlar. Bu tip uygulamalara ilk başında mağaza sahipleri şiddetle karşı çıkıyorlar, çünkü o kesime otomobil gelmezce müşteri kaybedeceklerini sanıyorlar. Ancak uygulamanın ilk haftasından sonra görüşleri hızla değişiyor, çünkü umduklarının tersine müşterilerinin arttığını görüyorlar. İnsanlar rahatça dolaşabilecekleri, yayalığın keyfini sürecekleri, gürültüden ve tehlikeden uzak bir ortam bulunca eskiyle kıyaslanmayacak bir oranda merkeze gelmeye başlıyorlar.

Batının bütün büyük ve küçük kentleri böyle sokak, cadde ve alanlarla dolu. Durmadan da yenilerini katıyorlar. Örneğin Londra ana alış veriş caddesi olan Oxford Caddesini bir kaç yıldan beri adım adım yayaya açıyor. İşin başında o caddeye alternatif yaratılamayacağını, sonuçta trafiğin hareket edemeyeceğini ileri sürenler bile uygulamanın başarısından çok hoşnutlar.

Bu başarılı uygulamalar ölmeye yüz tutmuş kent merkezleri ne birden büyük bir canlılık getirdi, onlara hayat verdi.. Öyle ki, mağazaların kapalı olduğu gün ve saatlerde bile böyle alanlar insanların kitleler halinde gelip gezdikleri, eğlendikleri yerler oldular.

1976 DÜNYA ÇEVRE GÜNÜ
VE İZMİT DENEYİ

Birleşmiş Milletler 1976'da büyük bir konferans düzenledi . Kanada'da Mayıs ayı sonu ile Haziran başında toplanan konferansın konusu kentler ve konut sorunu idi. Dünyanın her ülkesinden yüzlerce uzman, yönetici, politikacı ve devlet adamları katıldılar. Bu konferans dolayısıyla da bir Dünya Çevre Günü ilân edildi. Tarihi 5 Haziran 1976 idi. Bu günde dünyanın bir sürü kentinde trafikten arındırma uygulamaları yapılacak ve bu bir günlük yayaya açılmış kesimlerde kentliler o böyle uygulamaların insan hayatına nasıl büyük katkılar getireceği uygulama ile gösterilecektir.

Dünya Çevre Günü'ne Türkiye'den İzmit katıldı, ve kentin ana caddelerinden oluşan Demiryolu Caddesi ile ona paralel birkaç sokağı, kısacası yaygın bir alanı trafiğe kapama kararı aldı. Öyle ki, toplam uzunluk 2,5 kilometreyi buldu

Belediye ön hazırlıklar arasında yeni bir trafik düzeni oluşturdu ve bu broşür ve afişlerle halka duyuruldu. İşin başında halkın nasıl bir tepki göstereceği bilinmiyordu. Ancak uygulamanın başladığı Cumartesi sabahı, umulanın üstünde, beklenmeyen bir biçimde İzmit'in(tek kelimeyle) patladığı görüldü. Binlerce İzmitli merkeze koştular o gün. İzmit'in merkezi , şaşırtıcı bir bayram havası yaşadı. Bu, tamamen halkin içinden gelen, halkın özlemlerini ve beklentilerini ifade eden bir hareket idi. Çevre günü İzmit'te, Belediye aşırı ve güdümlü bir kamuoyu yarattığı için değil, halkta zaten var olan özlemler harekete geçtiği için başarılı oldu.

Örneğin, kahveciler böyle bir gün için bütün iskemle ve masalarını teker teker tamir ettiler, yeniden kapladılar. Cumartesi sabahına, erkenden üzeri güllerle süslü örtülü masalar hazırlayıp eskiden trafikten geçilmeyen yollara yayıldılar. Örneğin, lokantalar özel tedbirler alıp yollara halı serdiler, güneşlikler yaptılar ve açık hava lokantaları oluşturdular. Örneğin, inşaat sahipleri trafikten arındırılan bölgedeki inşaatlarının tahta perdelerini (çirkinliklerini gizlemek maksadıyla) çiçekli kâğıtlarla kapladılar Örneğin dükkân sahipleri(batı kentlerinde görülenin tersine) hiç şikâyetçi olmadılar; gürültüsüz, temiz ve tehlikesiz bir ortama kavuştukları için Belediye'ye teşekkür ettiler.

Çevre Günü'nün sonunda trafikten arındırmanınher güne yayılması yolunda etken bir kamuoyu belirdi. Çoğu kimse Belediye'den arındırmayı en az her Cumartesi günü tekrarlamasını istedi.

Kısacası, İzmit'teki Çevre Günü deneyi halkımızın insanca bir çevreye kavuşmak için duyduğu güçlü özlemi çok iyi belgeledi. Bunu artık bildiğimize göre görevimiz bu özlemi derhal değerlendirmek olmalıdır.

BELEDİYELER BİRLİĞİ PROJE VE ETÜD ÇALIŞMALARI YAPMAYA BAŞLADI

Belediyelerin yapacakları hizmetlerin etüd ve projeleri bundan böyle "Birlik Proje ve Etüd Merkezi"nde yapılacak. Böylece birçok belediyenin yapacakları hizmet için ödenen proje bedellerinde önemli bir tasarruf da sağlanmış olacak... Daha kaliteli, gerçekçi ve çabuk projeler üretilecek.

Kurulup çalışmaya başlayan "Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği Proje ve Etüd Merkezi"ne bu güne kadar müracaat ederek proje ve etüd isteyen belediyeler ve istekleri şunlardır:

*Karasu Belediyesi:
Turistik kompleks projesi.

*Marmara Belediyesi:
Turistik kompleks projesi.

*İstanbul Belediyesi:
İstanbul'un kentsel sorunları ve bunlara ilişkin belediye çalışmalarını tanıtma projesi

*Safranbolu Belediyesi:
Ulaşım projesi.

*Antalya Belediyesi:
Yeni yerleşmeler ve konut projesi - Tüketimi düzenleme projesi - Ulaşımı düzenleme ve ESO projesi - Ekmek Fabrikası projesi.

*Gaziantep Belediyesi:
Tüketimi düzenleme projesi - Yeni yerleşmeler ve konut projesi.

*İzmit Belediyesi:
Tahsisli yol ve toplutaşın projesi.

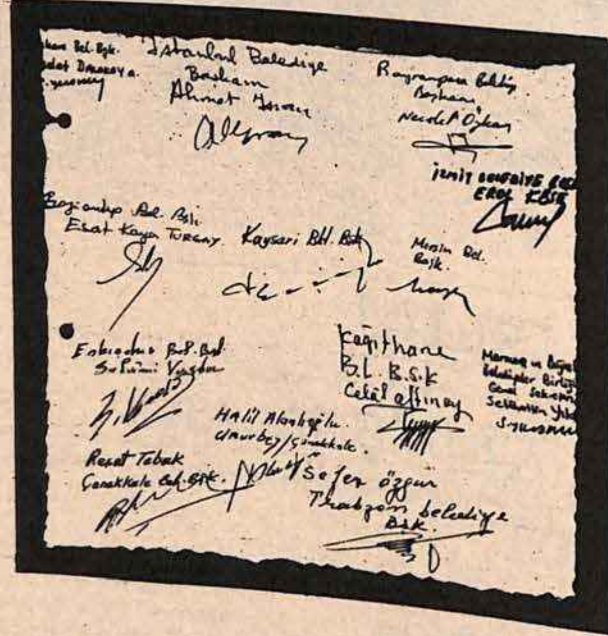
Birlik Proje ve Etüd Merkezi

Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği "Proje ve Etüd Markezi"nin amacı Birliğin, Belediyelerin, kamu kuruluşları ve Kâr amacı gütmeyen kuruluşların her türlü projelendirme etüd ve bu konuda danışmanlık hizmetlerini yapmak ya da yaptırmaktır. Merkez aynı zamanda giderek oluşacak bir"bilgi birikimi ve standardizasyon " ünitesi görevini de yürütecektir.

Çalışma İlkeleri

Merkez,
Kâr amacı gütmez,
kadrolarını her somut işe göre oluşturur,
gelen işlerde birlik üyelerine öncelik verilmek koşulu ile sıralama yapar,
Merkezin iş alımı iş sahibi ile merkez arasında yapılacak karşılıklı anlaşma (protokol) ile oluşur,
Merkezin kadroları da; öncelikle üye belediyelerde çalışan uzmanlardan, teknisyenlerden, diğer kamu kuruluşlarında ve bilimsel kuruluşlardaki kadrolardan ve meslek örgütlerinin potansiyelinden yararlanarak oluşmaktadır.

BELEDİYELER VAKFI KURULDU

Türkiye Belediyelerinin eğitim, kültür, araştırma, bilgi birikimi ve basın yayın hizmetlerini ortaklaşa yürütmek için "vakıf" kuruldu....

Birliğimizingirişimi ile Adana, Ankara, Antalya, Bayrampaşa, Çanakkale, Eskişehir , Gaziantep, İstanbul, İzmit, Kâğıthane, Kayseri, Mersin, Trabzon belediye başkanları ve temsilcileri "TÜRKİYE BELEDİYECİLİK EĞİTİM VE AKAŞTIRMA MERKEZİ VAKFI" kurdular.

18 Temmuz'da imzalanan vakıf resmi senedi, 26 Temmuz 1977 de İstanbul 14. Asliye Hukuk Mahkemesince tescil edildi ve vakıf tüzel kişilik kazandı.

Türkiye'de ilk kez kentlilerin zorunlu ihtiyaclarını daha etkin bir biçimde ve hızla karşılayabilmek için, ülke ölçeğinde belediyelerin ortak çalışmasını amaçlayan bu Vakfın ana amaçları şunlar:

Belediyelerin kent halkıyla sağlıklı bir diyalog kurmasını ve kentlilerin, kent sorunları konusunda eğitilmelerini bilinçlenmelerini sağlamak.

Tüm belediyeler personelinin, teknik ve idarî konularda hizmet-öncesi ve hizmet-içi eğitimlerini sağlamak,

Kent halkının kültürel ihtiyaçlarını karşılamak, tarihî ve kültürel değerlerin korunmasına katkıda bulunmak,

Belediyelerin görev ve yetki alanlarına giren her türlü hizmetin uzun vadeli planlanması ve projelendirmesi işlerinin çağdaş ve bilimsel yöntemlerle gerçekleştirilmesi için gerekli bilimsel çalışma ve araştırmaları yapmak,

Belediyelerın gerek kendi hemşehrileriyle, gerekse birbirleriyle haberleşmelerini ve bilgi alış verişi düzenini gerçekleştirebilmelerini sağlamak

Belediye nizmetlerinin yapılması sırasında gerek malî, gerekse maddî güç israfını önleyici tedbirleri araştırmak, tasarruf olanakları bularak, yeni kaynaklar sağlanmasına çalışmak, aynı konulardaki tekrarları inlemek ve bu amaçla belediyeler arası bir belediyeler bilgi merkezi oluşturmak

Belirli belediye hizmetlerinin gerektirdiği malzeme, araç ve gereçlerin standartlaşmaşması nı sağlayarak, ortak üretim olanaklarını yaratmak.

KISA KISA KISA KISA KISA KISA

USKUMRU YEMEK Mİ İSTİYORSUNUZ?

Marmara bir iç denizdir. Eskiler bilirler. Marmara'nın kendine özgü balıklarını.... Uskumrularını.... sardalyalarını.... Epey zaman var ki, Marmara'dan balık çıkmıyor... Geçimini balıkçılıkla sağlayanlar, örgütsüz balıkçılar, zor durumdalar. Halk balık yi yemiyor.

Birliğimiz, Marmara'da balıkçılığın yeniden gelişmesi ve yeşermesi için tüketicinin korunabilmesi için gerekli önlemleri alacak girişimlerini yoğunlaştırmıştır.

HABER BÜLTENİ

MARMARA VE BOĞAZLARI BELEDİYELER BİRLİĞİ

MARMARA KÜLTÜR VE SANAT ŞENLİĞİ YAPILDI

Marmara Kültür ve Sanat Şenliği 9-16 Temmuz tarihleri arasında yapıldı. 1977'de sadece Yarımca, İzmit, Kartal, Maltepe belediyelerince kutlanan şenliğe Yugoslav, Sovyet ve Romen halk ekipleri konuk olarak katıldılar.

Her yörede halkın gösterdiği ilgi gelecek yıllardı bu şenliklerin dehe geniş organizasyonlarla yapılması konusunda Birliğimize ve düzenleyen Belediyelere güven verdi.

RCD DÜŞÜK MALİYETLİ KONUT SEMPOZYUMU

1-5 KASIM 1977 ANKARA

DÜZENLEYEN

YAE ■ TBTAK YAPI ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ

DESTEKLEYEN

RCD ■ REGIONAL COOPERATION FOR DEVELOPMENT ■ KALKINMA İÇİN BÖLGESEL İŞBİRLİĞİ — İRAN, PAKİSTAN, TÜRKİYE

TBTAK ■ TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNİK ARAŞTIRMA KURUMU

ÇANAKKALE BELEDİYESİ

14. TROYA FESTİVALİ PROĞRAMI

10—18 AĞUSTOS—1977

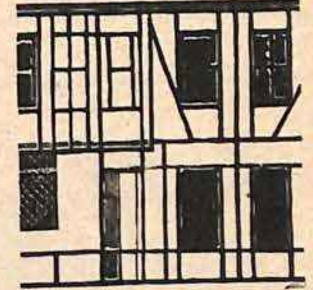
Çanakkale Belediye Başka
nı Reşat Tabak Troya fes-
tivalinde şöyle diyordu:
"Troya festivalinin her
yıl daha gelişmiş ve bü-
yük organizasyonla top-
lanabilmesi ve Çanakkale'
nin büyüyen olanaklarıyla
yapılabilmesi için Mar-
mara ve Boğazları Beledi-
yeler Birliğinin büyük
ölçüde desteğine ihtiyaç
vardır."

MARMARA DENİZİNİN KİRLENMESİNİ ÖNLEYECEĞİZ

Marmara bir iç denizdir. Ve çevresinde Türkiye sanayiinin belkemiği kurulmuştur. Hızla kirlenen denizi gelecekte büyük tehlikeler beklemektedir.

Kirlenmeyi denetleme kararı almıştır Birliğimiz. Ve bu kararını gerçekleştirmek için: İller Bankası ile, Boğaziçi Üniversitesi ile işbirliğine girmiştir.
Ve amaca varmak için şu ana kadar kıyılara açılan 64 sanayi kuruluşu için yasal kovuşturma açtırılmış ve denetlemelere devam edilmektedir.

safranbolu mimari degerleri ve folkloru haftası 3

6-12 ağustos

safranbolu belediyesi

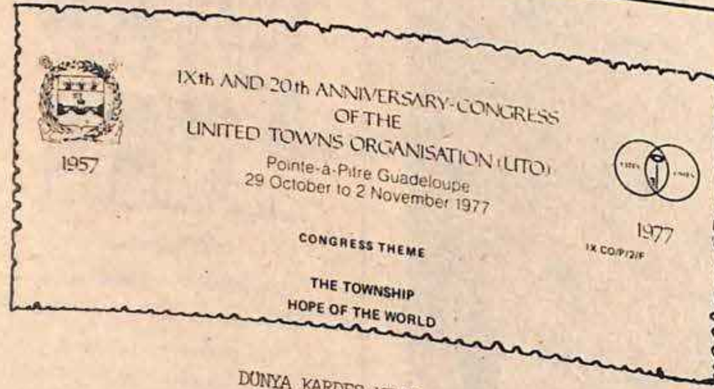
safranbolu'yu koruma derneği

itü mimarlık fakültesi

mimarlık tarihi

ve restorasyon enstitüsü

DIŞ HABERLER

DÜNYA KARDES KENTLER FEDERASYONU 9. KONGRESİ 29 EKİM - 2 KASIM 1977 TARİHLERİ ARASINDA TOPLANTYOR

Kongre tarihi, kuruluşun örgütlediği "Kentler ve Kırsal Yöreler 10. Barış Festivali " ile aynı tarihlere rastlıyor. Federasyon, ayrı politik,ideolojik, sosyal yapılardan gelen farklı ülke kentlerini ayırım gözetmeksizin uluslararası barışı kurabilmek amacıyla biraraya getiriyor.

Her ölçekte kentsel idare birimlerinin katılımı beklenen kongrede farklı kültürel yapıların sergilenmesi olanağı da ortaya çıkıyor. Kentlerin kültür öğelerinin (müzisyen , şair, ozan vb.) davet edildiği kongre kültür alış-verişine ve kültürel bütünleşmeye olanak verecek. Organizasyonun diğer bir amacı kültür öğelerinin çeşitli kentlerda , ayrı ayrı sergilenebilmesi.

Kongrede tartışma konusu şehirlerin geleceği, gelişmeleri problemi, kentsel ve bölgesel demokrasi ve kararların yaygınlaştırılması olacaktır.

İNGİLTERE'DE "MAHALLE YÖNETİMİ"NE YÖNELİK ÇABALAR YOĞUNLAŞTI

İngiltere'de altı bölgeyi içine alan "Mahalle Kurulları ve Yönetimi" konulu bir çalışma sürdürülüyor. Dört yıl sürecek çalışmanın ilk oniki aylık verilerinin ışığı altında, mahalle birimleri konusundaki kararların tutarlılığı ve bunun yanısıra farklı merkezi ve mahalli idare birimlerinin sunduğuhizmetlerin rasyonal bir biçimde bütünleştirilmesi sorunu üzerinde duruluyor. Özellikle de, geri kalmış kentsel yerleşme birimlerine götürülecek çalışmaların bütünlüğü üzerinde durulduğu bildiriliyor.

Mahalle kurullarının bölgesel demokrasinin güçlenmesine önemli ölçüde katkıda bulunacağı ve yabancılaşma duygusunu ortadan kaldıracağı belirtiliyor. Bölgeye götürülen hizmetlerin akılcı bir biçimde düzenlenmesi ise, klasik uygulamada "harcanan-kaybolan" değerlerin kazanılmasını sağlayacak.

AKDENİZ KENTLER BİRLİĞİ KURULDU

Akdeniz ülkeleri belediveleri ve yerel yönetimlerinin katılımıyla 19-20 Nisan 1977'de İtalya'nın Rimini kentinde Akdeniz Kentler Birliği kuruldu

Ülkemizden Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği, Antalya, Mersin ve Yarımca belediyelerinin kurucu üye olarak katıldıkları Akdeniz Kentler Birliği

Akdeniz Ülkelerinin çevre sorunlarının ortaklaşa çözümünü

- Akdeniz kültürünün geliştirilmesini amaçlıyor.

Dünya Kardeş Kentler Federasyonunun girişimiyle kurulan Birlik, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda uluslararası işbirliği ve barışı sağlamayı kendisine temel ilke alıyor.

Birliğin ilk genel kuruluna kadar görev yapacak geçici Başkanlık kuruluna Napoli, Atina Barselona, Riyaka, Hammam-Lif Calvo Belediye Başkanları ve Mersin Belediye Başkanı Kaya Mutlu seçildiler.

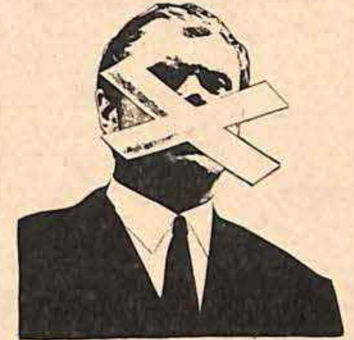
FRANSA'DA İKTİDAR MAHALLİ DEMOKRASİYE EL ATMAK İSTİYOR

Fransa Cumhurbaşkanınca görevlendirilen Mahallî İdareleri Yeniden-DüzenlemeKomisyonu tarafından hazırlanan "Guichard Raporu"nda getirilen öneriler Fransız Yerel Yönetimler Federasyonu tarafından mahallî idareleri yok edici, anti-demokratik ve malî özerkliklerini ortadan kaldıran bir yaklaşım olarak nitelendirildi . Federasyonun, bu rapor üzerine hazırlattığı bir karşı-raporda yerel yönetimlerin

*malî özerkliği,
*siyasal özerkliği,
*demokratik planlama ve koordinasyonu

olmadan, yerel demokrasinin de var olamayacağı

olmadan, yerel demokrasinin de var olamayacağı belirtildi

MBBB'NİN İKİ YILI

KURULUŞ TARİHİMİZ: Mayıs 1975.

AMACIMIZ: Marmara Bölgesi Belediyeleri olarak, Belediye ve kentlerimizin temel sorunlarını ORTAKLAŞA çözüme kavuşturmaktır.

ÇALIŞMA ALANIMIZ: Marmara Bölgesi: Balıkesir, Bilecik, Bursa, Çanakkale, Edirne, İstanbul, Kırklareli, Kocaeli, Sakarya ve Tekirdag illerini içeren 10 milyonu aşkın nüfusu, 72,5 bin km² yüzölçümü ile ülkemizin en hızlı sanayileşen ve kentleşen bölgesi.

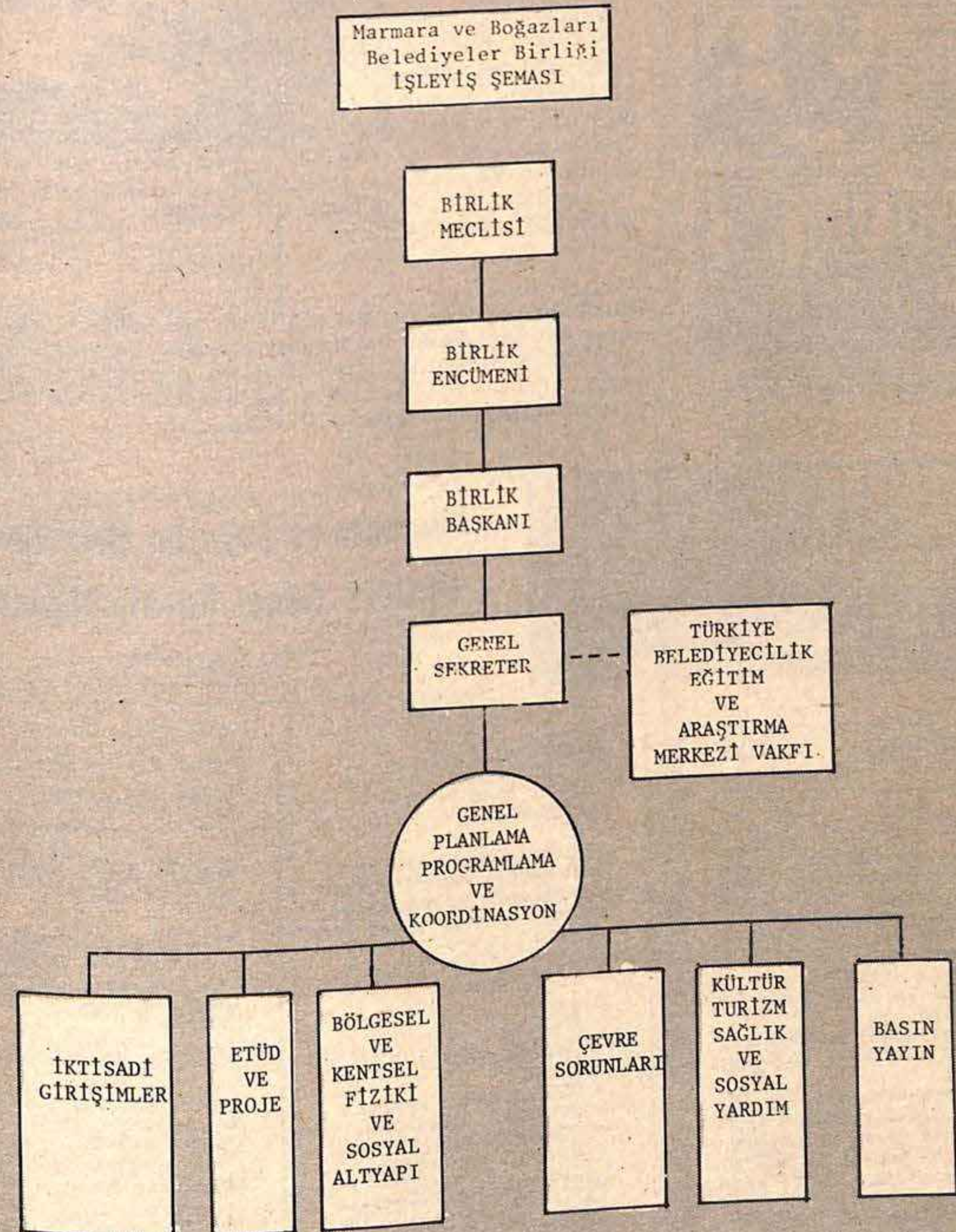
ÇALIŞMA KONULARIMIZ:

- Temel kentsel ve bölgesel altyapı hizmetleri,
- Konut, yapı ve yapı malzemeleri üretimi;
- Beledî iktisadî girişimler ve tüketiciyi koruma;
- Ulaşım;
- Turizm;
- Çevre sorunları; Deniz, Hava ve Toprak kirliliğinin önlenmesi;
- Planlama, Programlama ve Koordinasyon;
- Etüd-Proje yapımı
- Eğitim, Kültür, Araştırma ve Basın Yayın hizmetleri

Marmara ve Boğazları, Belediyeler Birliği tasarı çalışmalarına başladı

Gemilerden liman işgaliye resmi alınacak

İZMİT, (hha) — Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği gemilerden liman işgaliye resmi alınması için bir kanun tasarısı hazırlamaya başlamıştır. Birlik Genel Sekreteri Ar-

KENT SORUNLARINI ORTAKLAŞA ÇÖZME AMACIYLA...

Türkiye Belediyeler Birliği kuruldu

BELEDİYECİLİK ANLAYIŞIMIZIN TEMEL İLKELERİ:

- Halkın kendi kendini yönettiği, bütün düzeylerde kararların alınmasına, yürütülmesine ve denetlenmesine katıldığı, geniş halk yığınlarının çıkarlarına öncelik tanıyan DEMOKRATİK BELEDİYE

Kamu mal ve hizmetlerini doğrudan üreten, kentte oluşan tekelci ve kurumsal rantları kıran ve bunları topluma aktaran, kentsel tüketimin aracısız, ucuz ve sağlıklı yapılabilmesini sağlayan ve kaynak yaratabilme olanaklarını genişleten ÜRETİCİ, TEKÜTECİYİ KORUYUCU VE KAYNAK YARATICI BELEDİYE

Belediyelerarası işbirliğini geliştiren, ortaklaşa çözüm arama ve dayanışmadan yana, belediyecilik hareketini genel ülke sorunlarından ve geniş halk yığınlarının hareketinden souytlamayan BİRLİKÇİ VE BÜTÜNCÜ BELEDİYE.

«Marmara ve Boğazlar Belediyeleri Birliği» Genel Kurulu toplandı

İSTANBUL

NELER YAPTIK? NELER YAPIYORUZ?

ÇEVRE SORUNLARI

Çevre sorunlarını Deniz, Have ve Toprak kirlenmesini önlemek için yoğun çabalar gösterdik.

* Marmara Denizi'ne zehirli artık veren 64 sanayi kuruluşu kovuşturuldu.
* Gemi söküm tersanelerinin çalışması durduruldu.
* Kimya Mühendisleri Odası ile Birliğimiz arasında Çevre sorunlarını önleme projeleri protokolu yapıldı ve uygulamaya kondu.
* Birleşmiş Milletler Dünya Çevre Gününü 15 Haziran 1976'da Marmara Çevre Günü olarak İzmit kentinde kutladık.

KIYI YAĞMASI:

Kıyı yağmasını önleyici çeşitli girişimlerde bulunduk.

ÜYELERİMİZE İŞ MAKİNALARI TESİS, ARAÇ VE GEREÇ SAĞLIYORUZ:

Üye Belediyelerimize uzun vadeli, düşük faizli kredilerle iş makinaları tesis, araç ve gereç sağlıyoruz.

ULUSAL VE ULUSLARARASI KURULUŞLARLA İŞBİRLİĞİ:

* DPT
* TÜBİTAK
* ÜNİVERSİTELER
* TMMOB
* ULUSLARARASI PEYZAJ MİMARLARI BİRLİĞİ
* DÜNYA KARDEŞ KENTLER BİRLİĞİ FEDERASYONU

gibi ulusal ve uluslararası kuruluşlarla ilişki kurduk ve ortak çalışmalara giriştik.

* AKDENİZ KENTLER BİRLİĞİ'nin kuruluşuna kurucu üye olarak katıldık

BELEDİYELERİN ÖZERKLİĞİ

Belediyelerin özerkliğini yok edici girişimlere karşı mücadele ettik.

NELER YAPACAĞIZ?

TÜRKİYE BELEDİYECİLİK EĞİTİM VE ARAŞTIRMA MERKEZİ VAKFI:

* 26-27 Eylül 1977 tarihinde "Yeni Belediyecilik Anlayışı ve Uygulamaları Toplantısı" yapıyoruz.

ÇEVRE SORUNLARI:

* Birleşmiş Milletler Dünya Çevre Gününü 17 Eylül 1977'de "Marmara Çevre Günü" olarak tüm Marmara Bölgeisndekutluyoruz.

Çevre kirlenmesi ve kıyı yağmasını olanaklarımız ölçeğinde sürekli denetliyoruz.

KÜLTÜR TURİZM, SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM :

* Türkiye Yazarlar Sendikası ile ortaklaşa olarak "Kentsel Kültürün Olusumu Organizasyonu ve Belediyelerin Kültür Politikası"konusunda çalışmalara başladık

* Turizm ve Tanıtma Bakanlığının "Marmara Bölgesi Turizm ve Rekreasyon Planlama Projesi " ile işbirliği yapıyoruz

BİRLİK PROJE VE ETÜD MERKEZİ

Belediyelerin her tür plan, proje, etüd ve danışmanlık hizmetlerini , kâr amacı gütmeden karşılayacak "BİRLİK PROJE-ETÜD MERKEZİ"ni kurduk

TÜRKİYE BELEDİYECİLİK EĞİTİM VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

Ülkemizin tüm Belediyelerine Eğitim, Kültür, Araştırma, Bilgi Birikimi ve Basın Yayın hizmetlerini sunacak "TÜRKİYE BELEDİYECİLİK EĞİTİM VE ARAŞTIRMA MERKEZİ VAKFI "nı Büyük Kent Belediyeleriyle birlikte kurduk.

İzmit ve civarında zehirlenme olaylarının artması üzerine

Çevre kirlenmesine yol açan PETKİM tesisleri bir ay kapatılıyor

KOCAELİ

1971 yılından bu yana denizleri kirleten 131 fabrika için soruşturma açıldı

ANKARA ÖZEL

BÖLGESEL VE KENTSEL FİZİKİ VE SOSYAL ALTYAPI :

* Kartal Yöresi Belediyelerine Mezarlık ve benzeri ortak kullanım alanları temini çalışmalarını yapıyoruz.
* Üye Belediyelere iş makineleri, tesis, araç ve gereç sağlama çalışmalarını sürdürüyoruz.

BASIN - YAYIN :

* Aylık Birlik Dergisi çıkarıyoruz.
* Gerektiği zamanlarda , Birlik Bülteni çıkarıyoruz.
* Üye Belediyelerin tanıtıcı BROŞÜRLERİNİ, her çeşit KİTAP yayınlarını ve AFİŞ işlerini yapıyoruz.

BİLGİ BİRİKİMİ MERKEZİ:

* Üye Belediyelerimiz ile Türkiye Belediyeleri ve yabancı ülke yerel yönetimleri hakkında gerekli bilgileri toplayıp "BELEDİYELER BİLGİ MERKEZİ" oluşturuyoruz

MARMARA KÜLTÜR VE SANAT FESTİVALİ DÜZENLEDİK

İKTİSADİ GİRİŞİMLER VE TÜKETİCİYİ KORUMA:

* Kentlerimizdeki ekmek sorununa çözüm getirecek bir ilk girişim olan 10 milyon TL. sermayeli Kartal Halk-Ekmek A.Ş.nin kuruluşuna katkıda bulunduk.
* 100 milyon sermayeli İstanbul Halk.Ekmek A.Ş.nin kuruluşuna katılıyoruz.

İKTİSADİ GİRİŞİMLER:

Marmara ve Boğazları Belediyeleri Birliği toplantısında

SAHİL YAĞMASI VE MARMARANIN KİRLENMESİ KONULARI ELE ALINDI

ÜYE BELEDİYELERİMİZ

Bandırma (BALIKESİR)
Bigadiç
Erdek
Edincik
Gönen
Manyas
Marmara Adası
Armutlu (BURSA)
Gemlik
Karacabey
Zeytinbağı
Osmaneli (BİLECİK)
Merkez (ÇANAKKALE)
Biga
Bolayır
Çan
Çardak
Eceabat
Gelibolu
Gökçeada
Karabiga
Lapseki
Umurbey
Merkez (İSTANBUL)
Bayrampaşa
Büyükçekmece
Çatalca
Çınarcık
Değirmenköy
Hadımköy
Kartal
Küçükcekmece
Küçükyalı
Maltepe
Pendik
Silivri
Tuzla
Yakacık
Yalova
Merkez (KIRKLARELİ)
Alpullu
İzmit (KOCAELİ)
Bahçecik
Darıca
Değirmendere
Gebze
Gölcük
Hereke
İhsaniye
Yarımca
Yuvacık
Karamürsel
Karasu (SAKARYA)
Merkez (TEKİRDAĞ)
Hoşköy
Kozyürük
Marmara Ereğlisi
Mürefte
Şarköy

Kartal'da günde 100 bin ekmek kapasiteli bir fabrika kuruluyor

İSTANBUL

Kartal ve civar bölgelerini ekmek meselesini çözümlemek amacı ile günde 100.000 ekmek üretecek olan Kartal Halk Ekmek A.Ş.'nin kuruluş çalışmaları tamamlanmış bulunmaktadır.

Kartal Belediyesi, Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği, Maltepe Belediyesi ve halktan 658 kişinin ortaklığı ile gerçekleştirilen şirketin kuruluş sermayesi 10 milyon TL. olarak belirlenmiş ve bunun, ileride artması imkan dahilinde bırakılarak, yüzde 40'ı halk tarafından karşılanmıştır.

Marmara ve Boğazlar Belediyeler Birliği'nin salonlarında dün Kartal Halk Ekmek A.Ş. adına bir basın toplantısı düzenleyen Kartal Belediye Başkanı Ali Büklü, "Halkın en önemli dertlerinden olan ekmek meselesine belediyelerin yalnızca denetici olarak eğilmeleri yetersizdir. Bunun yanında belediyelerin ekmek meselesinde üretici ve tesirli bir niteliğe bürünerek, kendi ekmeğini kendi üretmek amacı il[e] ve diğer çevre belediyelerine de bu konuda yar[d]ımcı olmak amacı ile ha[re]ket etmeleri gerekir. Bunun gereği olarak bi[z] ilk örnek hareketimiz[i] gerçekleştirmiş bulunuyoruz." demiştir.

Şirketin ortakları arasında bakkal ve bayilerin bulunmasının da ekmeğin pazarlanması meselesine önemli ölçüde çö[z]ümleri kendiliğinden getireceğini belirten, Karta[l] Belediye Başkanı, günde 10 saat çalışma ile 100.000 ekmek üretecek olan fabrika için gerekli fizibilite çalışmalarına başlanılmış ve ortak belediyeler tarafından fabrika alanı, dağıtım araçları temini konularında kolaylıkların da sağlanmış ol[duğunu söylemiştir.]

Kartal Halk Ekmek A.Ş. adına basın toplantısı düzenleyen Kartal Belediye Başkanı Ali Büklü basın toplantısında.

Dalokay'ın görevden alındığı 1 Ekim «Kara Gün» ilan edildi

28 Belediye Başkanı Asiltürk'ün istifa etmesini istedi

İSTANBUL - POLİTİKA

Dün İstanbul'da bir top... ...Oğuzhan Asiltürk tarafından görevden alınmasına "ilgi de... ...Bir kuruluş" T.C. Emekli Sandığı ...

* Birlik,
  Kartal Belediyesi,
  Maltepe Belediyesi,
  Dolayoba Belediyesi,
  Halk'ın ortaklığıyla:

  Kartal Halk-Ekmek A.Ş. nin kuruluş ve fizibilite çalışmalarını yürütüyoruz.

PROJE VE ETÜD MERKEZİ

Birlik Proje ve Etüd Merkezinde aşağıdaki projeleri yapıyoruz:

* Karasu Belediyesi:
  Turistik Kompleksi Projesi.

* Marmara Belediyesi:
  Turistik Kompleksi Projesi

* Antalya Belediyesi:
  Yeni Yerleşmeler ve Konut Projesi
  Tüketimi Düzenleme Projesi
  Ekmek Fabrikası Projesi

* İstanbul Belediyesi:
  İstanbul'un kentsel sorunları ve bunlara ilişkin belediye çalışmalarını tanıtma projesi.

* Gaziantep Belediyesi:
  Tüketimi Düzenleme Projesi
  Yeni Yerleşmeler ve Konut Projesi.

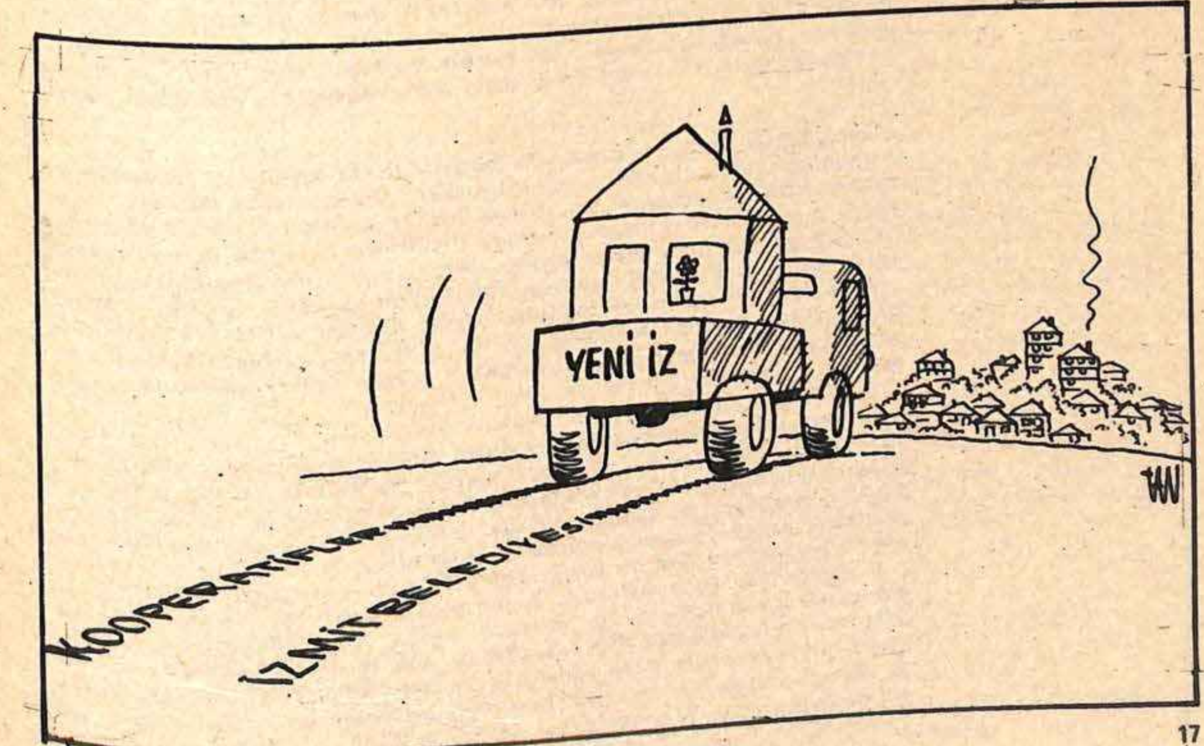
* İzmit Belediyesi:
  Tahsisli Yol ve Toplutaşın Projesi.

* Antalya Belediyesi:
  Ulaşımı Düzenleme ve E.S.O. Projesi.

* Safranbolu Belediyesi:
  Ulaşım Projesi.

KONUT DOSYASI

KONUT: İZMİT YENİ YERLEŞMELERİ

KENTLEŞME VE KONUT SORUNU

TOPLUMUN KENTLEŞME OLGUSU DERİNLİK KAZANIYOR!

İlhan Tekeli
Kent Planlamacısı

Son otuz yıldır çok hızlı bir kentleşme deneyi yaşıyoruz. Kentleşme tek düze bir süreç olarak sürüp gitmiyor. Değişik aşamalardan geçiyor. Bu aşamalara paralel olarak toplumun kentleşme olgusunu kavrayışı derinlik kazanıyor, daha köklü çözümlere doğru yol alınıyor.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Türkiye hızlı kentleşme dönemine girerken çok hazırlıksızdı. Kentlere akın birden konut darlığı yarattı, kiralar yükseldi. Bu ortam içinde sorunun çözümünü plancılar değil toplum kendiliğinden buldu. Gecekondu olgusunu ortaya çıkardı. Öte yandan orta sınıflara yönelik konut kredi kurumlarının örgütlenmesi ve kat mülkiyetinin kabulü, bu sınıflar içinde konut arzını artırdı. Böylece toplumda konut üretimi biçiminde önemli değişiklikler olmadan bugüne kadar gelindi. Toplum düzenli konut alanlarıyla gecekondu mahallelerinden oluşan şehir yapısına alıştı ona razı oldu.

Oysa son yıl içinde kentleşmede yeni bir aşamaya ulaşıldığının belirtileri ortaya çıktı. Son yıl içinde tüm kentlerimizde konut kiraları büyük sıçramalar gösterdi. Konut kiralarında ilginç bir çelişkiyi gözlüyoruz. Çalışanlar gelirlerinin yüzde kırkına yakın bir bölümünü kiraya vermek zorunda kalmaktadır. Bu oran hem gelişmiş batı ülkeleriyle hem de sosyalist ülkelerle karşılaştırıldığında , çok yüksektir. Buna karşılık konut sahiplerinin bu yüksek kira düzeyinde bile elde ettiği gelirin oranı yüzde 8 dolaylarında olmaktadır. Piyasadaki faiz oranlarına göre düşük olmaktadır. Bu çelişki çok hızlı bir arsa spekülasyonunun sürdüğü bir ortamda sanayi öncesi düzenin alışkanlıkları içinde konut üretimine devam edilmesinden kaynaklanmaktadır.

GECEKONDULARIMIZIN GÖRECELİ OLARAK KARŞILAŞTIRILMASI

Ülkemizdeki kentlerin ikili yapısına razı olmaya kendimizi inandırmak için oldukça sık olarak ileri sürdüğümüz bir kanıt var. Türkiye'deki gecekonduların diğer geri kalmış ülkelerde görülen gecekondulardan daha iyi durumda olduğu. Eğer bu teşhis bir gerçeği belirtiyor ise, gecekondulara razı olmayı kolaylaştırmaması gerekir. Çünkü bizim kent yöneticileri olarak olanakları iyi kullanmadığımızı kanıtlar. Eğer gecekondular iyi durumda ise gecekondu halkının gelirlerinden önemli payları iyi konut elde etmeğe ayırmaktadır. Akılcı bir konut üretim düzeni kuramadığımız için bu kaynaklar düzenli konut alanları elde etmeğe yönlendirilememiş olmaktadır. Bu nedenle Türkiye'deki gecekonduların daha iyi olduğunu söylemekle , kent yönetimindeki başarısızlıklarımızın da bir itirafını yapmış olmuyor muyuz? Sağlıksız kent dokuları elde etme yönünde kaynaklarımızın kötü kullanılmış olmasını yalnız gecekondu mahallelerinde değil aynı zamanda da, düzenli konut bölgelerinde görüyoruz. Büyük kentlerimizin prestijli konut alanları spekülatif baskılar sonucu bir yık yap süreci içinde çok yüksek yoğunluklu apartmanlaşmalar içinde oluşuyor. Bu alanların ne sosyal servis yeri, ne yeşil alanları ve ne de alt yapı donatımı yeterlidir. Sağlıksız birer beton yığını olarak oluşan bu mahallelerin oluşması için halkımız milyarlarca liralık yatırım yapıyor. Milyarlarca liralık yatırımlara rağmen, elde edilen sonuç bugün için sağlıksız konut alanlarıdır . Gelecekti ise kent planlaması bakımından gecekondu mahallelerinden daha çok sorun yaratacaktır. Bu orneklerde açıkça ortaya koymaktadır ki bugün kentlerimizdeki sağlıksız gelişmenin nedeni sadece kaynak sorunu değildir. Sorun bunun ötesinde bir üretim düzeni sorunudur. Burada kentlerimizin oluşumunu şekillendiren iki temel mekanizma üzerinde durmak gerekir.Bunlardan birincisi spekülatif kentsel arsa piyasasıdır. İkincisi ise tek tek konut üretimine dayanan sanayileşmemiş konut üretimi örgütleşmesidir. Bu iki mekanizma kentlerimizde kullanılan kaynakların akılcı olarak kullanılmasına olanak bırakmamaktadır. Bu konularda radikal önlemler alınmadıkça, atılımlar yapılmadıkça kent sorunu da, konut sorunu da çözülemez.

KONUT ÜRETİMİNİN SANAYİLEŞMESİ KURUM POLİTİKALARI

Artık kent topraklarının kamu eliyle düzenli olarak kullanılışa açılması, ve konut üretiminin sanayileştirilmesi gereği toplumun değişik kesimlerinde benimsenir hale gelmiştir. Siyasal partiler,Meslek odaları, planlama teşkilatı, belediyeler ve hatta özel kesim bu arada sayılabilir. Önemli olan politikalardan söz etmek değil uygulamaya geçmek ve uygulamanın halk yararına gelişmesini sağlamaktır. Bu nedenle konutların hangi teknoloji ile yapılacağı kadar önemli olan kimin eliyle yapılacağıdır. Bugün mali olanaklarının tüm sınırlılığına karşın bu konuda öncü girişimleri belediyeler yürütmektedir. Özmet Belediyesi, şehrin tüm gelişme alanlarını kamulaştırmış durumdadır. 30.000 konutluk, birtoplu konut girişimini gerçekleştirmek için sanayileşmiş konut üretimine bu haziran ayı içinde başlamıştır. Ankara Belediyesi de behzer nitelikteki bir girişim içinde bulunmaktadır. 1500 hektarlık bir alanı kamulaştırmaya başlamıştır. Belediyelerin tüm olanaksızlıklarına rağmen bu girişimleri ilerletebilmiş olması ilginçtir, ve gelecek için ümitli olmağa olanak vermektedir. Eğer belediyelere bu konuda olanaklar sağlanırsa nüfusu 100.000 den büyük belediyelerimiz, sanayileşmiş toplu konut girişimlerinin örgütlenmesi için çok uygun yönetimsel kademeler olacaktır. Böylece Türkiye'de üretici belediye anlayışının uygulanmasında önemli bir adım gerçekleşecektir.

SANAYİLEŞMİŞ KONUT ÜRETİMİNİN ÖNCÜSÜ

Toplu konut girişimlerinde sanayileşmiş konut üretimine geçişteki alternatif örgütlenme biçimleri ya merkezi hükümetin ya da özel

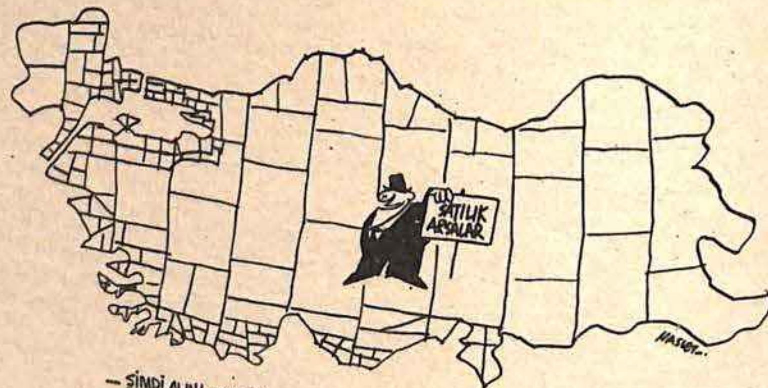
kesimin öncülük etmesidir. Eğer bu konuda belediyelerin girişimleri gerekli desteği bulamazsa, diğer şekillerde örgütlenmeler bu alana girmeye hazır hale gelmişlerdir. Bu nedenle belediyelerin bu konuda desteklenmesi acil bir siyasi tercih haline gelmiştir. Çünkü diğer alternatiflerin her birinin önemli sakıncaları vardır. Özel kesimin bu alanı kontrol eder hale gelmesi, iki önemli sakınca ortaya çıkaracaktır. Bunlardan birincisi özel kesim girişimcilerinin, düşük gelirli gruplardan çok orta sınıflara yönelmesidir. İkincisi ise toplu konut girişimcilerinin getirisi sadece üretim kârından doğmayıp aynı zamanda arsa rantından kaynaklanmasıdır. Arsa rantı toplum tarafından ortaya çıkarılmaktadır. Bu nedenle özel girişimciye değil topluma geri dönmesi gerekir. Bu nedenle sosyal adalet ilkesine ters düşecektir. Belediyelerin girişimleri her iki bakımdan da üstünlük taşıyacaktır.

Aynı şekilde toplu konut girişimlerinin merkezi idarece gerçekleştirilmesinin de sakıncaları vardır.Öncelikle belirtilmesi gerekli husus, sanayileşmiş konut üretimi desantralize olmaya çok uygun bir teknolojidir. Yılda bin konut talebi olan her yerde kurulabilir. Bunun tek merkezden yönlendirilmesinin hiç bir ekonomik üstünlüğü yoktur. Diğer yandan her bir ön yapım sistemi bir tasarım dili getirir. Tek merkezden yönlendirilme ülkede yeterli çeşitliliğin sağlanamamasına neden olabilir. Oysa desantralize bir sistem yeterli çeşitliliği kolayca sağlayabilecektir. Ayrıca merkezi yönetim yerel isteklere oldukça yabanca kalmaktadır. Kaldı ki bugüne kadar merkezi hükümetin konut alanındaki girişimleri başarılı olamamıştır.

BELEDİYELER, MERKEZİ YÖNETİM VE ÖZEL GİRİŞİM

Sayılan bu nedenler Türkiye'nin sanayileşmiş toplu konut girişimciliğinin belediyeler eli ile başlamasını gerektirmektedir. Ama merkezi yönetime de bu atılımda önemli sorumluluklar düşecektir. Bunların başında tek tek bina yapımı anlayışına göre oluşmuş yapı ve yapı kredisi kurallarında sanayileşmiş konut üretiminin gerektirdiği değişiklikleri yapmak_ yeni üretim biçiminin kurumlarını oluşturmak gerekecektir.

Türkiye konut sorununun çözümünde yeni bir aşamaya ulaşılmıştır.Bu aşamada sorun,bulunacak çözümün geniş halk kitlelerinin yararına olup olmayacağıdır. Çözümün halk yararına olmasını ise ancak halkın iktidarı sağlayabilecektir.

MÜLK KONUT ÇIKMAZI

Ergun ONARAN
MİMAR

KONUT MALİYETİ 700.000 LİRA

Dördüncü Beş Yıllık Plan Konut Özel İhtisas Komisyonu 1976 Ekiminde Devlet Planlama Teşkilatına verdiği raporda, Kamunun konuta ayıracağı fonların kiralık konuta yönelmesi öngörülmüştür. Bilindiği gibi, bugüne kadar yapılan uygulamada Kamu kaynakları büyük çoğunlukla Mlük-Konuta akıtılmıştır. 1963-1972 yılları arasında Kamunun toplam konut üretimine katkısı %8.9 olmuş_ üçüncü Beş Yıllık Planda bu oran %5 olarak yer almıştır. Öte yandan Birinci Cephe Hükümeti 1976 yaz aylarında Dördüncü Plan çalışmaları başlarken, yıldà yüzbin konut yapacağını açıkladı. 1978-1982 yıllarını kapsayacak olan bu dönem içinde yılda ortalama 320 bin yeni kent konutu üretilmesi gerekecektir. I. MC'nin ilan ettiği 100 bin konutun, 3. BYKP hedefleri paralelinde, %90'ının kentlerde üretileceğini var sayarak, kamunun önümüzdeki dönemde yıldı 90 bin kent konutu üreteceği sonucuna ulaşmış oluruz. Bu üretim, 3. BYKP dönemi için planlananın altı katıdır. Böylece, kamunun, önümüzdeki 5 yılda gerekecek kent konutunun %28'ini üretmeyi öngördüğü anlaşılmaktadır.

Kamunun Konut Üretimine katkısının geçmiş yıllardakinin 6 katına çıkabilmesinin olanaklı olup olmadığını tartışma konusu yapmak istemiyoruz. Ancak bu hedefe ulaşmak için gerekecek kaynağın geri dönüş olanaklarını araştırmak, karar vericileri uyarma yönünden yararlı olacaktır.

Konuyu sayılarla değerlendirmek için önce belirli kabuller yapmak zorundayız. Ortalama konut büyüklüğü 85 metrekare ve ortalama inşaat maliyetinin 2000.-TL/m^2 olduğunda 1 konut yapısı 170.000.-TL. olacaktır. Arsa ve alt yapı olarak konut başına 30.000.-TL.harcan-

dığı varsayılırsa 1 konutun maliyeti 200.000.-TL. olarak hesapla-
nabilir. Buna göre yüzbin konutun maliyeti de 20 milyar lira ola-
cak demektir. Kamu bu büyüklükte bir kaynağı nasıl yaratır, yarat-
sa da var olan üretim olanaklarıyle nasıl harcar? Bu konu olayın
önemli bir yanı olmakla birlikte daha da önemlisi kaynağın geriye
dönüşünün nasıl sağlanacağıdır. Ayrılabilen kaynakla yüzbin yerine
onbin konut da yapılsa geriye dönüş sorunu önemini korumaktadır.
Bu nedenle geriye dönüşün Mülk ve kiralık konutla yakın ilişkisini
ortaya koymak yararlı olacaktır.

ENFLASYONUN ETKİSİ

Bugün Türkiye'de İmar ve İskan Bakanlığı, Türkiye Emlak Kredi Ban-
kası, Sosyal Sigortalar Kurumu, Ordu Yardımlaşma Kurumu, Bağ-kur
gibi kuruluşlar ya doğrudan kamu kaynaklarını ya da üyelerin öde-
nekleriyle kurulan fonları, Mülk Konut kredisi olarak dağıtmakta
ve 15-20 yıl sürede, %5-9 faizle geri döndürmektedirler. Ne var ki
enflasyon sürekli olarak geriye dönen kaynağın değerini düşürmek-
tedir. Açıkça bellidir ki hayat yılda %15 pahalılaşıyorsa, %5 fa-
izle alınan borç para, borcu alana yılda %10 kazandırır. Borcu ve
ren de faizi ile birlikte geriye aldığı para ile %10 daha az iş ya
par. Örneğin ilk yıl aynı para ile 100 m² konut yapılıyorsa ikinci
yıl ya 90 m² konut yapılabilir, ya da 100 m² konut yapılabilmesi
için %10 daha fazla harcanır. Şimdi bir örnekle bu yoldan verilen
Mülk Konut Kredilerinin sonuçta kaynağı ne duruma getireceğini gö-
relim:

Kamunun her yıl aynı sayıda, büyüklükte Mülk konuta kredi verdiği-
ni ve bu kredinin konutun maliyetinin belli bir değişmez kısmını
karşıladığını kabul edelim. Kredi 15 yıl süre ile ve %5 faizle ve-
rilmiş olsun. Öte yandan fiyatların %15 oranında arttığını varsa-
yalım ve değerlendirmesini sürekli uygulanan bir programın onbeş
yıllık dilimleri üzerinden yapalım.

Bu durumda her onbeş yıllık uygulamada kamu dağıttığının %59.34
ünü geri alabilmekte %40.66 sı konut alana kalmaktadır. Bu kamunun
her on konuttan 4'ünü karşılıksız verdiği anlamındadır. Oranları pa
raya çevirip yıllara göre belirlersek şu tablo ile karşılaşırız:

MÜLK KONUT KREDİSİNİN GERİYE DÖNÜŞÜ

Kredi verilen konut sayısı:
Konut kredisi :   Yılda 10.000 adet (her
Krediyi geri ödeme süresi :   Bir konut için 150.000.-TL.
Faiz oranı :   yıl %15 fazla)
Enflasyon oranı :   15 yıl
Birinci yıl ödenen: % 15
Birinci yıl geri alınan: Yılda % 15
                                     150 milyon. TL.
Birinci yıl açık: 89 milyon TL. (geriye doğru en az 15 yıl
Onbeşinci yıl ödenen: uygulama olduğu varsayılarak)
Onbeşinci yıl geri alınan: 61 milyon TL.
Onbeşinci yıl açık: 1 milyar 62 milyon TL.
Otuzuncu yıl ödenen: 630 milyon.
Otuzuncu yıl geri alınan: 432 milyon
Otuzuncu yıl açık: 9 milyar 931 milyon
                                     5 milyar 893 milyon
                                     4 milyar 038 milyon.

AÇIĞI KARŞILAMAK DEVLETİN GÖREVİ

Görüldüğü gibi bir tür subvansiyon sayılan bu büyük açıkları Dev-
let kaynaklarından sürekli olarak karşılamak olanaksızdır. Olanaklı
olsa da, kiralık konut uygulaması yanında anlamsız ve gereksizdir.
Gerçi bu değerlendirme her yıl %15 enflasyon olacağına dayandırıl-
mıştır. Bu oranın azalması durumunda sonuç da değişecektir denile-
bilir. Ne var ki, son dört yılın ortalam enflasyon oranı %16'dır.

"BU GÜN İÇİNDE YAŞADIĞIMIZ
DEMOKRATİK REJİM DÜNYASINDA
GELİŞMİŞLİĞİN UYGARLIĞIN
EN ÖNEMLİ KRİTERLERİNDEN
BİRİ DE MAHALLİ İDARELERİN
BİR TOPLUMDA KAVUŞTUĞU
DÜZEY VE GELİŞME
DERECESİDİR."

Bu değerlendirmeden sonra gene bazı kabullere bağlı olarak kiralık
konut uygulamasında kaynağın geriye dönüşüne bakalım.

Kiralık konut için; biri konut maliyetine göre saptanan kira, diğe-
ri kirayı kullanan ailenin yıllık gelirine göre saptanan kira ol-
mak üzere iki ayrı değerlendirme yapabiliriz.

KAMUNUN KİRALIK KONUTLARI VE...

Kamu eliyle yapılıp kiraya verilen konutun kirası, maliyetinin bel
li bir yüzdesi olabilir. Başlangıçta bu şekilde saptanan kira en
flasyon oranına göre ileriki yıllarda düzeltilecektir.

Böylece, örneğin maliyetin %5'i oranında saptanacak kira ile her
yıl konut stokunun %5'i oranında konut yapılabilir. Bir an içintüm
kent konutlarının kamu elinde ve kirada olduğunu varsayark kent-
leşme hızına denk bir konut üretimini kamunun hiç bir yeni kaynak
ayırmadan karşılayabileceğini söyleyebiliriz. Oysa bu olanak Mülk
konutlar için ancak paranın hiç değer kaybetmemesi halinde vardır.

Konut ömrünü 40 yıl olarak kabul edersek her konutun getirdiği ki
ra ile 2 yeni konut yapılabileceğini söyleyebilirz.

KAMUNUN KONUTU - GELİRİN YÜZDESİ

Kiralık konut uygulamasının diğer bir örneği, kiranın konutu kul-
lanan ailenin gelirinin belli bir yüzdesi olabilir. Kuşkusuz bu uy
gilama diğerine oranla daha adaletli olacaktır. Bu uygulamada ay
nı konutun kirası kullanıcıya göre değişmektedir. Ancak toplam ko-
nutların geliri, tüm kiracıların gelirinin belli bir yüzdesi ola-
cağından sonuçta rant değişmez. Bu tür uygulama yapan ülkelerde ko
nut kirası hane halkı gelirinin yaklaşık %7'sidir. Kuşkusuz bu oran
yeni başlatılacak bir uygulama için yetersiz olduğu gibi oluşmuş
kira piyasasının da çok altındadır.

Örneğin, 200.000.- TL.ye malolan bir konutu aylık geliri 4800.-TL
olan bir aileye kiraladığımızda %7 üzerinden 336.- lira kira alma-
mız gerekecektir. Oysa aynı konutun piyasadaki kira değeri yakla-
şık olarak 1200.- TL. dir. Bu nedenle başlangıçta kirayı yüksek
örneğin gelirin % 15'i olarak uygulamak ve kişi başına düşen ge-
lirin yükselmesi ile uyumlu olarak giderek azaltmak daha gerçekçi
olacaktır.

Kiralık konut uygulamasında bakım ve işletme giderlerini kiraya ek
lemek gerekir.

Yukarıdaki açıklamalrla kiralık konutun kaynak ayırma yönünden Mülk
konuta oranla üstünlüğünü belirlemiş olduk.

MÜLK-KONUT VE KİRALIK KONUT

Şimdi Mülk konut ile kiralık konutu uygulamaya geçişten başlayarak kaynak ayırma yönünden bir arada görelim:

Bu karşılaştırmada şu kabuller yapılmıştır:

Kiralık konut maliyeti :	200.000.-TL (Her yıl %15 fazla)
Mülk konut kredisi:	150.000.- TL. (Her yıl %15 fazla)
Krediyi ödeme süresi:	15 yıl
Faiz oranı:	% 5
Konut kirası:	Yılda konut maliyetinin %5'i
Kaynak ayırma:	Her yıl 10.000 adet kiralık konut üretilecek ya da konut kredisi verilecek, tüm konutlardan toplanan kira ya da kredi ve faiz ödemeleri bir sonraki yıl içinde kaynak olarakkullanılacaktır.

KAYNAK AYIRMA YÖNÜNDEN KİRALIK VE MÜLK KONUT

UYgulama Yılı	10.000 konut için Gereken.Milyon TL	Uygulamadan Gelen Kaynak-Milyon TL	Yeniden Ayrılacak Kaynak -Milyon TL.
1. Kiralık	150	-	150
1. Mülk	200	-	200
6. Kiralık	350	61	289
6. Mülk	262	84	178
11. Kiralık	809	352	457
11. Mülk	607	321	286
21. Kiralık	3274	2847	427
21. Mülk	2456	1456	1000
31. Kiralık	13246	17277	Artan kaynak 4031
31. Mülk	9935	5891	Gereken ek kaynak 4044

Yukarıdaki tablodan görüleceği gibi uygulamanın otuzbirinci yılında 10 bin Mülk konuta kredi verebilmek için yeniden 4 milyar kaynak yaratmak gerekirken, kiralık konutların gelirinden 10 bin konut yapıldığı gibi 4 milyar TL'de kaynak artmaktadır. Başka bir deyişle Mülk konutlardan geriye dönen gelirle 5929 konuta kredi verilebilirken, kirakonutlarının geliriyle 13043 yeni konut yapılamektedir.

Konuyu bu ayrıntıda inceledikten sonra Mülk konuta kredi vermenin savunulması güçleşmektedir.

KONUTUN GÖREVİ; ARSALARIN MÜLKİYETİ

Ne var ki yaşadığımız sömürü düzeninde konut sadece barınak olarak değil, aynı zamanda bir güvence ve onun da ötesinde spekülasyon aracı olmaktadır. Konutun spekülasyon olarak işlev görmesine yol açan arsadır. Bu nedenle kent arsalarının kamulaştırılması halinde konutun spekülatif işlevi kalmaz. Kiralık konut ise belirli koşullarda kamunun kuracağı örgütlerle özellikle yerel yönetimler belediyeler eliyle denetim altında tutulursa emeği ile geçinenlerin istedikleri güvence sağlanmış olur. Ayrıca bir konutun çevresine bağlı kalma yerine her iş çevresinde konut kiralama olanağı olması işçinin emeğini değerlendirme gücünü artırır. Kiralık ko-

nutun öteki yararları ayrı bir yazı konusudur. İçinde bulunduğumuz düzende mülk konutu yok etmekten söz edilemez. Ancak kamu kaynaklarının devamlı eritilmesine yol açacak bir mülk konut uygulamasıda bile bile çıkmaz yola girmek olur.

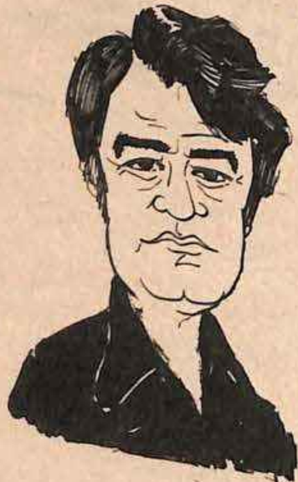
DEVLETİN GÖREVİ VE 49. MADDE

Anayasanın 49. maddesi "Devlet yoksul ve dar gelirli ailelerin sağlık şartlarına uygun konut ihtiyaçlarını karşılayıcı tedbirleri alır" derken herkese mülk konut sağlamasını amaçlamış olamaz. Gene Anayasanın 53. maddesi "Devlet, ödevlerini, ancak iktisadi gelişme ile mali kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getirir" der.Bu maddeye göre, var olan kaynakların en verimli biçimde kullanılması ve ödevlerin en az kaynak harcayarak en iyi biçimde yerine getirilmesi zorunludur.

Verdiğimiz örnekte olduğu gibi 25. yıldan itibaren hiç yeni kaynak ayırmadan her yıl bir evvelki yıldan %5 daha fazla konut yapıp kiraya vermek varken, kredi verdiği her 10 mülk konutunun 4'ünü karşılıksız vermek ve kamu kaynağını devamlı eritmek Anayasaya uygun bir ödev yapmak olamaz.

"MAHALLİ İDARELER ÖZERK OLMALIDIR. ONLAR CANLILIK İSTEYEN KURULUŞLARDIR. MERKEZİ İDARE İLE MAHALLİ İDARE ARASINDAKİ GÖREV VE YETKİ BÖLÜŞÜMÜ KESİN OLMALIDIR. GÖREVLERİNİ YÜRÜTECEK MALİ KAYNAKLARA DA SAHİP OLMALIDIR. HALK İRADESİNE DAYALI OLARAK KURULAN YÖNETİMİN PLEBİSİT, REFERANDUM, YA DA DOLAYLI HALK KATKISIYLA DONANMASINDA YARAR VARDIR."

NE YAPIYORUZ?

Erol KÖSE
İzmit Belediye Başkanı

Değerli Üyemiz Kıymetli Hemşehrim,

Fiyatların hızla arttığı, Kaynakların
mirasyedi anlayışla tüketildiği
bir Türkiye'de yaşıyoruz.

Enflasyon bazı temel mallarda %50 nin üzerine çıktı. Ücret ve maaşlardaki artış, fiyat artışlarının gerilerine itildikçe, sermayenin bir avuç insanın elinde toplanması hızlandı.

Bugün ekonomik ve sosyal bunalım insan yaşamında derin izler bırakmakta. Nasıl ki "baş ağrısı" insan vücudundaki bir bozukluğun - hastalığın - belirtisi ise; günümüzdeki sosyal bunalım da Türkiye ekonomisinin yapısındaki temel bozukluğun belirtisidir. İşte böyle bir ortam içinde işçisi, köylüsü, memuru, esnafı, aydını ile tüm yurtseverlerin görevi Türkiye'mizi daha sağlıklı, insanca yaşanabilir aydınlık günlere götürebilmektir.

Bu görev anlayışı içinde İzmit Belediyesi, tüm çabalarıyla İzmit Halkına insanca yaşanabilir çevreyi ve altyapıyı yaratabilme mücadelesi içindedir.

Hızla sanayileşen İzmit'imizde, kentimizin coğrafi yapısı, Türkiye'nin en yoğun ulaşım ağı üzerinde olması da göz önüne alınacak olursa; en önemli sorunların başında enerji, su, konut, ulaşım, tüketim mallarının sağlık koşullarına uygun bir biçimde depolanması ve tüketiciye ulaştırılması, kanalizasyon ve sağlık problemlerinin çözümü gelmektedir. İzmit Belediyesi olarak biz, bu sorunları birbirinden ayrılmaz bir bütün olarak ele alıyoruz. Bu nedenledir ki İzmit Belediyesi tüm sorunları çözebilecek bir paket projeyi geliştirmiş ve devreye sokmuştur.

Amacımız sağlıklı insanların yaşadığı, tüm kent ve sanayi artıklarını temizleyen Kanalizasyon Sistemiyle, Halk Pazarlarıyla, aksamayan elektrik şebekesiyle, Dinlenme alanları, sağlık ocakları, kreşleri ve gençlik kültür, spor ve eğitim tesisleriyle, ileri teknolojinin ürünü olan Yeni Yerleşmeleriyle örnek bir İzmit kenti yaratmaktır.

İzmit Belediyesi YENİ YERLEŞMELER projesi de yukarıda özetlemeye çalıştığım temel yaklaşımımızın bir ürünüdür. YENİ YERLEŞMELER projesi, başlattığımız diğer projelerle bütünleşen, onları tamamlayan bir projedir. Bu proje İzmit Belediyesi ile Halkımızın elele verdiği konut sorununun üzerine beraberce gittiği bir projedir.

İzmit Belediyesi ile Halkımızın ortak çabası 28 Haziran'da somutlaşacak ve bu günde tüm İzmitliler bu çabanın en güzel örneğini görecekler. Evinizde aşınızın tatlı, işinizde bileğinizin güçlü olmasını diler, hepinize saygılar sunarım.

EROL KÖSE
İZMİT BELEDİYE BAŞKANI

[redacted]

İZMİT YENİ YERLEŞMELERİ DENEYİNİN KURAMSAL ÇERÇEVESİ

TUNCAY ÇAVDAR
Planlamacı-Mimar

GİRİŞ

İzmit'te yürütülen Yeni Yerleşmeler deneyinin üzerinde
en önemle durulan ilkelerinden biri aktarılabilirlik il-
kesi olmuştur. Bu yönden İzmit'de girişilen çaba her yö-
nüyle benzeri olanaklarını belirlendiği yerlerde yarar-
lanılabilecek bir birikime dönüşecek düzeyde sürdürül-
mektedir. Girişimin ne denli güncelleştiği yerel yöneti-
min özellikle bu günlerde dış ve iç çelişkilerinden ya-
rarlanarak kuramsal bir temel arama çabasında belirgin-
leşmektedir. İzmit Yenilikçi Yerleşme deneyimi bu yönde
kuram ve uygulamanın diyalektik bir ilişki içinde sürdü-
rüldüğü ilk büyük proje olma niteliğini taşımaktadır.

Şimdiye kadar İzmit Yeni Yerleşmeler deneyiminden yarar-
lanabileceklere aktarılan daha ziyade uygulamanın getir-
dikleri konusunda yoğunlaştı. Çoğunlukla kuram ve uygu-
lamanın karşılıklı etkileşim içinde sürdürüldüğü eylem-
ler uygulamanın güncel stratejilerinin ön planda belir-
lenmesi sonucunu doğururlar. İzmit uygulamasından güncel
stratejilerin başarısız olduğu durumlar olmuştur; ama bü-
tünde kuram ve uygulama diyalektiğinin İzmit halkına ka-
zandırdığı olguları görebilme olanağı ancak bu deneyim-
den amaçlananlara açıklık kazandırmakla elde edilebilir.
Bu yazıda daha ziyade İzmit Yenilikçi Yerleşmeler dene-
yinin kuramsal temellerini aktarmaya çalışacağız.

İZMİT DENEYİNDE YÖNELİNEN AMAÇ

İzmit deneyi yeni bir mekan üretiminde sivil toplumun örgütlenmesi ve bu yeni toplumsal ilişkilerin giderek yerel yönetimde kurumlaşması amacını taşımaktadır. Merkezi yönetimle yerel yönetimin güncel çelişkisinin getirdiği dışsal dinamik ile sivil toplumun bilinçlenmesinin getirdiği iç dinamik yerel yönetimin gerçek bir demokratikleşme süresine dönük olarak kurumlaşması olanağını getirir. Yeni Yerleşmeler projesi yerel yönetimin etkinlik kazanabilmesinin ancak merkezden tabana yayılan alışılagelmiş hierarşi üçgenini ters çevirmekle gerçekleşeceği görüşünden hareket etmektedir. Bugünkü yerel yönetim için kolay olmıyan bu yol beraberinde getirdiği bütün güçlükler ve çelişkilere rağmen tek tutarlı yoldur. Bugün yerel yönetim merkezle belirlenen bütün çelişkilerinin yanı sıra merkezi yansıtan bürokratik bir kurumlaşma olgusu içinde bulunmaktadır. İzmit Yeni Yerleşmeleri sivil toplumu bilinçlendirme ve örgütleme çabasını ön plana almıştır. Mevcut yerel yönetim zaman zaman önderliğini ettiği bu çabada çelişkili durumlara düşmekle beraber bu süreçin yeniden kurumlaşmasında ve merkezi yönetim karşısında güç kaynağı olduğunu görmektedir. Bu güç kaynağının temelinde Yeni Yerleşmeler projesinin temel öğesini oluşturan katılımsal yönetim yatmaktadır.

KATILIMIN TANIMI

Kentleşme olgusunun temel sorunlarını oluşturan "mekanın üretimi" konusunda katılım, sivil toplumun bilinçlenmesinde en etkin ve tümsel sonuca varacak yöntemdir. Sosyo-ekonomik örgütleme düzeyinde zamanın ve mekanın kullanıcılar tarafından edinimi temelden değişimin en etkin stratejisi olarak kabul edilmelidir. Burada, yöntem olarak seçilen "katılım" kavramına açıklık kazandırmak gerekir.

Katılım birbırınden farklı anlamları ve kuşku ile bakabileceğimiz türde çeşitli amaçları içeren bir sözcüktür. Batı'da 1960'lardan beri özellikle tutucu politikacıların endüstri ve tarım işçilerini kendi politik ve ekonomik amaçlarına kazanmak yolunda katılımdan söz etmeleri ilginçtir.

Daha sonra aynı sözcük işçilerin yanısıra, aydınlar ve öğrenciler tarafından kullanılmaya başlandı. Bunlar bağımlılıklarının bilincine varmış ve bu koşulları değiştirmek çabası içindeydiler. Bugün politikada bürokraside ve meslek dallarında yönetsel güç ile yetkilenmiş olanların her tür çelişki karşısında katılım sözcüğünü bir kaçamak olarak ödünç aldıklarını görüyoruz.

Birinci durumda katılımın maddesel nedenlerin yapısı değiştirilmeden sadece onay kazanmak için bir taktik katkı olarak kullanılması sözkonusudur.

İkinci durumda katılım bir süreç olmaktan ziyade bir amaç olarak alınmakta, içsel mantığı değişmediği için çabayı savunuculuk (advocacy), ödün verme ve kısa süreli uzlaşmalar düzeyine indirgemektedir.

En yaygın olan üçüncü durumda ise katılım açıkça bir aldatı olarak kullanılmaktadır.

Sonuç olarak katılım sözcüğünün hiçbir kesin anlam kazanmıyacak kadar karmaşık kullanımı olduğu ve belki daha kesin anlam getiren bir sözcükle değiştirilmesi gerekliliği yargısına varabiliriz. Yeni bir sözcük arama yolunda "denetim", "dolaysız eylem" veya "demokrasi" gibi sözcüklerin o denli karmaşık anlamları içerdiklerini görüyoruz. Bu nedenle katılım sözcüğünü tutmak, ve bu sözcüğü herkese eşit karar gücü kazandırmak amacına yönelik bir süreç olarak tanımlamak doğru olacaktır.

Biz katılımı yönetim gücünü herkesin eş ölçüde paylaştığı birbirine bağımlı ve sürekli eylemler dizisi olarak tanımlamayı yeğliyoruz. Yönetsel gücü bir sömürü, bir baskı olarak tanımladığımızda katılımsal yönetimin getireceği durum güç kullanımının ortadan kaldırılması anlamına gelecektir.

KATILIM KONUSUNDA İLERİ SÜRÜLEN SAKINCALAR

Katılım kavramına düşünsel yönden yakın olan kişilerin uygulamaya geçildiğinde görünürde yarara dönük iki konuda itirazları olmaktadır. Bu itirazlardan birincisi göğüslenecek sorunların ölçeğine yöneliktir. ikincisi ise bunları çözümlemek için gerekli zamana.

Katılım küçük toplum grupları ölçeğinde sorunlar sözkonusu olduğunda olanaklı iken, sorunlar daha büyük toplumsal grupları, hatta tüm insanlığı ilgilendirdiğinde geçerli kabul edilemez deniyor. Bunlara örnek olarak büyük alt-yapı girişimleri veya ekolojik dengenin yeniden sağlanması gibi sorunlar gösterilebilir. Diğer yandan kararlar kısa dönemli iken katılım olanaklı, birey ve küçük grup çıkarlarının güncelliğini aşan programlar sözkonusu olduğunda katılım geçerliliğini kaybeder deniyor.

Bu iki karşıt savı şöyle yanıtlamak gerekir: Karar verme süreci olarak katılım bir politik ilkedir ve belirgin bir ideolojik çerçeve içinde tutarlıdır. Bu nedenle her tür teknik sorun karşısında öncelik kazanmalıdır. Bu ilkenin doğrudan doğruya beraberinde getireceği sonuçlardan biri ademi merkeziyettir. Bir diğeri ise zaman ve mekan içinde sürekli anlaşılabilirliktir. Bu iki koşulun eksikliği katılımı olanaksız kılar.

Katılımın ideolojik çerçeve içinde politik bir ilke olarak uygulanması kabul edildiğinde bu iki koşul sağlanmalı ve teknik sorunlar bunların gereklerine göre yeniden boyutlandırılmalıdır. Eğer geniş ölçekte katılım olanaksız ise bu ölçek kullanılmamalı veya bu ölçeğe küçük ölçekte gerçekleştirilen çok sayıda işlemlerin bütünleşmesi ile varılmalıdır. Eğer uzun sürede katılım olanaksız ise, uzun süreli çalışmalara son vermeli, daha doğrusu, uzun süre kısa süreli girişimlerin zincirlenmesinden oluşturulmalıdır.

Diğer yandan her derde deva olarak ortaya çıkan ama genelde pek çok durumda verimsiz uygulamalarını gördüğümüz makro planlamanın halkın karar sürecine yönelik duyarlılığını yabancılaştırmaya yarayan son bir büyük oyun temsili demokrasinin karar yöntemini güçlendirerek sorunları anlamak ve şekillendirmek hakkını bunların gerçek sahiplerinin ellerinden almak için bir araç olup olmadığını sormak zamanı gelmiştir.

MEKAN ÖRGÜTLEMESİNDE KATILIM

Fiziksel mekanın örgütlenmesinde katılımın amacı dolaylı ve dolaysız olarak bu örgütlenmenin sonuçlarını yaşamak durumunda kalacak herkesi karar verme sürecinde etkin kılmakdır.

Fiziksel mekanın örgütlenmesi bir dizi karar aşamasını içerir. Bunları şematik olarak şöyle sıralayabiliriz:

Fiziksel mekanın örgütlenme gereksinmesinin tanımlanması, amaçlar, yer seçimi, kaynaklar, örgütsel düzenin belirlenmesi, biçimlendirme, teknik çözümler, kullanım, yönetim, teknik eskime, kullanımda amaç değişimi, fiziksel eskime vb.

Bu aşamaların sırası değişebilir, eklenenler olduğu gibi duruma göre diziden çıkarılanlar da olur. Aşamaların birbirlerini izlemesi örgütlenen mekanın oluşumunu sağlar. Ama buna mekan üretimi olgusunun tümü gözü ile bakmak doğru değildir. Gerçekte süreç örgütlenen mekanın çevreden ve parçası olduğu tümel süreçten geri iletişimle aldıkları ve yaydıklarıyla genişler. Ve böylece sürüp gider.

Diğer yandan süreç yaygınlaşarak tarihsel anlam kazanır ve bunun aracılığıyla toplumun akışında karşılıklı ilişkilerini oluşturur.

Mekanı kullananlar mekansal örgütlemenin sonuçlarını yaşamlarına katarlar. Bu kullanım doğrudan doğruya olacağı gibi dolaylı, duygusal ve düşünsel öğeleri içeren imgeye belleğe, eleştiriye dönük düzeyde de gerçekleşir. Kullanımın yaygınlaştırdığı sonuçlar dizisi herhangi bir aşamada verilen kararın etkisini içerebilir. Bu nedenle mekan üretimi sürecinde katılım, örgütlenmiş mekanı kullananların sürecin nedenlerinin ve sonuçlarının bilincinde olmalarını amaçlar. Genelde halk bu bilinçten yoksundur. Özellikle işçi sınıfının bu bilinçe yabancı kalmasına özen gösterilmektedir. Bu tutum kapitalist toplumda ilişkilerin yeniden üretiminde önemli öğelerden birini oluşturur. Bu nedenle mekan üretiminde Yenilikçi Yerleşmelerin getirdiği yöntem sürecin geçirdiği her aşamada katılımın gerçekleştirilmesine yöneliktir. Katılım birinci elden kullanıcının yanısıra sürecin bağlam çerçevesinde etkilenenleri de içermelidir. Her süreç bir diğeri ile ilintili birbirine geçen bir zinciri oluşturduğundan ve bu geçişlerin etkisi altında kaldığından katılımı, belirgin bir başlangıç noktası olan süreli, ve süreçin sonunda tamamlanan bir yöntem olarak düşünmek yanlıştır.

KATILIMSAL MEKAN ÜRETİMİNDE TASARIMIN ANLAM VE OLUŞUMU

Geleneksel mekan üretiminde tasarım fiziksel mekanda yeni bir yapıyı somutlaştıracak örgütlenme şekli, biçim ve teknolojik sürecin tanımlanması aşamasıdır. Bu aşamada yapının yeri, kaynak kullanımı, karşılanacak gereksinmeleri öncelik kazanır, ve genellikle yanlız işverenin sorumluluğunda tartışılmaz veriler olarak kabul edilir. Kullanım, yönetim, teknik eskimeye karşı önlemler, toplumsal ve fiziksel çevreye etki ile ilgili sorunlar önemsenmez, çoğunlukla konu dışı olarak elenir. Bunun sonucu olarak geleneksel mekan üretiminde proje mekanın kullanıcıları yönünden amaç ve sonuçlardan arınmıştır, başka bir deyimle bu yönde tümüyle sorumluluktan kaçar. Bu kopukluğun getirdiği dengesizliği karşılamak için içsel ve dışsal dayanaklar aramak zorundadır. Dış dayanak işverenin daima haklı olduğu varsayımından kaynaklanır; iç dayanak ise meslekî uzmanlık etiketi ile donatılmış olan tasarımcının daima haklı olduğu varsayımıdır. Bu iki varsayım, geleneksel mekan üretimini egemen gûçlerin gereklerine uyumlu, biçimsel çözümleregötürür.

Geleneksel tasarımda gereksinmelerin saptanması için ölçü olarak örnek insan alınır. Örnek insanın tanımından

maddi koşullardan, yaşam deneyinden, tarihsel ve toplumsal boyuttan, ve çelişkilerden arınmış bir soyutlama olacağı açıktır. Böylece tip gereksinmelerin tip ölçütler le saptandığı, toplumun gerçek değer ve beklentilerini yansıtmayan tip tasarımlar oluşur. Tipe indirgeyici yöntem baskı unsuruna açıktır. Bu yaklaşım halkın davranışlarını düzgüselleştirmeye ve karar yetkisine sahip olanların kurallarına bağımlılık sağlamaya yöneliktir. Diğer yandan bu tasarım daha ilk baştan bir şartlandırma ve denetim aracı olarak düşünülmektedir.

Yeni Yerleşmelerde yöntem olarak alınan katılımsal mekan tasarımında proje bütün aşamalardan geçer ve bu aşamaları uyuşumlu tek bir bütün, tek bir sistem içinde toplar. Kullanıcıyı aynı zamanda işveren durumuna getiren örgütsel konum işverenle kullanıcı arasındaki ikilemi ortadan kaldırmaktadır. İç çelişkiler ve uzlaşmalarla belirlenen karşıtlıklar dış etkilerden arındığı için gereksinmelerle kaynaklar arasında kopukluk olmıyacak daha gerçekçi sonuçlara varılabilecektir.

Aşamalardan biri olan yerseçimi sorununu İzmit'te katılımın dışında gerçekleştirmek zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Ama yerleşme bütünleri içindeyerseçimi toplum yararı mantığının dengelemesine bırakılmıştır. Kullanıcılar arasındaki işbirliğine ve dayanışmaya bırakılan yönetim yöntemleri yerleşme henüz gerçek yaşamına başlamadan önce örgütsel düzeni etkilemiş ve işlerliğini ortaya koymaya başlamıştır. Örgütsel düzen mekanı kullananların beklenti ve değerlerine uyum içinde gelişirken morfolojik sistem esnekliğe, değişikliğe, yeniden kullanıma, ve kullanıcıların özelliklerine uyum içinde gelişmede ümit verici aşamalar geçirmiştir.

Burada tasarımcının rolü ortadan kalkmamış fakat temelden değişikliğe uğramış, tasarımcıyı ortaya konan sorunların ve çözümlerinin nedenlerinden sonuçlarına kadar uzanan bir sorumluluk altına sokmuştur.

Katılımsal tasarım çok kutuplu bir düzen olarak belirginleşir. Kutupların özelliklerine düzenin aldığı biçime kutuplar arasındaki diyalektik ilişkilerin doğurduğu kuvvetlere, uzlaşmalar ve çelişkiler dokusuna göre sürecin sonuçları değişiktir. Somut bir örnek olarak, kullanıcı ile tasarımcı arasındaki ilişkiyi ele alalım. Kullanıcının katkısını ayrıntılara kadar indiği durumlar olabilir, ama, bunun yanında örgütlemenin ve biçimin genel çerçevesini tanımlamakla sınırlı kalan durumlar da vardır. Bu, kullanıcının beklentilerine eğitim düzeyine, kültürüne, yaratıcı enerjisine göre değişir. Tasarımda katılım kapitalist mekan üretiminden değişik bir sürecin ve süreçler dizisinin başlatıcısıdır. Bu süreçler üst yapısal içerikleri ile toplumun değişimine katkıda bulunan maddi nedenlerin üretimini belirlerler.

KATILIM VE KATILIMSAL TASARIMIN KARŞISINDA OLANLAR

Katılım konusunda bunca bilgiye rağmen katılımsal girişimler sayıca çok az ve bildiğimiz örnekler de çevre ile çetin bir mücadele halinde gerçekleşiyor. Bugün kimsenin katılım kavramına karşı çıkmamasına, bütün aydınların katılımın olumlu katkısı konusunda fikir birliği etmelerine rağmen, konu uygulamaya gelince daima katılımın gerçek onlamından uzaklaşmak çabası göze batıyor. Bunun nedenlerinin araştırılması doğru olur. Şunu kabul etmemiz gerekir ki sol da dahil olmak üzere merkezi politik güçler katılımsal tasarımdan korkmaktadır. Burada temsili demokrasinin alışagelmiş ilkelerinin halka doğrudan ka-

tılma olanaklarının sağlanması ile sarsılacağı ürküncüsü izlidir.

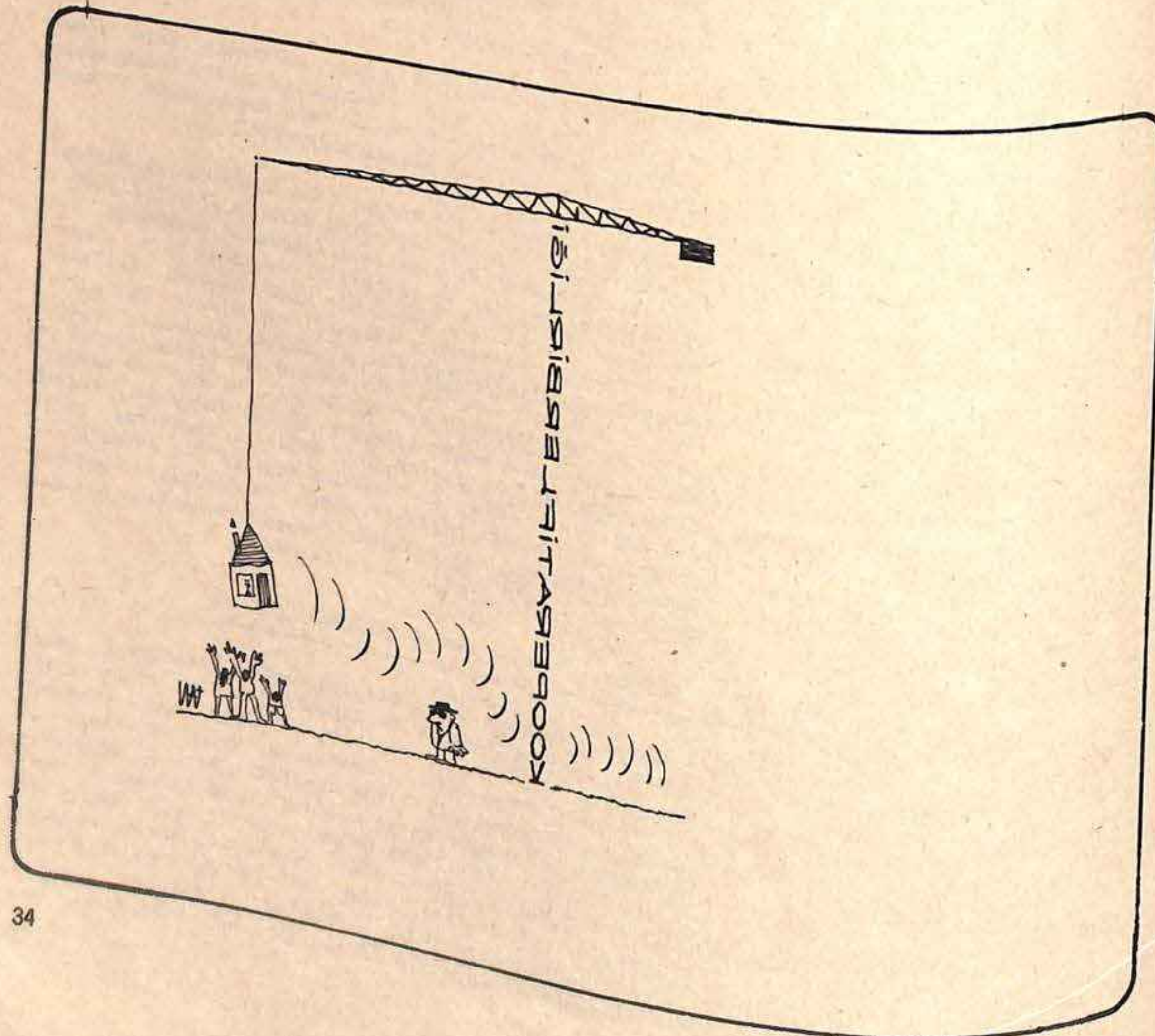
Gerçek bir katılımın varlıklarına, kurumlaşmalarına olanak sağlıyacağı yerel yönetimler de bu konuda duraksamaktadırlar.

Bunu yerel yönetimin merkeze bağımlılığından ve merkezden edindiği adaletten silkinememesinde, hierarşik üçgeni ters çevirerek gerçek kurumlaşma gücünü sivil toplumda aramaya yönelik redikal değişme cesaret edememesinde, aramak gerekir.

Diğer yandan;kamu kuruluşlarının teknik birimleri, ayrıntılı bir analiz-sentez çalışması, girişimcilik getireceğinden ve durağan bürokrasinin alışılagelmiş düzenini bozacağından katılıma karşıdırlar. Meslek sahipleri de, uzmanlık haklarının getirdiklerini kaybedeceklerinden ve özel çalışmalarının toplumsal sorumluluğa dönüşmesi ile bu konuda yetersizliklerinin ortaya çıkması korkusu içindedirler.

Özellikle akademik çevreler, yürüttükleri araştırma ve eğitim düzenini sarsan katılıma yaklaşmamaktadırlar.

İzmit deneyimi katılım karşısında bütün bu olumsuz görüşleri yaşamış ve yaşamaktadır. Bunun yanısıra dolaysız demokrasinin ilk filizlerini görmek bile çabayı sürdürmek için yeterli gücü vermektedir.

BİR YENİLİKÇİ YERLEŞME DENEYİ İZMİT YENİ YERLEŞMELERİ

Birleşmiş MİMARLAR
(Bu yazı "MİMARLIK DERGİSİ"nden alınmıştır)

1. MODEL

Yeni Yerleşmeler Projesi yaklaşık 150.000'lik bir nüfusu barındırmayı amaçlıyor. Coğrafi konumu açısından ise Türkiye'nin en hızlı kentleşmeyle karşılaşan bir bölgesinde yer alıyor. Bu yönden "Model" Türkiye'de kentleşme olgusunun çevresinde oluşan çeşitli "tavır"ların eleştirisinden geçmeli. Bunlar, herhalde bir özet yazısının sınırlarını çok aşan konular. Ancak az hata yapmamaya çalışarak birkaç noktaya değinmek istiyoruz.

Türkiye'de uzun yıllar boyu yokluğundan, hiç değilse yavaşlığından yakınılan kentleşme 70'li yıllardan beri, enflasyon, gençlik olayları,Kıbrıs buhranı, vb. gibi bir "belâ!" olarak yer alıyor hayatımızda. Kentleşmenin çevre kirlenmesi, trafik vb.gibi görüntüleri ilk bakışta politik seçmeden bağımsız kabul ediliyorlar. Bu konulardaki çözüm önerileri "sınıfsal" olmaktan çok, "insanî" karakterli. "Sınıfsal" seçim öncelikle kent arazisinin aşırı değer artışı bunun dolaysız ürünü arsa spekülasyonu ve konut sorunu konularında ortaya çıkıyor.Burjuvazinin, merkezî planlama aracılığıyla kent arazisi rantını kontrol ettiğini, ancak konut sorununda bir bekleme içinde olduğu söylenebilir. Bu arada anarşik üretimin hızlandırdığı "konutun metalaşması"na ileri sanayi yöntemleri ile yaklaşmanın ilk ürünlerini verdiği de gözlenmektedir. Önümüzdeki yıllarda egemen sınıfların bu konularda radikal görünüşlü önlemler getirmesi, kimseyi şaşırtmamalıdır. 1971 rejiminin ünlü 38. Madde değişikliği bunlardan biriydi.

"Sol"ise hızlı kentleşmeye hazırlıksız yakalanmış gibidir. Bazı kesimleri "orthodoxy" adına "Burjuvazi sorununu çözemez! Bu bir devrim konusudur." der ve dolaylı da olsa beklemeyi önerirken, bazıları pratikte, kentleşmeyi durdurma sonucunu arayan çözümler geliştiriyor. Konut yatırımlarının üretici olmayan yanını vurgulamak da yaygın tavırlar arasında. Buna karşın "mekan kullanımında" politik yaklaşımlar sol toplumsal eleştiri tarafından neredeyse konu dışı kabul edilmiş.

Yeni Yerleşmeler Projesi böyle bir "yerli deneylerin"hatta "kültürel birikin yokluğu" ortamında doğmaktadır ve herhalde bu "yokluk", projeyi hemen ilk deney olmanın çeşitli "zaaflarıyla malül". kılacaktır.

Böyle "zaaf"larına karşın projenin başarı şansını artıran bazı olanakları da vardır.Bunlardan en önemlisi İzmit'in ülke ortalamasının çok üstün-

de örgütle, sanayileşmiş bir nüfusa sahip olmasıdır. Kamulaştırma, benzer girişimlerin en önemli engellerinden olan arazi sorununu büyük ölçüde çözebilmiştir. Bunların yanında bir antika labirente benzeyen Planlama Mevzuatımızın net ve kesin kurallar getirmeyişi,sistemin tanıdığı bu esnekliği , değişme-gelişme yönünde kullanılabilecek bir model için olanaklar vaad etmektedir. Bu değişme-gelişme yönünün sağlıklılığı, planlama sisteminin yürütücülüğünün bir yerel -demokratik örgütler sistemi tarafından üstlenilmesiyle güvenceye kavuşabilecektir. İzmit Yeni Yerleşmelirin örgütlenişinde demokratik karakter çok sık rastlamadığımız iki olguda özellikle göze çarpı - yor.

Örgütlenmenin her kademesinde doğrudan "katılım" ve bir "karar çevresi" dengesi. İşte projenin itici gücü bu karar çevresi ile planlama sistemi arasındaki gerilimden kaynaklanacaktır. Bu gerilim bir kurumlaşmalar kompleksi doğurmuştur. "Model" ise bu kurumlaşmalar arasında bilgi akımı ve geri-iletişim kanallarında gelişen ilişkiler ağından başka bir şev değildir. Geleneksel modellerdeki merkez-çevre hiyerarşik ilişkisi yerini parçaların sürekli değişen ilişki biçimlerinden oluşan esnek bir merkez anlaşıyına bırakmıştır. Burada merkez, ancak, belli bir zaman kesitindeki gerekli ilişkilerin vektöryel değerleriyle tanımlanabilir . Kuşkusuz bu tanım oldukça soyut. Bir alt enformasyon düzeyinde, planlama sisteminin ve yerel örgütlenmenin somutta görünümünü ise şöyle özetleyebiliriz.:

II. PLANLAMA SİSTEMİ

Planlama sistemi 3 kademe (kanal)de düşünülmüştür:

Araştırma-değerlendirme kademesi, Planlama süreci kademesi, Yasallaştırma-karar kademesi. Grafik bir anlatımda, bu üç kademe, uygulama aşamalarında görevler üstlenir ve bir bilgi akımı-geri iletişim ağı içinde yerlerini alırlar. Planlama sisteminden kısıtlı kaynakların kullanımının ve bunlara paralel olarak yaratılan olanakların dağılımında

adil çıktılar sağlayan bir varlık ve yaşam biçiminin oluşturulması beklenmektedir. Bu amaçlar kısaca şöyledir:

1. Yerleşmelerde sanayileşen bir toplumun bireylerinin kişisel olanaklarını toplum yararı çerçevesinde gerçekleştirecek adil bir kaynak dağılımının sağlanması.

Planlamada bu amaç aşağıda sıralanan uygulamalarda eşitlik ilkesinin hedef alınmasıyla gerçekleştirilecektir.

*Doğal kaynaklar ve fiziki çevreden yararlanmada eşitlik:

Araziler fiziki özellikleri bakımından eşdeğer parçalara bölünür veya bu iklim dengelemesi ve arazi ıslahı gibi uygulamalarla sağlanır. Bunun ötesinde katılım sürecinde tercihler ve değiş tokuşların dengelenmesi ile eşitlik sağlamaya çalışılır.

*Ulaşabilirlikte eşitlik:

İstihdam olanaklarına ve çeşitli refah hizmetlerine ulaşmada bireylere eşit olanaklar sağlanmalıdır.

*Yan etkileri yüklenmede eşitlik:

Yerleşmede farklı kullanımların yakınında bulunmak, yaşıyanların refahını doğrudan veya dolaylı olarak etkiler.Etkilenmesinin olumlu, olumsuz her iki yönünde maliyet ve yararın eşit olarak bireylere değil topluma yüklenmesi veya kazandırılması gerekmektedir. Bu gibi değer artış veya düşüşleri getirebilecek alanların mülkeyite toplum elinde bulundurulmalıdır.

*Kaynak dağılımının kontrolünde eşitlik:

Yerleşme birimleri arasında kaynak dağılım, planlamaya,üretime ve yönetime katılımı

*Kaynak dağılımının kontrolünde eşitlik:

Yerleşme birimleri arasında kaynak dağılım, planlamaya, üretime ve yönetime katılımı. sağlanarak toplumun kontrolünde tutulmalıdır.

*Yeniliklere uyma hızında eşitlik:

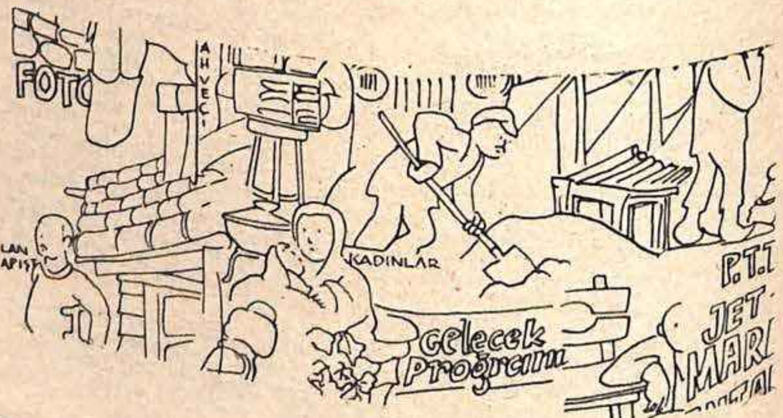
İlk kaynak dağılımının adaletli olması yeterli değildir Zira ilk dağılımından sonra bazı gruplar, özellikle malî ve eğitim olanakları yüksek olanlar yerleşmenin getirdiği değişikliklere çok daha hızla uyabilecekler ve ortaya gitikçe artan bir eşitsizlik ve dengesizlik çıkacaktır. Bu nedenle benzer alışma hızları olanlardan küçük gruplar oluşturulmalı ve bu farklı gruplar bir üst yerleşme biriminde bir araya getirilerek etkileşim yoluyla denge sağlanmalıdır.

2. Değişen sosyo-ekonomik koşulları ve bunların getireceği yeni gereksinmeleri en iyi ve uygun şekilde cevaplandıracak mekansal ve toplumsal yapınınkurulması

Hedefler:

*Toplumun gereksinmelerinin, belirli kademelerde katılım ve evrimiyle göreli olarak saptanması,

*Gereksinmelerin zaman için-

deki değişimlerinin planda yansıtılmasına olanak sağlayan esnek bir planlamanın geliştirilmesi,

*Planların dizgisel bir geri iletişim ve değerlendirme ışığında irdelenmesi için "süreç planlama"nın uygulanması

3. Kısıtlı kaynakların kullanılmasında maksimum etkinlikle maksimum yararın sağlanması.

Hedefler:

*Teknik ve sosyo alt-yapı sistemlerinin planlamasında maksimum ekonominin sağlanması,

*Dağıtılan yararın toplumun sosyo-ekonomik sorunlarına en etkin şekilde cevap vermesinin sağlanması,

*Büyüme kademeleri ile ekonomik ve örgütsel koşullar arasında organik bir ilişkinin kurulması,

*Uygulama süreci içinde yeni ekonomik kaynakların yaratılmaya çalışılması.

İtiraf edilmelidir ki, bütün bunlar büyük hacimli de olsa bir yerleşme projesinin gücünü aşan beklentilerdir. Ancak Yeni Yerleşmeler Projesi, bu konudaki iyi niyetini konuya bakışının bütünselliği ile desteklenmesinin, kendi sınırlarının çok ötesinde, toplumun gelişen politik güçlerini harekete geçirmenin güvencesini yaşamaktadır. Yeni Yerleşmeler Projesi ilk ve doğrudan dayanağını sakinlerinin -özellikle projenin amaçları doğrultusunda- örgütlenmesinde aramıştır.Önerilen idari sistem aşağıdaki gibidir:

Yeni Yerleşmelerin fiziki ve sosyo-ekonomik bazı, kooperatifler ve kooperatif birlikleridir. Kooperatiflerin yaklaşık 150 hane halkından oluşması ve Birliğin bütün Yerleşmeyi kapsaması öngörülmüştür. Daha küçük ve ikisi arası yönetimsel katılım kademeleri, "sokak grupları" ve toplumsal etkileşim alanı kurulları" olarak sisteme eklenmiştir.

Sokak kurulları, yakın komşuluk ilişkileri ve basit ortak kullanım kolaylıklarıyla etkin bir katılım ortamı yaratacaklardır.

Belediyeler Birliği' nin kuracağı tesislere yabancı firmalar da ilgi gösteriyor

İZMİT, (hha) - Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği'nce kurulacak araç parkı, çöp değerlendirme ve kıyı zabıtasına

Kooperatifler aynı Sosyal Güvenlik Kurumu kredisinden yararlanan gelir durumu ve mesleki konumlarıyla benzer özellikler gösteren hane halklarından oluşacaktır. Kooperatifler, sistemin legal strüktürle çakışan, çevre planlaması konusunda karar verme ve yönetme konularında, bazı alanların ortak mülkiyetinde biraraya gelen en önemli öğesidir.

Toplumsal etkileşim alanı kurulları 7-9 kooperatifin birleşmesiyle oluşan daha heterojen gruplardır. Bir ilkokul ünitesi meydana getirirler ve tüketim kooperatiflerini ve bazı kentsel servisleri yönlendirme görevlerini üstlenirler.

Kooperatifler birliği, kaynakların kullanımını kontrol ve topla yararın bölüşümünü yönetme bazında kurulacaklardır. Kentin, kendini yönetme şuurunun orgarlarıdırlar.

Kooperatif Birlikleri Federasyonu, şimdilik doğu ve batı yerleşmeleri birliklerinin bir üst organı olacaktır. Ancak Federasyon, projenin aktarılabilirlik özelliğinin ve endüstrileşmiş nüfusun mekansal hareketliliğinin aracı olacaktır.

İdari kademelenme, çevre katılım ve kentsel uygulama kademeleri (eşikler) ile çakıştırılmıştır. Böylece sistemin üç işlevsel kanalı arasında uyumlu bir gelişmenin imkanları yaratılmaya çalışılmıştır.

Planlama sistemi her kademede işleyişini "katılım" aracına dayandırmış ve bunun örgütsel çerçevesini oluşturmaya çalışmıştır. İnsanların "kendileri için" niyetiyle olsa da "kendilerine rağmen" getirilen hiç bir planlamanın saygı uyandırmayacağını kabul etmiştir. Alışılagelmiş tasarım sürecinde tasarımcının görevi bireysel kullanıcının gereksinmelerini saptayarak bunları somut bir yapı haline getirmek üzere yapıcıya aktarmaktı. Bu süreç, kullanıcı kitlesinin büyuk niceliksel değişimi sonucunda bütün anlamını yitirmiştir. Herhangi bir bilimsel yöntemde, ögelerden biri niceliksel büyük bir değişiklik geçirdiğinde, yöntemin değiştirilmesi gerekir. Bu fizikte , matematikte, biyolojide böyle olmuştur. Bugün de davranış - lar bilimler, mimarlık ve şehircilik de dahil olmak üzere aynı sorunla karşı karşıyadır. Bu gereklilik aynı zamanda olanaklıdır dı.

Barınma eğiliminde insan topluma dönük eğilimlerini de karşılamak ister. Toplumsal ilişkilerini ve davranışlarını etkileyecek şekilde çevreyi düzenlemeye girişir. Bu yönden, mekansal ilintileri kavramlaştırma fiziksel özelliklerin ayırımını yapabilme ve bunları düzenleyebilme yetenegine göre herkes tasarımcı olma niteliğine sahiptir. Katılım yöntemi kişinin çevre düzenleme eğilimindeki yetenek eşitsizliğini ortadan kaldırmaya yönelir. Kullanıcıların katılımını bu anlamda sağlamak için fiziksel çevrenin karmaşık bileşimlerinin algılanabilir ve kontrolü kolay elemanlarına ayrılması,banların özelliklerinin sınıflandırılması,bileşim ve ortak ilişkilerinin sıra - lanması gerekir. Belki de en önemlisi ilk iticinin, ilk kaldıracının bulunması olmalıdır. Bunu mimarlık çözümlemesinde görmeye çalışalım.

III. MİMARİ ÇÖZÜMLEME;

KATILIMSAL TASARIM SÜRECİ

Yeni Yerleşmeler Projesi kendini üretmede iki çağdaş olguyu yedeğine almayı amaçla -

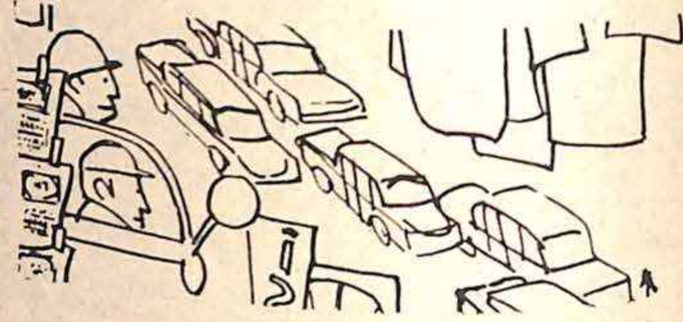
mıştır:

* Bireyselleşme,
* Yeniden toplumsallasma:

Bu iki kategorik karşıtlığın birliği, özellikle sanayileşmiş nüfusun son yıllardaki şaşırtıcı devingenliğinin motorudur. Köyden (cemaatten) kopuşta simgelenen bireyselleşme, hızla mantıki sonuçlarına doğru ilerlerken, sanayi yeni ve üst düzeyde bir toplumsallaşmanın öğelerini oluşturmaktadır. Herhalde en sağlıklı toplumsal organizasyonlar bireyselleşmenin en üst aşamasındaki kişilerin gerçekten özgür iradeleriyle kuracakları toplumsallıklar olacaktır.

Şu halde katılımsal tasarım süreci, kişilerin her iki özelliğini değerlendiren, hatta bunların *bir arada gelişmesini* güçlendiren bir yaklaşımla önerilmelidir.

Toplumsallaşma boyutunun inmalı yerleşmenin hayatiyetinin gereksindiği kollektif eylem için bir hazırlıktan yoksunluğu bireysel özelliklerin önemsenmesi, kişinin konutu ve çevresi için yaratabileceği değerlerin gözden kaçması sonuçlarını verebilecektir. Kişinin konutuyla ilgili kararları bir toplumsal bağlam çerçevesi içinde vermesi kullanıcı - objektif koşullar birliğini güçlendirecek, konutu bir mübadele değeri olarak görme baskısını hafifletecektir. Bu düzenin, gecekondulaşmada tanır göründüğü kendi konutu için karar verme özgürlüğünün, bir üst düzeyde yeniden üretilmesidir. Böylece kişiler "konut ilgisi" aracılığıyla, Yeni Yerleşmelerin toplumsal organizasyonuna katılmaktadırlar. Bu yaklaşımla herhalde "katılım"ın *ortamı* yaratılmaktadır. Ancak sorun çözümlenmiş değildir. Kullanıcı katılımın gerçekleşmesinde karşımıza çıkan en zorla engel tasarımcı ile kullanıcı arasında ortak bir dilin bulunmayışıdır. Bu durum, sonunda, konuya iyi niyetle başlamış pek çok plancıyı kullanıcıların çıkarları hakkında karar veren bilgi savunucu haline getirmiştir. Tasarımcı bu süreçte, kullanıcının tasarımını kendi yapabileceği dili oluşturmak, teknik, ekonomik ve toplumsal kısıtlayıcıları ortadan kaldırmak için gerekli girişimleri gerçekleştirmelidir.

"Yeni Yerleşmeler"de tasarım süreci kullanıcı toplumunun oluşmasına paralel olarak kademelenmiştir.

1. Gerçek kullanıcıların belirlenmediği, olası kullanıcılar kademesi:

Bu kademede büyük bir örneklemle gerçekleştirilen saha araştırması, olası kullanıcıların ekonomik olanaklarını, konut ve çevre gereksinmelerini, yaşam tarzlarını, beklentilerini, mekan kullanma alışkanlıklarını, hane halkıkuruluşlarını ve evrimsel çizgilerini öğrenmeyi amaçlamaktaydı. Bu bilgiler bir cins mekansal kalıp diyebileceğimiz "Ana Plan"ları oluşturmuştur. Yerleşme planının yapılmasında ve uyumlu teknolojik çözümün araştırılmasında bu "Ana Plan"lar esas alınmıştır.

2. Gerçek kullanıcıların belirlendiği Kademe:

Bu kademe, kullanıcı grupları arasında toplu söyleşileri; kullanıcı hane halklarıyla yapılan görüşmeleri kapsar. Bu kademede alınan bilgiler, Ana Plan'ın seçimini ve konutun öntasarımını oluşturur. Hane halkıyla yapılan ikinci söyleşide tartışılan planlar son hallerini alır.

Bu görüşmeler kişilere kendi konutlarının tasarımına aktif olarak katılmaları olanağı yaratmaktadır. Tasarımcının rolü ise, konutun ortaya çıkışında önemli bir yönlendirici olan Ana Planları oluşturmak ve bunların gelişmesini tanımlamak olmuştur. Bu konuda yapılan çalışma, olası kullanıcılar kademesinde saptanan gereksinme, istek ve bunların gelişim doğrultusunda arazi, yapı teknolojisi ve maliyet kısıtlayıcılarıyla irdelemeyi ve optimum çözümleri getirmeyi kapsamıştır. Bu değerlendirmenin sonuçları şöyle açılabilir:

a. Yapı İskeleti (Ana Plan)

Aile büyüklüğü, tipi, gereksinmeler, istekler ve bunların gelişme doğrultularına göre cevaplandırma olanaklarının büyük bir bölümünü kapsayan Ana Plan tipleri oluşturulmuştur. Ana planlar yapısal taşıyıcı elemanların en basit biçimlerinin bir kombinezonu ile tanımlanmaktadırlar.

b. Yapı Zarfı

Yapı zarfı, Ana Plandan dışarıya doğru yapı teknolojisinin, maliyetlerin ve arazi verilerinin belirlediği maksimum büyüme olanağıdır.

c. Esneklik marjı

Yapı iskeleti ile Yapı Zarfı arasında kalan ve bir kısmının kullanılmasıyla aktüel konut oluşturan alandır. Marjınkullanılması Ana Planda kolonların belirlediği kare döşemeler yerine konsolların yerleştirilmesiyle olur. Sistemi duvarlarının taşıyıcı sistemden bağımsız hareketliliği ile esneklik marjını konsollarla( ) yönde kullanabildiği gibi kolonların belirlediği gridin içine girerek (balkonlar,teras vb) (-) yönde de kullanabilmektedir. Böylece maliyet vb parametrelerin belirlediği toplam alan "gerektiği yerde gerektiği kadar" kullanılmak olanağıyla "zon"lar arasında aktarmalar yapılabilmektedir.

d. "Zon" lama

Planlama esnekliği 3 zonda değerlendirilmektedir:

i. Yatma zonu

Burada yatak odalarının sayısı,büyüklükleri ve konumları seçme konusu olabilmektedir . Yatma zonunda konu edilen banyo ve WC'de aksesuarı ile belirlenen bir tipleme ile seçme konusu olmaktadır.

ii. Mutfak zonu

Mutfak için pişirme, bazı yada bütün yemekleri yeme alternatifleri tartışılmaktadır.

Açık mekanlar, sayı büyüklük ve konumlarıyla bütün zonlar için seçme konusu olabilmektedir. Kişilerin, mekanlar arasındaki ilişkileri (sirkülasyon) de tarif etmesiyle konut tasarımı tamamlanmaktadır.

Yeni Yerleşmeler Projesinin katılımsal tasarım süreci kısaca böyle. Hemen şunu da belirtmeliyiz ki,kişilerle yapılan söyleşilerde bu sonuçları almak her zaman kolay olmuyor Bazen, şaşırtıcı bir özen ve dikkatle konutları konusundaki isteklerini anlatan, mimarın hatırlattığı kısıtlayıcıları aşma yolları arayan çoğunluğun yanısıra, "Salon-salamanj" isteyip gerisiyle ilgilenmeyen_ ya da isteklerini anlatamamanın sıkıntısı içinde "siz daha iyisini bilirsiniz..." diyenler de sık sık çıkıyor. Bir kısmı böyle bir düzenlemenin yapı tekniği vb açılardan gerçekleşemeyeceğine inandıklarını, konutlarının planlanmasına katılırken, "boşuna vakit kaybettiklerini" söylüyorlar. Bunlar gibi başarılı, başarısız çeşitli görüşmelerde katılımsal tasarımın, mimar - kullanıcı ortak dili kendi hatalarını düzelterek , gelişiyor ve 1977 Haziranında büyük bir toplu yerleşme projesinde kişilerin geniş katkısıyla elde edilen Türkiye'nin ilk konut planları uygulanmaya başlıyacak.

Kolayca görülebilmektedir ki, bu kabuller bizi konutların üretiminde yeni tekniklere,daha doğrusu yapımda sanayileşmenin yeni v e özgün bir yorumuna zorlamaktadır. Aşağıda bu yaklaşımı kısaca gözden geçirmeye çalışacağız.

IV. MÜHENDİSLİK ÇÖZÜMÜ

Katılım ve katılımın sonuçlanı cevaplandırmayı amaçlayan mimari yaklaşımmühendislik çözümünden ileri ölçüde bir yapısal esneklik beklemektedir. Yeni Yerleşmeler Projesinin , 30.000 konutluk büyük hacmi ve bunun getirdiği ucuzlukgereksinmesi nihayet projenin alt gelir gruplarına yönelmesi ve bunun getirdiği ucuzluk gereksinmesi, uygulanacak yapı tekniğinin projeden kaynaklanan belirleyicileridir.

Bugün kullanılan çoğu yapı sistemi harp sonrasında batıda ortaya çıkan büyük konut sorununu yalnız niceliksel yönden cevaplamaya yönelmiş sistemlerdir. Savaşın ortaya çıkardığı büyük konut açığı konvansiyonel metodların izin verdiği düşük hızlarla kapatılamazdı. Sokaktaki insanları, "nasıl olursa olsun", "bir an önce" ve ekonomikyi de hareketlendireceği düşüncesiyle malzeme israfına aldırmadan yerleştirebilmek düşüncesi,kısa süre sonra hatırlanacak olan birçok insani faktörün ihmal edilmesini hoş görüyle karşılamak imkanını veriyordu.Ancak bu arada standartlar doğdu, büyük yatırımlar yapıldı. girilen yol geri dönülmezleşti. Bugün bu sistemlerin esasta konut sorununa cevap vermediğini gören batı ülkeleri, kişi katkısına olanak sağlayan sistemlerin araştırmasına girmişlerdir ve bunların inceliğe dönük, tröstleşmiş-sistemler karşısında savaşını verme durumundadırlar.

Kapitalizmin normal işleyişi içinde pazarlarını kaybeden bu sistemleri üreten tröstler,bunları geri kalmış ülkelere satmak için yarış halindedirler. Endüstriyelleşmiş yapıya yönelmenin zorunlu olduğu ülkelerde en önemli sorun, bu modası geçmiş sistemlere karşı verilecek mücadeledir. Türkiye'de böyle bir geçiş dönemine girmiştir. Ancak bu konuda hemen tek gerekçesi hızlı üretim zorunluğudur. Prefabrakasyonun kaynaklandığı diğer nedenler, (örneğin,düşük malzeme fiyatları ve nisbi olarak yüksek ücretler) Türkiye için henüz geçerli değildir. Türkiye'de böyle sistemler için yatırılmış büyük sermayeler yoktur. Türkiye'nin aynı hatalara düşmemesi imkanı vardır. Çalışmanın diğer bölümlerinde tanımlamaya çalıştığımız katılım sürecinin gerçekleşmesi ancak bu katılımın sonuçlarını içerebilecek bir endüstriyel yapı sisteminin varlığıyla olanaklıdır. Ve seçilecek yapı sistemi böyle bir imkânı tanımalıdır. Üçüncü buutta katlar halinde üst üste gelen planların aralarında farklılıklar oluşunun yapıda statik bakımdan sakıncalar doğurmaması gereklidir.

Yapıların kişilik kazanmasında, katılımın getirdiği hareketliliğin dışa yansımasına izin vermelidir. Böyle konutların dolaylı da olsa önemli bir niteliği de genellikle toplu iskan yapılarında görülen tek düzeliğin ortadan kalkması,konutların kişilik kazanmasıdır Bu olgunun tasarımcıdan kaynaklanan değerlere bağlı olduğu hayali henüz ciddi bir gerçekleşme şansı bulamamıştır

Endüstriyel çözümlerle, iskan yapılarındaki tekdüzeliği özdeş kabul etmek, bu konuda temel nedenlerin yeterinciaraştırılmamasından doğan bir yanılgıdır.

Özellikle düşük gelir gruplarına yönelen projelerin yapım sistemlerinden başlıca beklediği ucuzluktur. Ancak İzmit Yeni Yerleşmeleri ucuzluk gereksinimini bazı koşullar altında öne sürüyor.

Biliyoruz ki, konutların finansmanı Sosyal Güvenlik fonlarından karşılanmaktadır ve çeşitli yaşama kolaylıklarından vazgeçmek pahasına bu fonları sonuna kadar kullanmamak oldukçu rahat ödeme olanakları da düşünüldükte hemen kimseye ilginç gelmiyor. Bu durum ucuzlatma girişiminin sınırlarını göstermesi açısından olumlu görünse de pratik maliyetler açısından pek anlamlı değil.

Öte yandan ortalamasını 5,5 işçiler ve 9 yıllık memurların

oluyturacağı kullanıcılar, özellikle bitirme malzemelerinin ve çeşitli aksesuarın kalitesinden kaynaklanan yüksek konut içi standartlar konusunda plancılara, haklı bir baskı yapmaktadırlar. Konut büyüklükleri konusunda yanlış piyasa çözümlerinden referans aldığı için pek haklı bulmadığımız daha da ciddi bir baskı söz konusudur.

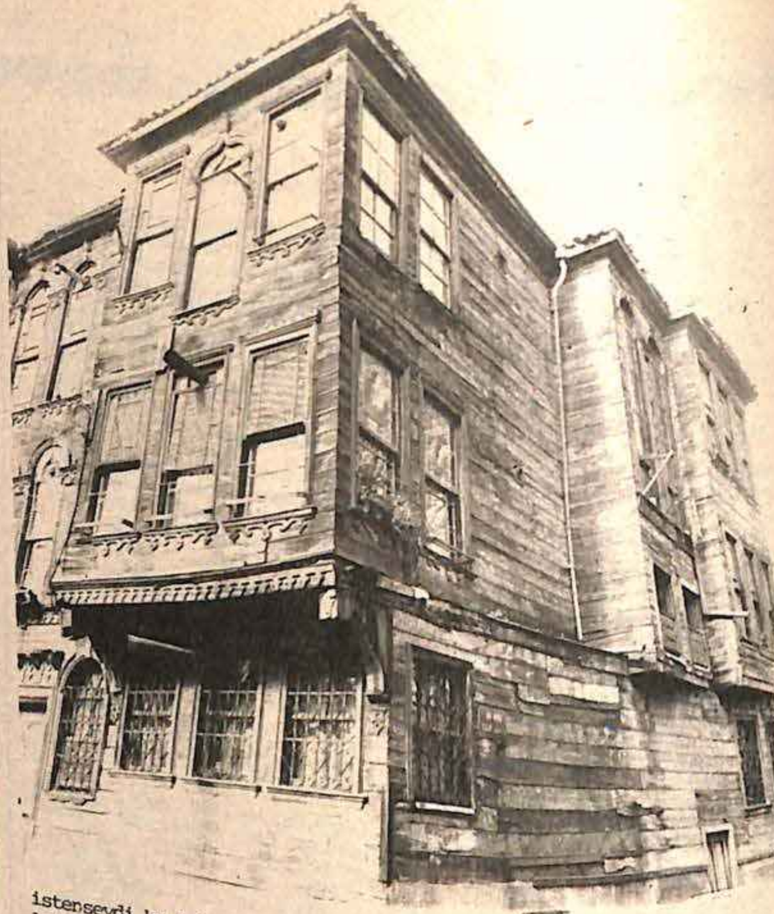
Mühendislik yaklaşımının maliyetler açısından irdelenmesinde toplam maliyet ve birim maliyet ayırımını yapmak bize kolaylık sağlayacak. Biliyoruz ki, toplam maliyetin belirleyici değişkenleri, konut büyüklükleri ve birim maliyettir. Konut büyüklükleri konusunda toplumsal standartlar haklı ölçüleredayan

haklı ölçülere dayanmasa da olurmuş görünüyor. Yapılarda, brüt ve net alan oranları-bazı özel haller dışında- başlıca duvar kalınlıklarından kaynaklanır. Brüt alan katsayısı (Net alan/Brüt alan) geleneksel yapılarda 0.88 civarındadır. (Bazı ağır prefabrikasyon sistemlerinde 0,81'e düşebilmektedir) İzmit Projesinde bu rakam 0,946'ya yükseltilerek, konut büyüklükleri konusunda da toplam maliyetin düşürülmesine çalışılmıştır.

Bunun etkisi muhakkak ki, sınırlıdır. Ancak SSK kredileri için bir baraj olan 85 m^2 den küçük konutlara olan isteğin yükselmesini brüt alan katsayısının yükseltilmesine bağlamak çok yanlış olmayacaktır

Birim maliyetin kaba analizinde ise bileşenler; taşıyıcı sistemin ve -geniş anlamında- bitirme işlemlerinin payları olarak tanımlanabilir. Yeni Yerleşmeler Projesi bitirme işlemleri açısından talebin niteliksel özelliklerini gözetmek varsayımıyla, ileri bir rasyonalizasyonun ucuzlatıcı etkisinden daha öte bir şey beklemiyor.

Ciddi bir ucuzlatma girişiminin hedefi olarak elimizde yalnızca taşıyıcı sistem kalmaktadır. Burada yapı biliminin öngördüğü statik performansın geleneksel yapı teknikleri yada bileşenleri bu tekniklerde olduğu gibi çalışan prefabrikasyon sistemleriyle sağlanmak

istenseydi bu tek ciddi ucuzlatma olanağı da malzeme fiyatlarının belirleyiciliğine terkedilmiş olurdu. Mühendislik yaklaşımı bu analizin sonucudur.

Yapılan şey, başta düşey veya tay taşıyıcı sistemleri birbirinden ayırmaktır. Sistemin taşıyıcı elemanları, temellerden sonra, kat boyunda prefabrik kolonlar, ızgara kirişli prefabrik döşemeler, ve yerinde dökülen betonarme çekirdektir

Döşeme panelleri kolonların üzerine serbestçe oturduktan sonra birbirlerine kaynakla bağlanarak monolitik bir plak gibi çalışmaları sağlanır ve üzerlerinde oluşan sabit ve hareketli yüklerin düşey bileşenlerini köşelerinden oturdukları kolonlara yatay bileşanlerin ise sistemin rijidite merkezi çekirdeğe iletirler; böylece birbiriyle mafsallı bağlanan kolonların yalnızca düşey yükleri almak üzere teçhizatlandırılması ve kesitinin tayini mümkün olur.

Sistem taşıyıcı olmayan hafif duvarlarla tamamlanmıştır. Bu düzenleme bir demir tasarrufu getirmiştir; 11,9 kg/m^2. Bu rakamın diğer yapı sistemlerinde 14 - 16 kg/m^2 olduğunu biliyoruz.

Beton kullanımındaki tasarruf oranı çok daha yüksektir: 0.145 m^3 beton/m^2. Bu rakam geleneksel yapılardı 0.28 - 0.35 m^3 / m^2 dir. Bazı ağır prefabrikasyon tekniklerinde, 0.43 m^3/m^2 ye ulaşmaktadır. (Ra kamlar yapıların planlamasından bağımsız ortalamalar olarak ve temel kullanımları dışında verilmiştir.)

V. SONUÇ

Projenin sosyal ve teknik öğelerinin bu kısa anlatımı, belki konuya bir çözüm getirmekten çok, yeni sorular çıkarıyor ortaya. Hatta değil böyle bir sergileme; çok konuların gerçek çözümlere ulaştırılması bile daha önce görülmemiş ve olmayan bir çok yeni sorun çıkartacak. Özellikle Yeni yerleşmelerin bir yandan bütünleyicisi olduğu, öte yandan etkilemeyi amaçladığı İzmit kenti bağlamı içinde gelişmesi her konudaki porjeksiyonların çok karmaşık analizleri kullanmasını gerektirecektir. M"odel"in esnekliğinin bu yeni yükleri masedebilmesine yarayacağına inayıyoruz.

BELGELER

Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği'nin KURULUŞ ÇAĞRISI olarak yazılan Ahmet Enön ' ün 1973 Temmuz tarihli mektubunu aynen yayınlıyoruz

T.C.
MARMARA
BELEDİYE BAŞKANLIĞI

MARMARA
30 / 7 / 1973

SAYI : Belediye Başkanlarının toplantısı Hk.

KONU :

Belediye Başkanlığına.

Sayın Başkan ;
Belediyelerimizin müşterek dertlerini görüşmek üzere
ve beldelerimizin geleceğine faydalı olmak için aşağıda belirti-
len günlerde sizleri Marmara Adasında misafir etmek istiyoruz.
Kıymetli meslektaşım,
Dünyada kıyılarının tamamına bir milletin sahip oldu-
ğu bir tek deniz vardır o da Marmara Denizidir. Bu denizin dış
denizlere açılan iki su yolu da yine bütün kıyılarıyla bizimdir.
Ve budenizin tuzluluk derecesi, kıyılarının doğal güzelliği, yine
dünyadaki hiç bir denizde yoktur. Deniz sahili ve boğaz kıyıla -
rındaki şehir ve kasabalar tarihin en eski çağlarının ve medeni-
yetlerinin en güzel eserlerini sinesinde bulundurmaktadır. Bu
güzel denizimizin kıyılarında kurulu 43 şehir ve kasaba beledi-
yesi bu güzelliklerin korunması ve eserler ilavesi bakımından en
sorumlu idarelerdir. Bu nedenle aşağıdaki hususları görüşmek için
ayrıca sizlerinde getireceği konulara eğilmek üzere toplanıp dert-
leşmeyi faydalı bulduk.

1 . Duyduklarımıza göre Marmara Denizinin yaklaşık
olarak 25 yıl sonra tamamında balık nesli ve denizden insanların
istifade imkanı tamamen kaybolacaktır.

T.C.
MARMARA
BELEDİYE BAŞKANLIĞI

(Sahife iki)

2 . Her iki boğazın yoğun deniz trafiği ve son asrın süper gemilerinin büyük tonaj ve makineleriyle beynelmilel antlaşmanın yapıldığı tarihteki durumlarını mukayese etmeye imkan yoktur. Bu hususun yeniden ele alınarak milletler arası bir toplantıda hukuken tekrar gözden geçirilmesinde fayda buluyoruz.

3 . Yine dünyanın en güzel kıyılarından olan boğaz ağzında ve sahillerinde batık gemilerin çok cüz'i bir kâra tamah edilerek parçalanarak çıkartılmaması gerekir çünkü :

a) Çanakkale boğazında birinci cıhan harbinde batan harp gemilerinin tarihi değeri ve denizaltı müzesi olmaları.

b) Bu batıkların yerli balıklar için mükemmel bir balık yuvası haline gelmiş bulunmaları.

c) Balık sürülerinin belli aylarda Çanakkale boğazından geçerken batık çıkarma sırasında patlama neticesi imha oluşu ve ürküp kaçması.

d) Turizm yönünden dünyaya yön veren büyük boğaz harbinin bütün kalıntılarını gösteren bir su altı müzesinin yok oluşu.
Bakımındanda mahzurludur.

4.Sanayi kuruluşları :

Marmara kıyılarında gerek siyasi yatırım yönünden ve gerekse ekonomik olarak kurulan ve artıklarıyla koylarımızı ve körfezlerimizi mahveden fabrika ve tesisler konusunun mukayeseli olarak denizin geleceği ve getireceği ile tesisin, deniz kirletmeden kurulması yönlerinden ele alınması gerekir.

5.Marmara denizinin tümünün deniz deniz dibini bir yeşil çayır (Mer'a) olarak kabul edersek bu güzelliği ve mer'ayı muhtelif yerlerinden demir kepçelerle oymak suretiyle inşaatlar için kum ve çakıl almak ve matematik olarak bir müddet sonra deniz dibinin ne hale geleceğini düşünmek yeterlidir. Böylece kıyılarımızdaki balıklar daha derin sularda yaşama olanakları olmadığından nesilleri yok olup gidecektir.

6.Kıyılarımızın imar kanunu muvacehesinde korunması yanında tecavüzler yönünden ve ayrıca çöp ve gemi sintinesi artıklarından da korunması önemli sorunlardandır.

7.Türkiyemizin üç kenarı denizlerle çevrili olması ve dünya devletleri içerisinde de kıyılarının tamamına sahip olduğu bir denizinin bulunması yaklaşık olarak 1.000.000 ailenin balıkçılık ve buna yakın işlerle denizden geçimlerini temin ettikleri düşünülürse sularımızın ve su ürünlerimizin yeniden kurulacak ayrı bir bakanlıkla idaresi ve sorunlarımızın hallinde geleceğe göre geç kalmış olduğumuz kanaatindeyiz.

T.C.
MARMARA
BELEDİYE BAŞKANLIĞI

SAYI :
KONU :

MARMARA
..../..../19....

(sahife üç)

8.Marmara denizine kıyısı olan belediyelerin aralarında bir birlik kurarak mülki idare ile koordine çalışmalarında büyük faydalar umuyoruz.

9.Yapılacak bu toplantıdan sonra her yıl bir belediyede toplanılmak suretiyle görüşülen konuların geniş kapsamlı bir plana bağlanması ve bu plan doğrultusunda belediyelerin görüş birliği içinde bulunmalarında belde halkımız için müreffeh bir gelecek görüyoruz.

10. Davet ettiğimiz 43 belediye başkanımızın beldelerinde yaşıyan halk Türkiyenin nüfusunda önemli yeri olan bir orandadır. Ve bilhassa Istanbul, İzmit, Çanakkale, Tekirdağ, gibi illerimizle il çapında gelişmekte olan Bandırma, Gelibolu, Yalova, Silivri , Gebze Gölcük, gibi ilçe merkezlerimiz ve yine beldelerinde büyük nüfuslar yaşıyan Istanbul cıvarı kasabalarımızın bizler gibi seslerini duyuramıyan küçük kasabalara büyük yardımcı olacakları inancındayız. Bu nedenlerle bu ilk toplantıda sayın belediye başkanlarımızın kıymetli zamanlarından ayırarak 27 ve28 Ağustos tarihlerindeki Marmara Belediye binasında 27. AĞUSTOS 1973 Pazartesi sabahı saat 10.00 da başlıyacak toplantıya misafirimiz olarak katılmalarını arz ve istirham ederim.

En derin saygılarımla.

AHMET ENÖN
Belediye Başkanı

Not : Istanbuldan vapur her gün saat 9.30 da kalkar.

Çanakkaleden Pazar ve Perşembe günleri kalkar.

Erdekten motorlar her gün saat 15.00 de hareket ederler.

Misafirlerimizin bütün istirahatleri temin edilmiştir. Iş bu davetiye iki kişiliktir.

Belediye Gelirleri Kanunun ilan ve Reklam Resmine İlişkin 21. Maddesinin 4. Fıkrasının ilk Bölümü Yürürlüktedir.

Konuyla ilgili Danıştay Dava Daireleri Kurulunun 1976/397 esas ve 1977 24 karar sayılı, 14.1.1977 tarihli kararından özetlenmiştir:

"...6830 sayılı Kanuna ait muvakkat encümen mazbatasının kanunun 5. maddesine ilişkin kısmında, belediyelerin özel kişilerin mülkiyetindeki taşınmazları kamulaştırma yetkilerinin belde sınırları ile tahdit edilmiş olmadığı, adı geçen idarelerin kanunla kendilerine verilmiş görevlerin yerine getirilmesi için belde sınırları dışında da kamulaştırma yapabilecekleri açıklıkla belirtilmiş olduğu gibi, sözü geçen 5. maddenin ifade şeklinden de kamulaştırma konusunda kamulaştırılacak taşınmazın değil kamulaştırmayı yapacak idarenin esas alındığı ve lehine kamulaştırma yapılacak idare ile kamulaştırılacak taşınmazın aynı coğrafi sınırlar içinde olmasının şart kılınmadığı açıkça belli olmaktadır... Belediyelerin gerektiğinde kendi sınırları dışındaki taşınmazları kamulaştırabileceklerini kabul etmek gerekir. Diğer bir deyişle, belediyeler kendilerin kanunla verilen ve yerine getirilmesi zorunlu sayılan görevler için sınırları dışında da kamulaştırma yapabilirler.

...belediyeler kamulaştırma yetkilerini kendi sınırları dışındaki taşınmazlar için ancak "kesin zorunluluk" bulunması halinde kullanabilirler."

Belediyeler Gerektiğinde Kendi Sınırları Dışındaki Taşınmazları Kamulaştırmaya yetkilidirler

5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 21. maddesinin 4. fıkrasının 2. bölümünü teşkil eden: "Her ne suretle ve vasıta ile olursa olsun yapılacak diğer ilân ve reklamlardan Belediye Meclisince düzenlenecek esas ve tarifelere göre resim alınır." hükmünün, Anayasa Mahkemesinin 3.7.1969 gün ve 1969/23-21 sayılı kararı ile ilâna ilişkin bölümü; 22.12.1970 gün ve 1970/29-48 sayılı kararı ile de reklama ilişkin bölümü iptal edilmiştir.

Ancak bu fıkranın ilk bölümünü teşkil eden:"Meydan,yol ve sokaklarda ve umuma açık yerler ile nakil vasıtalarında ve herkesin görebileceği sair yerlerde asılan, gösterilen ve dağıtılan ilanlardan Belediye Meclisince düzenlenecek esas tarifelere göre resim alınır" hükmünün iptal edildiğine dair bir ifadeye incelenen Anayasa Mahkemesi kararlarında rastlanmamıştır.

Anayasa Mahkemesi iptal ettiği kanunun maddesi, fıkrası ve hatta kelimesi de olsa kararında açıkça belirtildiğine göre, kanımızca söz konusu 21. maddesinin 4. fıkrasının ilk bölümü yürürlüktedir.

POLATER Nihat (Mülkiye Başmüfettişi), KÖSEOĞLU Cemalettin (Mülkiye Müfettişi), İller ve Belediyeler Dergisi, Temmuz ve Ağustos 1977, sayı 381-382, sah. 316.

AYIN KONUĞU

Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği Dergisi (MBD), Birlik ve İstanbul Belediyesi Başkanı Ahmet İSVAN ile "Ayın Konuğu" olarak bir söyleşi yapmıştır. Söyleşiyi yayınlıyoruz... Desenler; Ferit Öngören.

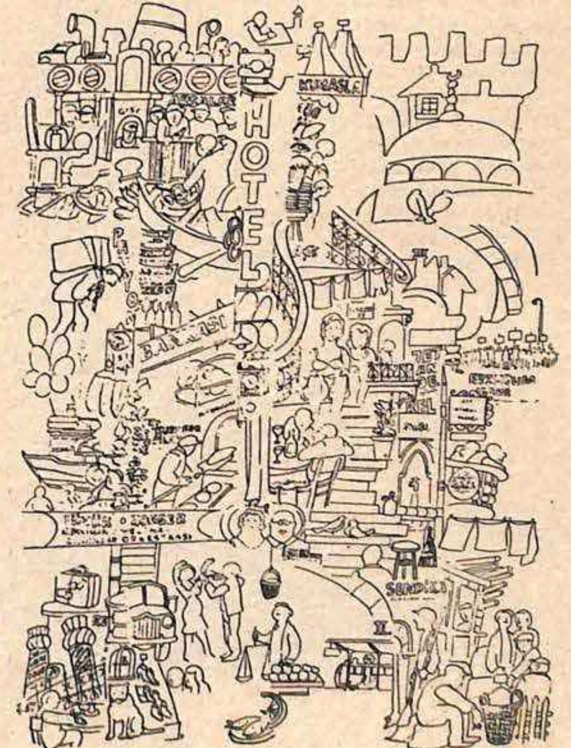
MBD - Sayın Ahmet İSVAN, İstanbul Belediye Başkanı olarak sizden, önce belediyelerin genel sorunları konusunda bilgi rica edelim.

İSVAN - Belediyelerin genel sorunları konusundaki söyleşide sorunları bir tek noktada toplamak olası olabilir. Bu tek yoğunlaşma noktası da, belediyelerin, "Anayasamıza ve yasalarımıza göre ne olduğu" sorunudur. Anayasamız, seçimle gelmiş belediyeleri öngörür. Özerk belediyeleri öngörür. Fakat yasalarımız belediyelerin kentle ilgili önemli kararlar alabilecek kuruluşlar olmasını engellemektedir. Bence belediyelerin sorunu bir ada düğümlenmektedir...

MBD - Yani Anayasa ile yasalar arasındaki bir çelişkide...

İSVAN - Evet.. Kesin, çok açık bir çelişki vardır. Birçok yasamız demokrasiyi inkâr eder. Özellikle Belediyeyi yöneten birçok yasamız.... Demokrasiye karşıdır... Ve buna biz belediyeyi yönetenler, boyun eğmekteyiz Anayasaya uygun olarak bazı yasalar bizi seçtirir. Biz, seçilmiş olarak bu görevlerin başına geliriz. Ama bu görevi yapacak yetkiler bizde yoktur. Bunun pek çok örneğini verebilirim. Zannediyorum çok bilindiği için burada örneğe gerek yok. Şu dakika bir tanesi hatırıma geldi. İsterseniz örnek vereyim. Belediyede imar işlerinde çalışan mimarlar, mühendisler belediy başkanının emrinde değildirler. İmar İskân Bakanının emrindedirler. Bunların kadroları belediyede, maaşlarını belediye öder, ama İmar İskân Bakanının emrinde ve denetiminde çalışırlar..

> SORUN. BELEDİYELERİN ANAYASAMIZA VE YASALARIMIZA GÖRE NE OLDUĞU SORUNUDUR YASALAR VE ANAYASA ARASINDA ÇELİŞKİLER VARDIR.

Belediye Başkanı bunları tayin edemez,nakil
edemez, hatta son İl İdare Kurulunun yaptı-
ğı bir yoruma göre, bunlarınteftişi ve de-
netlenmesi, cezalandırılması da, belediye
başkanının elinden alınmıştır. Tamamen ba-
kanlığın memuru gibidirler.

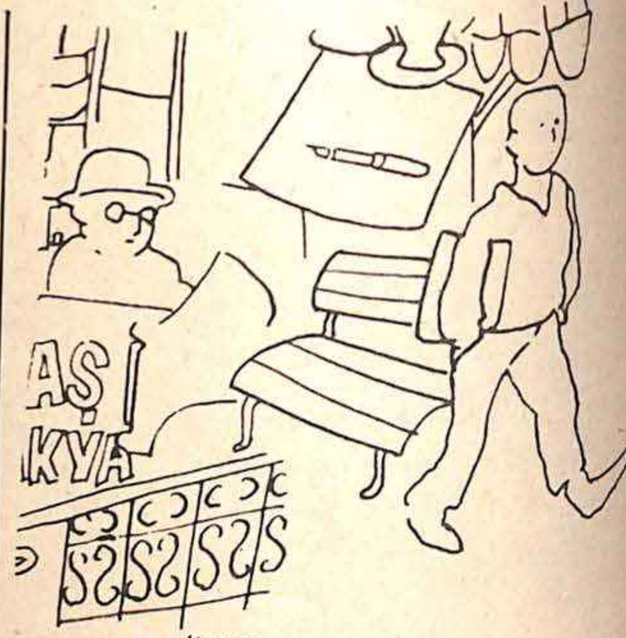
Bir olay başımdan geçtiği için bunu, çok a-
cı biliyorum. Ben İstanbul Belediye Başkanı
olarak, halka karşı sorumlu yöneticiyim. Bu
rada yapılan her şeyin sorumlusu gözükürüm,
halkın gözünde.

Tabii seçim de, bunu bu şekilde yorumlamaya
uygundur. Bu yorum doğrudur. Seçilip gelen
bir kişinin yetkileri böyle yorumlanmalıdır
da. İmar ve Planlama Müdürlükleri arasında
ben 12 kişinin yerini değiştirdim. Kişilik
haklarına, özlük haklarına hiç dokunmadım.
Mimarsa, yine mimardır. Hatta aynı bina i-
çinde çalışmaktadır. O müdürlükte değil de-
bu müdürlükte çalışacaktır. Bu,belediye baş
kanının yetkisinde değildir. İmar İskân Ba-
kanı bunu onaylarsa, böyle bir değişiklik ya
pılabilir. Ve İmar İskân Bakanı bunu onay-
lamadı. Onaylamamakla da kalmadı, beni a-
zarlayan bir mektip gönderdi. "Huzursuzluk
yaratan nakil ve tayinler yapmayınız, kabil
etmiyorum" dedi. 8 ay süre ile bu mimarlar
ve mühendisler benim tayin ettiğim göreve
gitmediler. Ben de eski görevlerine devam
ettirmedim. Açıkta kaldılar. Boştan maaş
aldılar. Sonunda bakan her ne etki ile ise
insafa geldi. Bu kişileri benim dediğim ye-
re nakletti de öylece oturdular yeni görev-
lerinin başına... Bu, ne derece büyük hak-
sızlıklarla karşı karşıya kaldığımızı göste
rir bir örnektir.

Bir başka haksızlık, başka bir alanda söyle
yelim. Parlamento oturur. Çok gerekli oldu-
ğu için -hiç eleştirmiyorum- memur maaşları
göstergesini yükseltir. Türkiye'deki bütün
memurların maaşlarının artışını, Maliye kar
şılar. Ama belediyedeki memurların maaşları
nı ve onların maaşlarındaki artışın gereği
olan tonu bulmak ve sağlamak Belediyenin gö
revidir. Belediye gelirlerinde bir artış ol
maz. Bunu yapmazlar. Yapmadılar. Ama bizim
giderlerimizi kendi kararlarıyla artırdılar
Nereden bulacaktır, belediye başkanı, bu ye
ni ek ödemeleri... Bu soru cevapsız kalmak-
tadır. Çelişki burada da kendini göster-
mektedir. Hem parlamentonun getirdiği daha
yüksek ücretleri ödemeye mecburum. Hem de
nereden ödeyeceğim kesinlikle gösterilmeden

MBD - Sayın Başkan, gösterdiğiniz örnekler-
le şu açıkça ortaya çıkıyor. Anayasa ile on
dan çok uzun yıllar önce hazırlanmış bele-
diyeleri ilgilendiren yasalar arasında bir
takım anlaşmazlıklar beliriyor. Ancak, sos-
yal ve ekonomik planda Türkiye, dünkü Tür-
kiye değil. Ve hızla da değişiyor. Kentlerin

MERKEZİ İKTİDAR BİR ÇIRPIDA BELEDİYELERİN GİDERLERİNİ ARTIRIR. AMA BELEDİYELERE BU GİDERİ KARŞILAYACAK GELİRİ NEREDEN SAĞLAYACAĞINI GÖSTERMEZ.

büyüme hızı yüksek. Ve İstanbul'da bu değişimin, büyümenin en tipik örneği... Bu kentin yönetiminde olan biri olarak, kentleşme hızı yüksek kentlerin belediye başkanlarına da yardımçı olacak tecrübeler aktarabilir misiniz? ....

İSVAN - İstanbul Belediyesinin karşılaştığı sorunlar, Türkiye'nin karşılaştığı sorunlardır. Türkiye hızla kentleşiyor. Kentleşme Türkiye'nin sorunları arasında gittikçe daha önemli bir gündem maddesi olarak karşımıza çıkmakta. İstanbul'da da, bu kesin olarak bütün şiddetiyle ortada. Hızla kentleşme ne sorun getiriyorsa Türkiye'ye; bu sorunların en büyükleri İstanbul'da fazlasıyla var. En hızlı kentleşme ve en büyük kent burada olduğu için, bütün sorunlar daha açık ve somut gözüküyor. Sayalım: saymakla bitmez ama... gecekondulaşma, Türkiye için önemli, İstanbul için de dehşetli bir sorundur. Ve belediyemiz. devletin içinde; bu sorun karşısında, gerçekten acizdir. Onbinlerle yüzbinlerle gecekondu yapılır. Bu bir gerçektir. Önlenemez, ama yasalarımız bunları yıkmayı emreder bize. Şu dakika yapılan bütün gecekonduları yıkmakla görevlidir İstanbul Belediyesi. Yıkmayacağımızı, yıkamayacağımızı, yıkmaya gücümüzün yetemeyeceğini bilmeyen de yoktur. Ama biz yıkmak ile sorumluyuz. Yıkmadığımız zaman da suçluyuz. Bu birikir birikir ve geçmiş iki örneğinde de gördüğümüz gibi, parlamentomuz sözüm ona bir gecekondu yasası çıkartır. Bence çıkartılan gecekondu yasaları gecekondu yasası değil, "af yasasıdır, çıkarılan yasa" bugüne kadar yapılmış gecekondular yıkılmayacak bunlara tapu, yol, su kanalizasyon verilecektir, der. Bundan sonra gecekondu yapımını da yasaklar.. Şimdi üçüncü dönemindeyiz, bu yasağın. Hepimiz biliyoruz ki, bir zaman sonra bugün kaçak yapılmış gecekondular affedilecektir. Onlara yol, su hizmet götürülecektir.

MBD - Gecekondu sorununda olduğu gibi kentlerin karşılaştığı sorunların sosyal karakterleri problemi yaratırken, çözümü de bünyesinde getirmiyor mu Sayın İSVAN?

İSVAN - Açar mısınız soruyu?

MBD - Bütün problemlerin sosyal karakteri çok ağır basıyor. Belediyecilik hizmetinin, siyasi niteliğinin ötesinde, sosyal karakterli bir ağırlığı var. Şehirleşmenin beraberinde getirdiği, direkt insan yaşamını ilgilendiren, toplu problemler çıkarıyor. Bu durum yaratılan problemin karşısında toplu davranma gereğini duyan insanları da, yaratıyor. İnsanlar arasında bir anlamda,"kader birliği" doğuyor. Örneğin işyeri düzeyinde.. bir birlik, sendika gibi... Ya da "mahalle güzelleştirme dernekleri" filan.. gibi.. Özellikle bu son verilen örnek, içinde kötü amaçları da, taşıyan bir örnek... Yani gecekondu yapilacak bir arsanın kıymetlenmesi için spekülatör, arsanın ortasına okul yeri koyuyor ve bir de Atatürk büstü oturtuyor.. Acaba bu toplu girişim yapma, toplu davranma güdüsü, isteği, daha iyi niyetli olarak kullanılamaz mı? Yönlendirilemez mi? Sosyal bir yaptırım haline getirilemez mi?.. Çünki bir örgütlenme çabası var ortada... Bu çaba gecekondu yapımını engellemeye değil, düzenlemeye yönelik olursa? ...

İSVAN - Tabiî, gecekonduları engellemek değil amaç.

MBD - Bilmem bilinçli bir etkinin yönü konusunda sorumu iyice anlatabildim mi?

İSVAN - Sanırım anladım. Bu verdiğiniz örnek bir ölçüde Türkiye'nin benim gördüğüm hastalığıdır. "Dernekleşme" hastalığıdır... Örgütlenme çok yararlı bir girişim elbette. Ama devlet görevini yeteri kadar yapamadığı için, Türkiye'de gereksinim sahipleri bir araya geliyorlar ve gereksinimlerini daha güçlü bir şekilde duyurmak için söylediğiniz dernekleri kuruyorlar. Dernekler, daha güçlü bir baskı aracı olarak görevi yaptırtmaya uğraşıyor. Belediye üzerinde ya da başka bir kuruluş üzerinde baskı yapıyor. Ama bunlar zaten belediyelerin yapması gereken görevlerdir. Yani, "Güzelleştirme Dernekleri" eğer yirmi mahalleden üçünde varsa, ya da üçündekiler daha etkili ise, hizmet bu yörelere daha çok gidiyor. Bu haksızlıktır. Çünkü devletin eşit olarak hizmeti her yere götürmesi gerekir. Devlete ait olan görevin bir kısmını bu dernekler üstleniyor. Bazen bu dernekler, devlet görevi alıyorlar üstlerine. Yöneticiler de, zayıf taraflarına da geldiği için kendilerine verilmiş yetkileri bu kuruluşlara terkederek sorumluluktan kaçıyorlar. Bir kaç örnek vereyim; bir gecekondu bölgesinde yönetici ne nereye, ne ölçüde hizmet yapacağını bilemiyorsa -ki kendi sorumluluğudur, yapması gereken bir iştir- gidiyor derneğe soruyor. "Ne yapayım, ne istersin benden hangi yolu daha önce tamamlayayım" diyor. Eğer dernek, gerçekten halkın içine kök salmış sahici bir dernek ise, doğru tercihler ve kararlar verdiriyor

HIZLI KENTLEŞME NE SORUN GETİRİYORSA TÜRKİYE'YE, BU SORUNLAR İSTANBUL'DA FAZLASIYLA VAR.

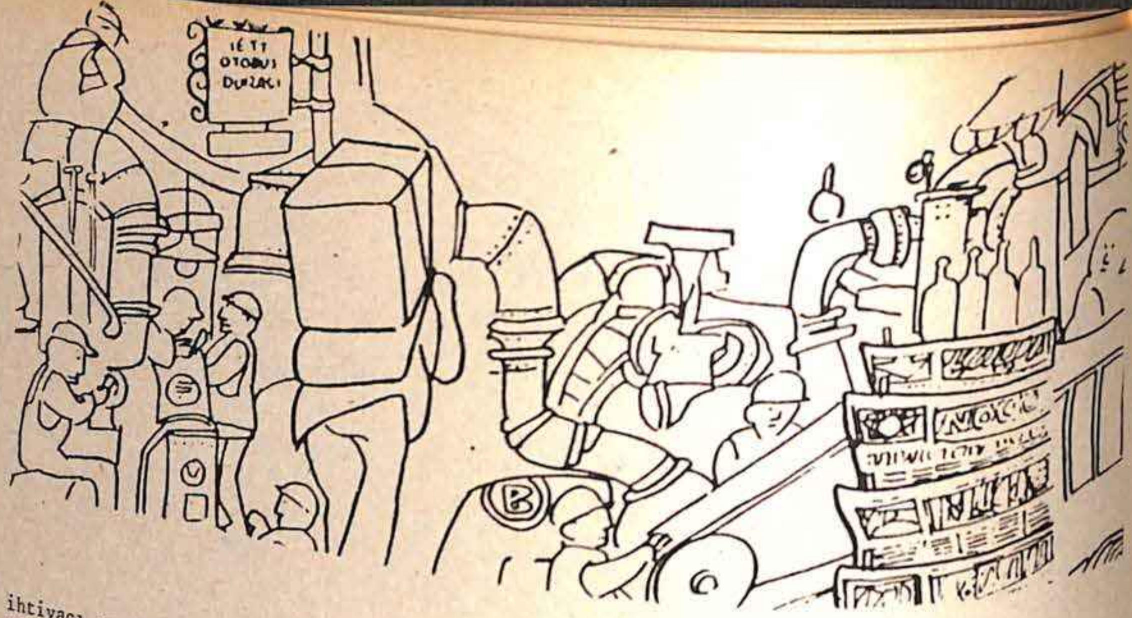

MBD - Spekülatif amaçlı ve gecekondu arsasını satanların denetiminde bir dernek ise....

İSVAN - Evet, bu dernek yöneticileri devlet hizmetini alıyor ve kendi çıkarına, yararına doğru yönlendiriyor. Bunun çok başka örnekleri de var. Birçok olayda, dernekler , devlet görevini resmen üstlerine almışlardır.

MBD - Mecut derneklerin, şu anda kötü amaçlar için kullanılabileceği düşüncesinde size katılıyorum. Ama "örgütlenme" çabasının çeşitli biçimlerde kanalize edilmesiyle, bu örgütlenme çabası şehircilik ve belediyecilik açısında yararlı kılınamaz mı?

İSVAN - Yararlı kullanılır ve örgütlenme yönlendirilir. Benim yapmak istediğim ayrım şuydu. Ben devlet otoritesine ortak tanımam Devlet devlettir. Devlet tabii halkın devletidir. Devlet, halka dayanmalı, halkın kendinden güç almalıdır. O zaman derneğe gerek kalmız. Devlet bu koşulu yerine getirmediği zaman, dernekler ortaya çıkıyor ve devletin yetkisini onlar kullanıyor. Belki ne demek istediğimi söylemek, örnek vererek daha rahat olacak. Kapalı Çarşıda bir dernek var. Kapalı Çarşı Esnafı Derneği. Belediye, oturmuş bu dernekle protokol imzalamış, Ben bunu kabul edemem... Nitekim gidip Kapalı Çarşıya sorunuz, "Niye bu adam buraya tezgâh kurmuş" derseniz, "dernekten izin aldı" derler. Böyledir bu... Dev let otoritesinin ortağı olmaz. Eğer buraya bir tezgâh kurulacaksa, ona devlet karar vermelidir, kaldırılacaksa devlet kaldırmalıdır. Bir para alınacaksa devlet almalıdır... Halbuki dernekler devlet yetkisini bu şekilde kullanarak hem devleti yıpratmaktadırlar, hem de devlet kadar sorumlu olamayacakları için bazı çıkarlara âlet edilmektedirler. Belediyenin kendi amaçları ve halka hizmet edebilmesi açısından halk içinde girme ve yayılma

ihtiyacı vardır. Dernekler bunu bir ölçüde karşılayabilirler. Ama karşılığı devlet otoritesine ortak etmek olmamalıdır.

MBD - Peki Sayın İSVAN nasıl bir model öneriyorsunuz, Halkın devlet otoritesine ortak olmaksızın, ama devletin asli görevlerini yerine getirmek konusunda devlete yardımcı olabileceği, devlet tarafından yönlendirilen nasıl bir model düşünüyor ve öneriyorsunuz?

İSVAN - Sanıyorum bunun cevabı "demokrasi" dir. Daha sağlam, daha gerçekçi ve daha çok "demokrasi"dir. Belediye de, yalnız belediye meclisinde halkın temsili ile yetinmemeli, daha aşağı birimlerde de halka dayanan komitelerden oluşmalıdır. Mahalle ölçeğine inebilen o mahallede örgütlenmiş belediye temsilcisine veya temsilcilerine danışmanlık edebilecek kişilerden oluşmalıdır. O takdirde -ki muhtarlıklar bir ölçüde bu görevi görebilirler- ama doğrudan belediyeye bağlı olmadıkları için, bizim destekleyici kuruluşlarımızdandır. Yan kuruluşlarımızdır Kentin gereksinimlerini meclis üyeleri dışında, muhtarlardan öğreniriz.

MBD - Muhtarlarla olan ilişkileriniz belediye görevleri açısından ne gibi yararlar sağladı. Örnekleyebilir misiniz?

İSVAN - Gerçek ihtiyaçları ve ihtiyaçların öncelik sırasını saptamada çok yardımcı oldular. Bizim yapabileceğimiz, hizmetler yapmamız gerekenin ufak bir bölümüdür. Yapamadığımız pek çok hizmet vardır. Onun için, az olan kaynaklarımızı hangi tercih sırasına göre uygulayacağımızı muhtarlarla belirledik. Adeta bizim memurumuz gibi hareket ettiler. Birçokları yaptıkları hizmetlerden haklı övünç payları çıkartırlar. Bazı muhtarlar yazıhanelerinde yapılan belediye hizmetlerinin grafiklerini fotoğraflarını astılar. Bence; işte, bu işlerlik demokrasinin halka iletilmesidir. Uzatılmasıdır. Muhtarı seçen halk, o muhtarın, belediye üzerindeki etkisini görerek bir dahaki seçimlerde tercihini ona göre yapmaktadır.

MBD - Mevcut yasaların kısa dönemde değiştirilmesi olasılığının bulunmadığını veri alarak, belediyecilik hizmetinin halka yaygınlaştırılması ve derneklerin olumlu yönde kullanılması için hiç bir girişiminiz oldu mu Sayın İSVAN?

BELEDİYE SORUNU BİR ANLAMDA DEMOKRASİ SORUNUDUR.

BEN DEVLET OTORİTESİNE ORTAK TANIMAM. DERNEKLER BELEDİYENİN HALKA AÇILMASI İÇİN YARARLI OLABİLİRLER.

İSVAN - Efendim, sadece derneklerin niteliklerine göre uygun muameleye tabi tutmamız oldu. Öyle dernek var ki gecekondu bölgesinde zaten bizim vermek zorunda olduğumuz görevleri bizden alma görevini üstleniyordu. Bizim vermek zorunda olduğumuz tapuyu, halka parayla satmaya kalktı. Bu gibi derneklerle biz ilişkiyi devam ettirmedik. "Biz zaten tapuyu veriyoruz" dedik. Bu gibi örnekler yüzünden, benim "dernekleşme" deneyimlerim çok olumlu değildir.

Tam aksi örnekler de var. Bir yörede bir dernek, tam mükemmel bir kanalizasyon yaptırdı. Halktan para topladı. Bizden proje aldı. Ve herhangi bir suistimal olmadığına ben vicdanen eminim. Bu iki tür dernek bizim gözümüzde başka başka derneklerdir. Ama belediyenin yapamadığı hizmetleri dernekler eliyle yapma çözümüne ben yanaşmadım. Belediye, belediye olmalıdır. Gücünü çoğaltmanın yollarını aramadılar. O gücü başkaları ile kullanmanın yollarını aramamalıdır. Umut bu yolda değildir.

MBD - Sayın İSVAN, ülkemizde belediyelerin genel sorunları konusundaki düşüncenizi açıklayan birinci bölümü geride bırakmış oluyoruz. Şimdi de bu sorunların çözümünde, demokratik ve üretici belediyecilik anlayışının etkilerini tartışalım, bu konudaki tecrübeleriniz ve bunların sonucu vardığınız düşüncelerinizi öğrenelim...

İSVAN - Belediyeler, benim anlayışıma göre yalnız yasakları uygulayan bir kuruluş olmamalıdır. Ama bugünkü yasalarımız belediyeyi buraya itmekte ve orada tutmaktadır. Halbuki "bütünlükçü belediye", sizin de yerinde kullandığınız deyimdeki gibi, "halkın başlıca ihtiyaçlarını karşılayan" belediyedir. Bu ihtiyaçlar sadece yasakların uygulanması değildir. Yasaklar da önemlidir. Eğer vatandaş kaçak inşaat yapıyor, sokağa çöp döküyorsa yaptırmamak ve döktürmemek gerekir. Ama bunların dışında, kent yaşamına belediyeyi üretici olarak katmak gerektir. Belediye halkın tükettiği ürünlerin üretimini yapmalıdır, ya da bu üretim üzerine hakim olacak yetkilere sahip olmalıdır. Bu anlayışa yönelen bazı uygulamaları, İstanbul Belediyesinde başlattık. Bunlardan biri yakında hizmete gireceğini umduğum, ekmek fabrikasıdır. Ekmek tabii bildiğiniz gibi halkın önemli bir gereksinimi ve ilkel bir teknoloji ile üretilmektedir.

MBD - Bu konuda Devlet Planlama Teşkilâtı da, devletin bütün bu güne kadar hazırladığı kalkınma planlarında, "ekmek politikası" nın bulunmadığını bildiriyor.

DEVLETİN EKMEK KONUSUNDA YALNIZ BİR STRATEJİSİ VE POLİTİKASI YOK DEMEKLE KALMAYINIZ AŞAĞI YUKARI BİR BAŞKA POLİTİKASI VARDIR. O DA, EKMEĞİ HALK ÜZERİNDE BİR BASKI, SÖMÜRÜ ARACI OLMASINA DEVLETİN YARDIMCI OLMASIDIR.

İSVAN - Başka bir şey daha söyleyeyim. "Devletin ekmek konusunda yalnız bir stratejisi ve politikası yoktur" demekle kalmayınız. Aşağı yukarı bir başka politikası vardır. O da; ekmeğin halk üzerinde bir baskı ve sömürü aracı olmasına devletin yardımcı olmasıdır. Belediye benim şikâyetçi olduğum denetçi belediye, ekmeği denetleyemez. Denetlememesi için denetleyememesi için yasalarda maddeler vardır. İnanılmaz şeylerdir bunlar. Örneğin ekmek numunesini doktor alır. Hastası doktorsuzluktan kıvrana kıvrana ölen bu ülkede, belediye başkanı yasal olarak ekmek numunesi alamaz. Belediyenin hiç bir yetkilisi örnek alamaz fırınlardan. Alırlarsa, o örnek ekmekten yasal işlem yapılamaz. Örneği, ancak işini bırakacak bir doktor alabilir. Bunun için doktor ilk ağız ekmeği almak için sabah üçte yatağından kalkmak zorundadır. Onun aldığı örnek ekmek üzerinden yasal işlem başlar. Doktorun almadığı örnek ekmek, numune sayılmaz...

MBD - Yasalar böyle mi emrediyor?

MAHKEMELER İL KOORDİNASYON KURULU KARARIYLA SAPTANMIŞ FİYATI EKMEK FİYATI OLARAK KABUL ETMİYORLAR.

İSVAN - Yasalar böyle. Bundan dolayı, doktorun almadığı ekmek örneğinden fırını cezalandıramazsınız. Yasanın bir başkaemredici özelliği ekmek örneğinin fırından ekmek çıktıktan 6 saat sonra alınması üzerinedir. Bu da; "ekmek örneği alamazsınız" demenin bir başka biçimidir. Çünkü, bizim alışkanlıklarımıza göre ekmek taze tüketilir. Hiç bir fırında ekmek 6 saat kalmaz. Bizim geleneğimiz budur... Bir başka örnek vermek gerekirse yasalarımıza göre ekmek çok önemlidir. Çok önemlidir... O kadar önemlidir ki, ekmekte suçu olan, savcıya ihbar edilir. Bunu tercüme edeyim. "Belediye suçlu fırına , bir şey yapamaz" demektir. Biz bütün tutanakları tutar düzenleriz. Ve bütün dosyayı savcıya teslim ederiz. Orada bizim işimiz biter. Bunlar ekmek konusunda bir politikamızın bulunmadığının, aksine "halka zarar vermek için, bir politikamızın bulunduğunu" göstermektir. Daha neler neler vardır. Örneklemeler ile sayılıp bitirilemez.

İl koordinasyon komitesi vardır. Ekmeğin gramını ve fiyatını tesbit eder. Belediye yasası bu yetkiyi belediyeye vermiştir. Bu yasa değiştirilmeden, bakanlar kurulu kararı ile yani yasadan daha az gücü olan bir kararla yetki belediyeden alınmış ve il koordinasyon komitesi diye bir komiteye verilmiştir.

MBD - Bu hangi tarihte yürürlüğe girdi, Sayın İSVAN?

İSVAN - Şu dakika söyleyemeyeceğim... Epey oldu. Büyük tartışmalar çıktı. Belediye,"nasıl olur da benim yetkimi alırsınız" dedi. Komitede, fırıncılar var. Değirmenciler var TMO var. Bunların hiç birisi, belediye kadar halka karşı doğrudan sorumlu değil. Bunlar vali başkanlığında toplanır, ekmeğin gramajını ve fiyatını tesbit eder. Öyle bir çelişkili durum çıktı ki, bazı mahkemeler ko-

ordinasyon komitesi kararına göre tesbit edilen fiyata ters hareket eden fırına belediyenin kestiği cezayı reddettiler. Çok da haklı idiler. Çünkü yasa diyor ki "ekmeğin gramajını ve fiyatını belediye tesbit" eder Koordinasyon komitesinin kararına göre ceza uygulanamayacağını bildiriyor... Belediye de bu fiili uygulamadan sonra, koordinasyon

komitesinden çıkan kararın bir benzerini, belediye encümeninden çıkararak ceza kesebilir hale getirmektedir kendisini... Ekmek konusunda böyle bir keşmekeş vardı. Belediyeyi üretici hale getirmek için önümüzdeki birkaç ay içinde çalışacağını umduğum bir ekmek fabrikası çalışmalarına girdik ...... Başaracağımızı umuyorum.

MBD - Sayın İSVAN, isterseniz demokratik ve üretici belediyelerin fonksiyonları üzerin de biraz daha duralım.

İSVAN - Evet "birlikçi" ve "bütüncü"belediyenin kente sahip olma niteliği vardır. Benim anladığım belediye, kente sahip bir belediyedir. Kentin sahibidir, planlayıcısıdır kentin ne olduğunu ve geleceğini saptayan bir kuruluştur.

Bunun içinde örneği bir "imar planı"vardır. Çok önemli bir şeydir imar planı. Kentin nasıl yaşayacağını saptar imar planı. Burada da bir çelişki vardır. Kent imar planı, belediye tarafından yapılır. Ve yapılan bu plan, İmar Bakanlığında şehri hiç tanımayan ve hiç bir sorumluluğu olmayan bir mimar,bu nu dilediği gibi değiştirir. Yine halkın ka rarları geçersiz kalır.Onun için, baştan söylediğim sorun benim için en önemli sorun dur. Belediyeleri, yasanın öngördüğü biçimde egemen kılma belediyenin en önemli sorunudur.

MBD - Bu, halk tarafından seçilmiş bir kuruluşun doğal bir yetki istemesi anlamına mı geliyor?

İSVAN - Evet... Hem de istenen yetkiler halkın belediyede var olduğunu sandığı yetkilerdir. Halkımız bizde, bu yetkilerin olmadığını bilmiyor. Bilmediği için de güceniyor. "Niye bunu yapmıyor" diyor. Bilmiyor ki bu yetki bizde yok...

Burada bir başka ayrıntıya değinmek istiyorum. Yasalar, küçük yerleşim birimlerinde büyüklerinde uygulandığı gibi kesin uygulanmıyor. Onun için yasaların belediye başkanlarını sınırlamaları büyük kentlerde çok daha fazla... Küçük belediyelerde, belediye başkanı yasanın vermediği ama halkın kendisinden beklediği, var olduğunu sandığı yetkileri yasa dışı olarak uygulayabiliyor.Kullanıyor.

MBD - Yani büyük şehirlerde, belediye başkanları aynı sosyal kökenden kaynaklanan bir dizi ortak sorunla karşı karşıya bulunuyor. Bunun en tipiğini ve en gelişmiş örneğini de, İstanbul kentinin belediye başkanları yaşıyor... Sayın İSVAN, bu noktada sorunları ortak olan belediyelerin kendi aralarında kurdukları "dernek" ve "birlik" denemeleri üzerine de eğilelim. Bu özellikle Türkiye de siyasal ve toplumsal bilinçlenmenin artmasıyla gündeme daha fazla gelmiş bulunuyor Özellikle de, bir kamu kuruluşu niteliğindeki Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği ve onun çalışmaları konusunda bir şey

MBBB BİR KAMU KURULUŞUDUR. DERNEK DEĞİL. BELEDİYELER BİRLİĞİ BELEDİYELER KADAR YETKİLİDİR. BÖYLE BİR KURULUŞ İLK DEFA GERÇEKLEŞMİŞ VE BELEDİYELER SORUNLARINI ORTAK ÇÖZÜMLEME KARARI ALMIŞLARDIR, BELEDİYELER NE KADAR YASALSA, BU KURULUŞ DA O KADAR YASALDIR.

ler söyleyebilir misiniz? Onu "dernek"ten ayıran niteliklerden bahsedebilir misiniz?

İSVAN - Önce sizin çok yerinde olarak işaret ettiğiniz gibi, belediyeler dernek kurarak sorunlarını çözümleme yerine ilk kez "birlik" kurarak sorunlarını çözümleme yoluna gitmişlerdir. MBBB, Türkiye'de ilk kez bölgesel ölçekte kurulan belediyeler birliğidir. Ve belediyeler yasasından güç alan bir kuruluştur. Dernek değildir. Bundan şunu demek istiyorum. Belediyeler Birliği, belediyeler kadar yetkilidir. Dernek gibi üyeleri olan belediyeler üzerinde bağlayıcı karar veremez bir kuruluş değildir. Birliği kurmakla, belediyeler bazı sorunlarını beraberce çözümleme kararı almışlar, yetkilerini ortaklaşa kullanmak istemişlerdir. Ve bu Türkiye'de ilktir. Bundan önce "Belediyecilik Derneği" vardı. Dernek, "Birlik" gibi yetkili değildir. Birlik belediyelerin yetkisine sahiptir. Yasal bir kuruluştur. Ve belediye meclislerinin onayı ile kurulmuştur.

Önce isterseniz "Belediyeler Birliği"nin niçin kurulduğunu açıklayayım -Ben kurucuların arasında değilim ya- Marmara'da, özellikle sahil kesiminde büyük ölçüde deniz kirlenmesi başladı. Bu bütün dünyada çok önemli bir sorun haline geldiği sırada,bizde de, sanayileşme ve kentleşme sonucu deniz kirlenmesi başladı. Önce bu deniz kirlenmesine karşı birlikte hareket etme amacı güdüldü. Daha sonra bir araya gelince belediye başkanları farkına ve bilincine vardılar ki, pek çok sorunları ortaktır. Ve bu sorunların ortaklaşa çözümü mümkündür. Bizim şimdi üzerinde durduğumuz ve birlikte çözümlemeyi düşündüğümüz birkaç belediye ve kent sorunu var. Bunlardan biri deniz kirlenmesi ve çevre kirlenmesi konusunda birlikte hareket etmek. Bu konudaki çabalar sonuc vermiş ve İzmit Körfezindeki balık hayatı sona er-

BELEDİYELERİN PLANLAMA PROJE VE ETÜD HİZMETLERİ ORTAK YÜRÜYECEKTİR.

mişken, şimdi ortak yaptırımların alınması sonucu tekrar canlanmaya başlamıştır. Alınan önlemler Birlik tarafından alınmıştır. Belediyelerin önlemleri ne kadar yasalsa bu önlemler de o kadar yasaldır.

BİRLİK. KENTLERİMİZİN ANA SORUNLARINDAN OLAN KONUTLARIN YAPI VE YAPI MALZEMELERİNİ ORTAK PROJELERLE ÜRETECEKTİR. TURİZM VE KÜLTÜR ALANLARINDA ORTAK GİRİŞİMLER YAPACAKTIR.

18 KENT BELEDİYESİ. BU İŞLERİN DAHA BAĞIMSIZ YÜRÜTÜLMESİ İÇİN TÜRKİYE BELEDİYECİLİK EĞİTİM VE ARAŞTIRMA VAKFINI DA KURMUŞ BULUNMAKTADIR.

YASALARLA 25-30 BELEDİYENİN BİRLEŞTİRİLMESİ VALİNİN DE BAŞLARINA GETİRİLMESİ MÜMKÜNDÜR AMA BU TAMAMEN DEMOKRASİ DIŞIDIR. HALKIN UMUTLARINI TAMAMEN ÖLDÜREN BİR OLAYDIR.

Birliğin diğer görevlerini de kısaca özetleyeyim: Birlik temel kentsel ve bölgesel alt yapı hizmetlerini, sanayinin desantralizasyonunu ve bunlar için gerekli tesis ve araç-gereci ortaklaşa sağlayacak; Kentlerimizin en hayati sorunları arasında bulunan Konut, yapı ve yapı malzemelerini ortak projelerle üretecek; Ulaşım, Turizm ve Kültür alanlarında ortak girişimlerde bulunacak; Belediyelerin, Planlama, Proje ve Etüd hizmetlerini kurduğu "Birlik Proje - Etüd Merkezi"nde bizzat yapacak ve ülkemiz belediyelerinin önemli bir sorunu olan "Belediyecilik Eğitim Kültür Araştırma ve Basın-Yayın" hizmetlerini Birliğimiz girişimiyle ve Türkiye'nin 18 büyük kent Belediyesinin katılımıyla kurulan "Türkiye Belediyecilik Eğitim ve Araştırma Merkezi Vakfı"nda yürütecektir.

MBD - Sayın İSVAN, bizimle sohbet etmek lutfunda bulunduğunuz için teşekkür ederiz. Ancak, bizim sormadığımız, sizin de üzerinde durmak istediğiniz bir nokta var mı acaba?

İSVAN - Sormadığınız değil de, benim iyi söyleyemediğim bazı şeyler olabilir. Gerçekten üzerinde durulması gereken bir nokta olarak görüyorum belediyeleri. Türkiye kentleşiyor Belediyeler kentlerin sorunlarını çözümleyemezlerse, Türkiye'de büyük bunalımlar olacaktır. Henüz bu bunalımlar büyük boyutlara, korkulacak boyutlara ulaşmadı.

MBD - Ama Sayın Başkan, bu hafta başından bu yana, bizim ev ve yöresinde beş gündür ne su akıyor, ne de elektrik yanıyor.

İSVAN - Ama yine de benim korktuğum boyutlara ulaşmadı. Emin olunuz. Ben çok daha büyük tepkilerden ve bunalımlardan korkarım. Olmadı henüz. Çünkü halkın daha umduğunu yapacak bir yönetimden umudu kesilmedi. Bu umudu yitirirse halk, yani demokrasiden, yani belediyede uygulamakta olduğu demokrasiden umduğu sonucu vermediğini, vermeyeceğini görürse, ben ondan cidden korkarım. Onun için belediye sorunu bir ölçüde demokrasi sorunudur.

MBD - Ancak bu söylediğiniz sorunun karşı siyasi alternatifinin hazırlıkları da yok değil. Örneğin bütün İstanbul ve yöresinin belediyelerini zorla bir araya toplayan ve yetkilerini ellerinden alan yasa tasarısı bulunmakta...

İSVAN - Hazırlanan tasarı umutsuzluğu körüklüyor.

MBD - Umutsuzluğu körüklüyor ve antidemokratik çözümünü de getiriyor.

İSVAN - Tamamen totaliter, merkeze bağlı bir yönetim. Evet belki alternatiftir de... O zaman patlamaların ve bunalımların çok acı sonuçlarını önlemek kesinlikle mümkün olmaz Ben demokrasi içinde çözümden bahsediyorum. Yoksa 20-30 belediyeyi birleştirir, valiyi de bunların başına getirirseniz bu bütünleyici bir olaydır ama tamamen demokrasi dışıdır. Ve halkın umutlarını kesinlikle öldüren bir olaydır. O zaman çözüm bir başka yerde aranmış demektir. Bunu ben bir çözüm olarak nitelemiyorum. Şimdi, henüz şehir halkı kendilerini umutlarındaki gibi yönetecek bir şehir yönetimine ve politikasına katkıda bulunuyorlar. Bu umut sönerse,"demokrasilerde belediyeye gerek yoktur" inancı yerleşirse, -bu inancın yanlış olduğuna inanıyorum ben ama- bütün Türkiye demokrasısı zarar görür, bundan. Yalnız kent için demokrasi değil,yalnız yerel yönetim değil... Onun için yerel yönetim Türkiye'nin çok kritik sorunlarından biridir... Çok önemlidir. Bugün, devlet belediyeleri yetkisiz ve gelirsiz bırakmakla belirli bir politika izlemektedir. O politika da şudur: Vatandaş, bütün devlet yönetimi ile anlaşmazlık halindedir. Vatandaş devlet yönetiminden belirli bir değişiklik istemektedir. Bu istek yükselmektedir. Eğer bu bilince vatandaş kısa zamanda ulaşırsa, halka yatkın bir ülke yönetimi sağlanacaktır Fakat ülke yönetimini halk aleyhine engellemek isteyenler, mevcut düzeni sürdürmek

isteyenler belediyeyi bir araç olarak kul-
lanmaktadırlar. Bozuk düzeni halk görmesin,
olayların temelindekileri, nedenleri halk
kavramasın diye belediyeyi halkın önüne sü-
rüp ve onu güçsüz bırakıp halkın oyalanma-
sını istemektedirler. Halkın önüne konmuş
ufak olaylar ile oyalanması için belediye-
ler kullanılmaktadır... Belediyeler eliyle
halk özel problemden "genel probleme" ulaşa
masın. Bütün amaç budur. Bugün de belediye-
ler bu görevi yapmak durumunda bırakılmış-
lardır. Ben bunu bir otomobilin tamponuna
benzetirim. Tamponun görevi otomobili koru-
maktır, otomobile çarpma anında zarar ver-
dirmemektir.

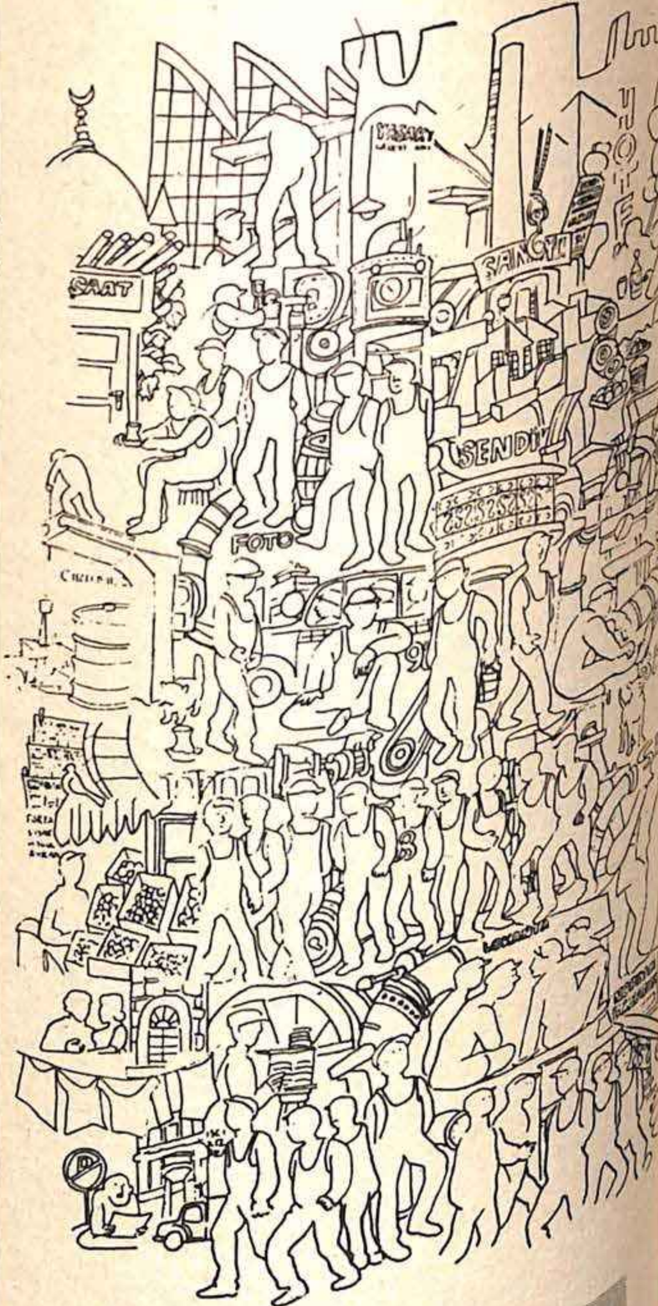
Bir bozuk düzenimiz var. Vatandaş bu bozuk
düzene tepki gösterecek.. Tepkiyi önlemek
için vatandaşın önüne belediye konuyor. Ba-
kınız demokrasi tarihimize: Totaliter ve de
mokrasinin işlemediği döneme... Hükümeti e
leştirmek yasaktı o zamanlar. Yalnız Bele-
diye eleştirilirdi. Basın bunu gayet iyi bi
lir. Ne eleştireceksin? Asfaltda çukurlar
var, çöp toplamıyor. Ekmek bozuk çıkıyor..
Su akmıyor. Yani vatandaşın eleştirisi bu
düzeyden yukarı çıkmasın. Bütünleyici eleş-
tiri yapılmasın. Düzene yönelik bilinç ka-
zanılmasın... Eleştiri fırınların mühürlen-
memesinden, etin bozuk çıkmasından öteye geç
mesin... İşte bu genel bilincin kazanılma-
ması için belediyeler güçsüz kurulmuş ve
güçsüz bırakılmıştır.

BELEDİYELERİN PARASIZ KALMASI. İŞ
YAPAMAMASI, YIPRANMASI DÜZENE ZARAR
GETİRMİYOR. HATTA DÜZENE ZARAR VERECEK
ELEŞTİRİLERİ KENDİ ÜSTÜNDE TOPLAYARAK
DÜZENİ KURTARIYOR..

Bugün görev başında bulunan belediye baş-
kanlarının görevi, demokrasiye bağlı isek,
umudumuz demokrasi ise, durumun böyle oldu-
ğunu halka anlatmaktır. Belediyelere veril-
miş olan bu "tampon olma görevi"ni bir defa
anlayıp kabulleniniz, bütün gördükleriniz,
nasıl birbirini bütünlüyor ve tamamlıyor...
göreceksiniz.. Kendi içinde.

Belediyeler parasız bırakılıyor. Düzen açı-
sından zararı yok. Belediyelerin parasız kal
ması, iş yapamaması, yıpranması düzene za-
rar getirmiyor. Hatta düzene zarar verecek
eleştirileri kendi üstünde toplayarak düze-
ni kurtarıyor. O zaman "varsın belediyeler
parasız kalsın" denebilir. Belediyeler yet-
kisiz... Belediye Başkanları çaresiz. Düzen
açısından zarar yok. Belediye ve Başkan e-
leştirilir. Düzen eleştirilmez ve kendini
her zaman kurtarır.

İlerici ve toplumcu Belediye başkanlarıysak
bize düşen görev, halkın kent yaşamında kur
tuluşu güçlü ve gücünü demokrasiden alan be
lediyelerin kurmasında aramasını sağlamak -
tır.

BEN BELEDİYELERİ BİR OTOMOBİLİN
TAMPONUNA BENZETİRİM. TAMPONUN GÖREVİ
OTOMOBİLİ KORUMAKTIR. BELEDİYELER DE
DÜZENİ KORUMA GÖREVİ ÜSTLENMİŞLERDİR.
HALK. İŞ GÖRMEYEN OLANAKSIZ BIRAKILMIŞ
BELEDİYELERİ ELEŞTİRECEK AMA ONUN
ÖZÜNDEKİ "BÜTÜNE" VARMAYACAK, DÜZENİ
ELEŞTİRMEYECEK. BU TEK PARTİ DÖNEMİNDE
DE BÖYLE İDİ. BELEDİYELERİ ELEŞTİRMEK
SERBEST, İKTİDARI ELEŞTİRMEK YASAKTI.

MBD - Çok teşekkür ederiz Sayın İSVAN.

İSVAN - Ben teşekkür ederim. Çalışmalarınız
da başarılar dilerim.

TEMEL

KONULAR

MAHALLİ İDARELER DEMOKRASİSİ

Turgut KILIÇER

İçişleri Bakanlığı Mahalli idareler Genel Müdürü

Demokrasinin, demokratik düzenin yeni olmayan, fakat daha kesin, anlamlı ve modern koşullara ve hayat felsefesine uygun bir tanımı; Avrupa Konseyi Mahallî İdareler Konferansına üye ülkelerin yarattığı espriden dünya kamuoyuna günden güne yayılmaktadır.

Kısaca mahallî idareler demokrasisi, (Local Democracy, Democratie locale) diye kullanılan bu deyimde; demokratik idarenin temelinin mahallî idareler rajimine yerleştirilmek çaba ve iddiası izlenmektedir. Gerçekte demokratik düzeni kabullenmiş ülkelerde devlet ve hükümet düzeyindeki demokratik rejim ile mahallî idarelerin teşkil ettiği sistemden oluşan ve içiçe geçmiş bir tablo göze çarpmaktadır. Diğer bir tanımlama ile, mahallî idareler, demokrasinin beşiği ve laboratuarlarıdır.

UYGARLIĞIN KRİTERİ MAHALLİ İDARELER

Bu gün içinde yaşadığımız demokratik rejim dünyasında; gelişmişliğin, uygarlığın en önemli kriterlerinden biri de mahallî idarelerin bir toplumda kavuştuğu düzey ve gelişme derecesidir. Zira mahallî idare hizmetleri insan yaşantısını birinci derecere saran hayatî hizmet ve görevlerdir. Kamu yönetimin sorunları ve klasik devlet,

hükümet konuları yanında; şehir planlaması,çevre sorunları,konut sorunu, gıda rejimi, hayat pahalılığı, ulaşım sorunları, alt yapı sorunları, mahallî idarelerde halk katkısı ve denetimi gibi konular vatandaşı en çok etkileyen bir karakter taşımaktadır.

Halk iradesinin egemen olduğu demokratik rejimlerde mahallî idarelerin tartışılan ve uluslararası platformda görüşülen sorunları genellikle şu ana noktalarda toplanmaktadır:

SORUNLAR YEDİ
NOKTADA TOPLANIYOR!

1. Mahallî İdarelerkendilerine verilen görev ve yetkilerde özerk olmalıdırlar. Merkezî hükümetlerin millî plana uyum sağlayıcı ve yardımcı nitelikte olan tasarrufları dışında yersiz müdahaleleri hizmeti aksatmaktadır.

2. Mahallî İdareler verim (rantabilite) ve canlılık (dinamizm) isteyen varlıklardır. Süratle gelişen sosyal, ekonomik ve politik yaşantının koşullarını karşılayacak, kendilerine uygun bir hukukî ve kanunî statü'ye kavuşmalıdırlar.

3. Merkezî hükümetle mahallî idareler arasındaki hizmet ve görev bölüşümü ve dağılımı kesin ve belirli hatlarla ayrılmalı ve bilimsel metodlarla saptanmalıdır.

4. Mahallî İdareler, kanunlarla kendilerine verilen hizmetleri gerçekleştirecek malî kaynaklara, yetenekli personele ve donatıma kavuşmalıdır.Her mahallî idare hizmetinin bir maliyet fayda (cost benefit) planlaması yapılmalıdır.

5. Mahallî İdareler personel rejimi devlet personel rejiminden tamamiyle ayrı bir karakter taşımaktadır.

6. Mahallî İdareler planlama, eğitim, kaynak ve araştırma hizmetleri ve konuları; Mahallî İdareler Enstitü veya Akademileri yolu ile millî ve uluslararası düzeyde incelenmelidir.

7. Halk iradesine dayanarak kurulan mahallî idare organlarının çalışmaları yalnız seçim yolu ile değil; plebisit, referandum, halk katkısı ve denetimi metodları ile de değerlendirilmelidir.

SORUNLARI ÇÖZÜMLEYEN
YASALAR ESKİ

Türkiyemizde mahallî idarelerimiz (köy, belediye özel idareler) 1977 yılı yurt ve dünya koşullarının çok, pek çok gerisinde bir düzeyde kalmıştır. Bu geri kalma malî kaynaklar, personel, mevzuat, planlama, örgütlenme, vesayet ilişkileri ve hizmet verimliliği gibi çeşitli yönleri kapsamaktadır.

Cumhuriyetten önce ve Cumhuriyetin ilk yıllarındaki koşullara göre düzenlenen mahallî idareler mevzuatı bugünkü kırsal ve kentsel ihtiyaçları karşılamaktan çok uzaktır. 1961 Anayasamızın Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, politik ve ekonomik gelişmesi için gösterdiği hedeflere mahallî idarelerin bugünkü yasal kadrosu ile erişmek olanaksızdır.

SOSYAL VE EKONOMİK
GELİŞME BÜYÜK

Yurdumuzda, bilindiği üzere ekonomik ve sosyal gelişme ve sanayileşme sonucu büyük bir kentleşme hareketi hızla devam, etmektedir. Gittikçe büyüyen şehirlerin yakın çevrelerinde belirli bir düzen içinde kurulamayan sanayi birimleri rasyonel olmayan arazi kullanımına ve spekülatif hareketlere yol açmakta, büyük alt yapı ihtiyaçları doğurmaktadır.

Mahallî İdarelerimiz; gerçekleştirmek istedikleri ve sorumlu oldukları hizmetlerde kullanacak malî kaynaklara, personel kadrosuna ve donatıma sahip değildir. Eskimiş bir mevzuat sisteminin ağır ve sayet ölçüleri mahallî idarelerimizi bunaltıcı bir atmosfer içinde bırakmıştır.

YENİ YASA
HAZIRLIKLARI VAR

İçişleri Bakanlığımızca araştırma ve hazırlıkları (1967-1971) yılları arasında tamamlanmış ve metinleri 1972 yılından bu yana düzenlenmiş olan Mahallî İdarelerimizin çeşitli yönlerini kapsayan 12 Kanun Tasarı projelerinden bir teki dahi 1973-1977 yasama döneminde yasa haline gelememiştir. Köy Kanunu, Belediye Kanunu, Özel İdare Kanunu, İstanbul Metropoliten Hizmet Birliği Kanunu, Belediye Cezaları Kanunu, Belediye Gelirleri Kanunu hazırlıkları en önemlileridir. Bu hazırlıklar; yaklaşık olarak 25 yıldanberi girişilen çeşitli reorganizasyon çalışmalarında sarfedilen emek ve çabaların bir sonucu olmuştur. Adı geçen projeler mülkî idare mesleğinin en yetenekli, tecrübeli elemanları tarafından modern kamu yönetimi metodları ile hazırlanmış millî ve hatta uluslararası düzeyde prensipleri tartışılmış, geliştirilmiş yapıtlardır.

"MAHALLİ İDARELER,İL, BELEDİYE VEYA KÖY HALKININ MÜŞTEREK MAHALLİ İHTİYAÇLARINI KARŞILAYAN VE GENEL KARAR ORGANLARI HALK TARAFINDAN SEÇİLEN KAMU TÜZEL KİŞİLERİDİR."

(ANAYASA, MAD.116)

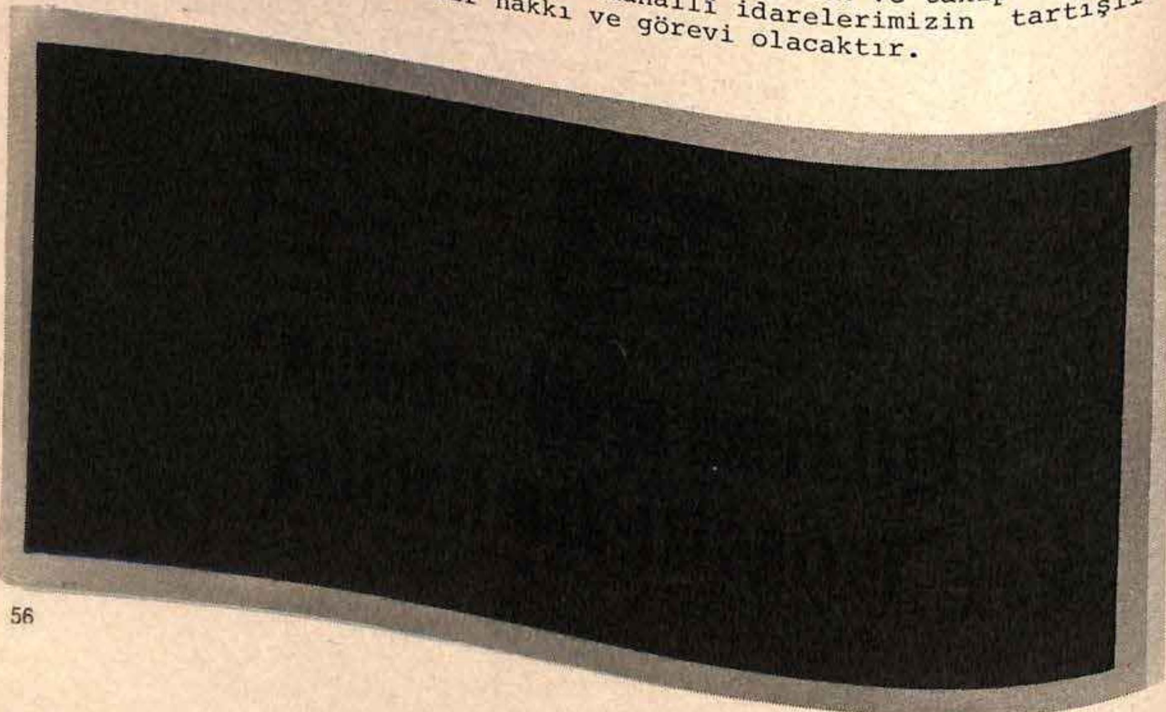
YASA TASARISI
ÖRNEKLERİ

1961 Anayasamızın 116. maddesinin getirdiği anlayışın doğrultusunda uzun yılların tecrübe ve araştırmalarının ürünü olarak hazırlanan ve Mahallî İdarelerimizin idarî yapı, görev, yetki, finansman ve personel konularını kapsayan kanun Tasarı projeleri (Taslakları) şunlardır: 1. Belediye Kanunu Tasarısı, 2. İl Özel İdaresi Kanunu Tasarısı, 3.Köy Kanunu Tasarısı, 4. Belediye Cezaları Kanunu Tasarısı, 5. İş yerlerinin Hafta Tatili Hakkında Kanun Tasarısı, 6. Mahallî İdareler Enstitüsü Kanun Tasarısı, 7. Mahallî İdareler Malî Denetleme Kurulu Kanun Tasarısı, 8.Mahallî İdareler İktisadî Teşebbüsleri Kanunu Tasarısı, 9. Metropoliten Hizmet Birliği Kanunu Tasarısı, 10. Mahallî İdareler Memurları Kanunu Tasarısı, 11. Mahallî İdareler İhale Kanunu Tasarısı, 12. Mahallî İdareler Birlikleri Kanunu Tasarısı, 13. Belediye Gelirleri Kanunu Tasarısı (Maliye Bakanlığı ile birlikte hazırlandı).

GENÇ DEMOKRASİNİN
KADERİ BUNDA

Köy ve kentlerimizin sorunları; vatandaşımızın ve mahallî idarelerimizin omuzlarında taşıyamayacağı orantıda ağır bir yük olmuştur. Genç demokrasimizin temelinde mahllî idarelerimizin varlığı ve kaderi yatmaktadır. Diğer bir deyimle, demokrasimizin başarısı, Mahallî İdarelerimizin, halkımıza hizmet orantısı ile ölçülecektir.

Parlamentomuzun yeni yasama dönemine başlayacağı ve Mahallî İdare organlarımızın yenileneceği 1977 yılında mahallî idarelerimizin sorunlarının çözüm yoluna gireceğini beklemek ve takip etmek, kamu oyunun ve mahallî idarelerimizin tartışılmaz bir hakkı ve görevi olacaktır.

BELEDİYELERİN

MALİ SORUNLARI

İcen BÖRTÜCENE
Planlamacı

ŞEHİR SOKAKLARI
VE BELEDİYELER

Gün geçmiyor ki, büyük kent belediyeleri gelirlerinin yetersizliği nedeniyle bir önemli işçi direnişi ile karşı karşıya kalmasın. Bugün İstanbul'un çöpleri toplanamıyor, belediyenin işçiye vereceği parası olmadığı için. Geçen gün Ankara'nın sokakları pislik içinde yüzüyordu aynı nedenden. Daha önceki gün Otobüs işletmelerindeki grevler, yarın havagazı işçileri; bir başka gün bir başka emekçiler belediyeye karşı grev yapacaklar.

Temel sorun belediye gelirlerinin azlığı. Sürüp giden bu olaylardan beklenen iki amaç var. Bunlardan biri sorunun temel nedeninin ortaya çıkması. Bunun için de emekçinin direnmesi gerek. Çöpler tepeler oluşturmalı ki bir yandan emekçi payını alabilsin; bir yandan da belediyenin temel sorunu belirlensin, herkes ve kurumca iyi öğrenilsin. İkinci amaç da bu eylemlerden zarar gören kentlilerin belediyelere karşı kızgınlığı artsın ve güvenlerini yitirsin, demokratik bir kuruma karşı güven azalsın. Bu iki farklı amacın çatışması temel sorunun geri plana itilmesine neden oluyor.

> "TEMEL SORUN KAYNAK PAYLAŞIMI SORUNU. DEVLET VERGİ ALIYOR EMEKÇİDEN, ÜCRETLİDEN MEMURDAN. BUNLARLA FABRİKA KURUYOR. AMA BUNLARDAN DA HEP ZARAR EDİYOR. BÖYLECE ELDE ETTİĞİ KAYNAKLARI BUNLARI KULLANAN ÖZEL TEŞEBBÜSE TRANSFER EDİYOR."

TEMELDE KAYNAK BÖLÜŞÜMÜ YATIYOR

Çöp kalkmadığı zaman belediye başkanı bağırıyor, "param yok" diye. Otobüsler kentliyi taşımıyorsa gene "param yok" diyor belediye başkanları. Ve ekliyorlar: "Hükümet vermiyor ki, işçiye hizmetinin karşılığını verebileyim." Bu komedi sürüp gidiyor. Temel sorun da ortada duruyor. Nedir bu? Hükümetler bu paraları ödeseler sorun çözülecek mi?

Temel sorun bir kaynak paylaşma sorunu. Bugün ekonominin elde ettiği tüm kaynaklar özel kesimin emrinde. Devlet vergi alıyor emekçiden, ücretliden, memurdan. Bunlarla fabrikalar kuruyor, yollar yapıyor, enerji sağlıyor, ana malları üretiyor. Bu faaliyetlerinden hep zarar ediyor. Çünkü bunların fiyatlarını artırmıyor. Böylece, elde ettiği kaynakları bunları kullananlara transfer ediyor. Özel kesim elde ettiği kârlarla bu transfer edilen kaynakları birleştirerek yeni kârlara doğru örgütleniyor. Nereden baksanız bir başka kaynak transferi yapılıyor bu kesime. Enflasyon en yüksek düzeylere erişiyor. Özel kesime bu yolla kaynak aktarılmış olunuyor.

DEVLET TEŞVİKLER KENTLER

Devlet teşv.k tedbirleri yöneltiyor yeni kaynaklar transfer ediyor gene bu kesime. Aşırı kentleşmeden bu kesim yararlanıyor. Gecekondu, dolmuş ve benzeri olgulardan şikâyet ederiz. Aslında bu kesim için olgular işçiliğin maliyetini azaltmaktadır. Onun için bir kaynak transferi oluyor. Daha neler neler.

Şimdi bu kaynaklara el atılamıyor. Hükümetlerin belediyelere kaynak aktarması özel kesimin emrindeki kaynakların azalması demek. Ya da belediyelere kaynak toplayıcı yeni yasal yetkiler vermek demek. Gene özel kesimin kullandığı kaynakların azalması demek. Kaldı ki bu günün hükümetleri de özel kesimin hükümetleri olduğu dikkate alınırsa bir neden yok bu kaynakların belediyelere aktarılmasında. Hatta belediyelerin kendi çabaları ile emekçilerin, memurların, küçük üreticinin sosyal fonlarından ayrılan konut kaynaklarının örgütlenmesine bile olanak tanımıyor. Çünkü o kaynaklar da o kesimin emrinde.

Belediye gelirlerinin toplam kamu kaynakları içindeki oransal yerinin yıllara göre gelişmesi çok ilginç. Menderes'in kentlerdeki "İmar operasyonu" dönemi (1950-60) hariç bu oran %0-10 arasında bir dilim içinde kalmıştır. Oysa 1927 den 1975 yılına değin belediye nüfusunun toplam nüfus içindeki payı %23'den %60'a yükselmiştir. (İlhan Tekeli. Yiğit Gülöksüz, Belediye Sorunları, AİD. Cilt 9 s.2) Belediyeler adeta artan kent ortak yaşamının gerektirdiği ortak yaşam gereksinmelerininkarşılanmamasına mahkûm edilmektedir İstanbul Belediye Başkanı Sayın İsvan son çöp olayı ile şu şikâyetleri dile getiriyor:

"Eskiden İstanbul Belediyesinin parasal durumu böyle değildi. Son 3 yıl içinde maaş ve ücretlere 837 milyon zam geldiği unutulmazsa, benden önceki başkanların bu ölçüde güçlüklerle karşılaşmadıkları, hele maaş ödemek bakımından benim gibi çaresiz kalmadıkları ortaya çıkar..

Örneğin 1972 yılında gelirler 626 milyon liray - ken maaşlar 395 milyon liraydı. 1973 yılında gelirler 722 milyon lirayken, maaşlar 491 milyon liraydı. 1976'da ise gelirler 1 milyar 61 milyon lira, maaşlar 1 milyar 282 milyon liradır.

Bu nedenle beni görev başında bulunduğum 3 yıl içinde Talu, Ecevit, Irmak hükümetleri belediyemizi ayakta tutmak için borç vermeyi gerekli görmüşler ve 15 ayda kasamıza 427 milyon lira girecek biçimde yardım yapmışlardır. Cephe Hükümeti ise mali durumumuz daha kötüye gittiği halde, örneğin 1976 yılında ücret ve maaşlara 527 milyon lira zam geldiği halde yardımı kesmiş ve görev başında bulunduğu 21 ayda kasamıza sadece 117 milyon lira girecek şekilde yardım yapmıştır. Kasamıza girecek şekilde diyorum çünkü Cephe Hükümeti sözcüleri bize 600 milyon hatta 1 milyar lira yardım yaptıklarını söyleyebilmektedirler . Bu iddiaların hiç bir ciddiyeti yoktur. Kasamıza giren ya da vergi borcumuzdan düşülen yardımların toplamı açıkladığım kadardır. Cephe Hükümeti kendilerinden önceki dönemlerde yapılmış olan yardımlardan dolayı İller Bankası hesabında gözüken borcumuzu kâğıt üstünde ödeyerek kendi dönemlerinde yapılmış gibi açıklamakta, hatta parlamento kararı ile konsolide edilen eski borçlarımızı bize yaptıkları yardım şeklinde tanıtmaktadırlar.Yalın gerçek şudur: Talu, Ecevit ve Irmak hükümetleri 15 ayda vergi ertelemesi ve kasamıza para ödeme yoluyla 427 milyon lira borç vermişler, bu borçlarla ilgili faizleri bize ödetmemişlerdir. Cephe Hükümeti ise borç para vermek ve vergi ertelemek yoluyla yaptığı yardımı 21 ayda 117 milyon lira düzeyine indirmiştir. Üstelik bu dönemde hükümet maaş ve ücretlere 527 milyon zam getirmiştir. Bu koşullar altında maaş ödeyemiyoruz Durumumuzu hükümete defalarca anlattık. Müfettişler gönderip ayrıca incelettiler (Ahmet İsvan Cumhuriyet 30 Aralık 1976).

ÇÖZÜM HALKIN
AKTİF MÜDAHALESİNDE

Bu şikâyetler belki de görünüşte sorunu ortaya koymaktadır. Ama özel kesimin hükümetinden özel kesimin kullandığı kaynakları istemek ve sonra da vermiyor diye onu kamuoyuna şikâyet etmek yetmiyor. Bir yazarın belirttiği gibi bu "pasiflik"tir."Halkın içinden bu konuyu yine halkın çıkarlarına uygun biçimde çözümleyebilmek amacıyla herhangi bir girişim gelmediği gibi, kimse bu girişimin doğabilmesi için bir şey de yapmamaktadır." (M. Soysal, Milliyet 25 Aralık 1976)

Şimdi belediye gelirlerinin artırılması için herkes önerilerde bulunuyor. Bunları şöyle belirtmek olanaklı:

1- Belediye öz gelirleri artırılmalıdır. Bunun içinde belediyelere yasa ile belirlenecek sınırlar içinde vergilendirme yetkileri verilmelidir.
2- Yerel vergiler (Emlâk, şerefiye, eğlence, meslek, v.b.) belediyelere bırakılmalıdır.
3- Kenti en çok kullanandan daha çok vergi ve toplu gereksemeye yönelik bir hizmet sunulmalıdır. Başka bir anlatımla "Hizmet-Vergi" düzeyleri belde halkınca tanımlanmalıdır.

ÇÖPLER KOKUŞTUĞU GİBİ
ÇÖPLER ÜZERİNE
KURULMUŞ HESAPLAR DA
KOKUŞUR.

GÖREVİ HALKA
ANLATACAK BELEDİYEDİR

Daha buna benzer pek çok öneriler. Bunları gerçekleştirecek gene hükümetler. Hükümetler de söz konusu önerilerden rahatsız olacak kesimlerin hükümetleri olduğu sürece öneriler pratik değil, çözümsüz öneriler.

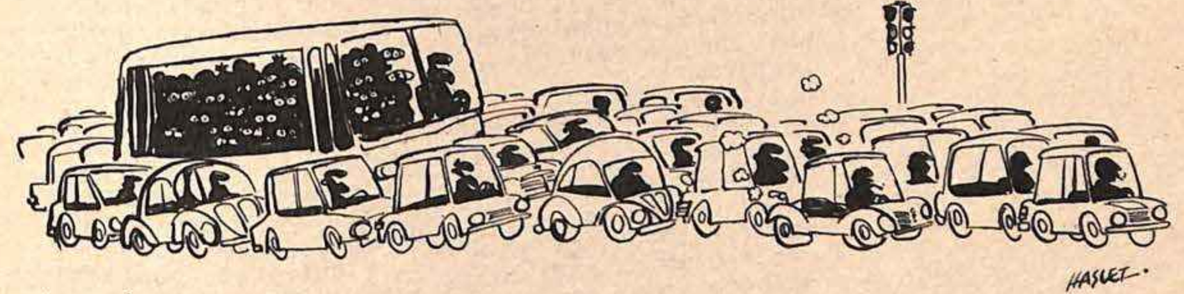
Bu durumda başka görevler var. Belediyeler kendi davasını ve hükümetlerin yan çizişini çok daha büyük bir ağırlıkla herkesi inandıracak ve kendinden yana çekecek bir güçle anlatmalıdır. Bu da yukarıda sözünü ettiğimiz kaynak paylaşma savaşına bizzat girerek verilecek bir savaştır. Bugün kent hizmetlerini ve kentlerin ortak gereksinmeleri için üretilen mal ve hizmet üretim alanlarında önemli rantlar bulunmaktadır. Belediyeler bu rantlara planlayacakları ve örgütleyecekleri üretken girişimlere el atarak gelirlerini artırma yolunu denemelidirler. Köy kalkınma kooperatiflerinin yabancı ülkelerde çalışan emekçilerinin geliştirdikleri modellerden ders alınmalıdır. "Çöpler kokuştuğu gibi çöpler üzerine kurulu hesaplar da kokuşur. En iyisi, görülecek hesapları çöp kaldırırken görmektir." (M. Soysal Milliyet).

Üretken belediyecilik. halkı da kısa zamanda yanına alacaktır.

KONUMUZ

ULAŞIM

Atilla ALPÖĞE
Ulaşımcı

ULAŞIM HEPİMİZİN KONUSU

Hepimiz, yani işçimiz, memurumuz, esnafımız,tüccarımız, şöförümüz, sanayicimiz...

Hepimiz, yani belediye başkanımız,meclis üyemiz, zabıtamız, yol mühendisimiz...

ULAŞIM HER KENTİN KONUSU

En ufak bir kentin bile, en küçük bir belediyenin bile.

Kentin bir ucundan öteki ucuna 15 dakikada yürünüyor olsa bile. Belediye sınırları içinde ulaşım yürünerek sağlanıyor olsa bile.

Çünkü yürümek de bir ulaşım türü. Aslında en ucuz, en sağlıklı ulaşım. Kent zamanla büyüdükçe, bir ucundan öteki ucuna artık yürünemez oluyor; çünkü mesafeler de büyüyor. Bir takım araçlara binmek gerekiyor. Gittikçe, araçlara binenlerin sayısı artıyor. Ulaşım sorunları da usul usul başlıyor. Bir kovanın içinde damla damla biriken su gibi; kova birden taşıyor.

ULAŞIM HER KENTİMİZİN SORUNU

Şu anda sorun olmasa bile. Şimdilik herkes istediği yere, kolayca gidiyor olsa bile. Ama kentlerimiz hızla büyüyor; katlana katlana büyüyor. 1955'de her kentimizi nüfusu, şimdikine göre 4 kez, 5 kez artacak.

Şimdi 50 binlik olan kent 1995'de 200 bin nüfusu bulacak. Şimdi 100 binlik kent 400 bine erişecek.

BUGÜN ULAŞIM SIKINTIMIZ YOKSA...

Bugün ulaşım konusunda yaptıklarımız ya da yapmadıklarımız 5 yıl sonraki, 10 yıl sonraki, 11 yıl sonraki ulaşım sıkıntılarını hazırlıyor, yaratıyor ya da çözümlüyor. Bugün kentimizde hiç ulaşım sıkıntımız yoksa bile, gelecekteki sıkıntıları şu anda oluşturmaktayız. Şimdi yaptığımız bir yolu yaparken, bir tedbiri alırken yeni bir düzenleme yaparken bazı şeyleri şöyle yaparsak ileride ulaşım sıkıntısı yartmayız, böyle yaparsak ulaşım bunalımının tohumunu atarız.

BUGÜN ULAŞIM SIKINTIMIZ VARSA...

Bunu şimdi biz yaratmadık. Bugün doğmadı, bugün başlamadı. 10 yıl önce, 20 yıl önce bizim yerimizdeki kimsenin yaptıkları ya da yapmadıkları bizi buraya getirdi ve bugünün sıkıntılarını oluşturdu.

Halkımıza karşı doğrudan doğruya sorumlu olduğumuz bir konu. Halkımızın seçimlerde "ulaşım için ne yaptın?" ya da "ulaşım için ne yapacaksın?" diye hesap soracağı bir konu. Yolları biz belediyeler yapıyoruz, yolları biz belediyeler düzenliyoruz, otobüsleri gene biz işletiyoruz. Kentlerimizde ulaşımı sağlamakla yükümlüyüz. Halkımızın gözünde somut bir hizmet alanı.

SORUMLULUĞUMUZ HEM BUGÜNE, HEM DE GELECEĞE

Halkımıza karşı sorumluyuz. Daha iyi bir ulaşım sistemi sağlamak bakımından; halkımız istediği yere, fazla beklemeden, en kestirme yoldan, en kısa zamanda, en ucuza erişebilsin diye.

Geleceğe karşı da sorumluyuz. Gelecek kuşaklara; hiç tanımadığımız hemşehrilere, çocuklarımızın yaşayacağı kente, hiç bilmediğimiz bir belediye başkanına.

Bugün yapacaklarımızla, alacağımız kararlarla, girişeceğimiz evlemlerle onlara iyi bir ulaşım ortamı sunabileceğiz. Ya da onlara kötü bir miras bırakacağız.

Şu anda bizler de bir mirasın sahibiyiz. Eski belediyeci dostlarımızdan devir aldık. Bir çeşit bayrak yarışı bu.

ULASIM KONUSUNDA BUGÜN YAPACAĞIMIZ ÇOK ŞEY VAR.

Önce bugüne kadar nasıl geldiğimizi ortaya koymak. Bugün nerede olduğumuzu belirlemek. Şimdiye kadar yapılanları, nasıl yapıldığını, niçin yapıldığını görmek. Yanlışlıkları yakalamak. Geçmiş ulaşım politikasını didik didik ederek incelemek. Eski politikayı teşhis etmek.

Sonra yeni bir politika vaz etmek, oluşturmak.

Daha sonra da bu politikanın eylem programını geliştirerek derhal işe atılmak. Zaman geçirmeden, sözlerle vakit kaybetmeden.

T O P L U T A Ş I N C I   P O L İ T İ K A

ESKİ POLİTİKA NEYDİ?

Ulaşımı araçların hareketi olarak görmek. Araçlara ulaşma olanağı sağlamak; araçların hareket yeteneği ile uğraşmak. Ulaşım olayını araçların içinden, aracın sürücüsü gözüyle görmek. Sürücünün gördüğü dünyaya ve çerçeveye kendi hapsetmek. Yani trafik ışıkları, yayalar, diğer araçlar, yol çizgileri, kavşaklar...

TRAFİKÇİ POLİTİKA

Bu bakış açısının adı, bu politikanın adı "Trafikçi Politika"dır. Ulaşım olayına trafik olayı diye bakmak. 25-30 yıldır bu politikayı izliyoruz.

ÖNEMLİ OLAN ARAÇLARIN HAREKETİ DEĞİL

İnsanların hareketi önemli olan. İnsanlara hareket yeteneği vermek; insanlara ulaşım olanağı tanımak. İsterse araçlar tıkansın kalsın; eğer insanlar gidebiliyorsa istedikleri yere, araçların tıkanması önemli deği.

Araçlar gitmezse, insanlar nasıl gider? Bu bir bilmece gibi duruyor. Bir çelişki var sanki bunda. Yeni bir politika, yeni bir bakış açısı buna olanak tanıyor.

TOPLUTAŞINCI POLİTİKA

Nedir yeni politika? Nedir "Toplutaşıncı Politika"?

İnsana öncelik veren, insanlara aşırı hareket yeteneği sağlamaya çalışan bir politika. İnsanları topluca, hızla ve ucuza taşımayı amaçlayan politika. Enerji tüketimini en aza indiren, çevre kirlenmesini yok eden, maliyeti en düşük olan politika. Belediyelerimiz açısından hemen sonuç alınabilecek, halkımızın gözünde belediyelerin iti-

T O P L U T A Ş I N

TOPLUTAŞIN NEDİR?

Kişileri topluca taşıma olayı; yani oto-
büsle, trenle, vapurla taşıma. Özel ula-
şımın karşıtı.

ÖZEL ULAŞIM NEDİR?

Kişilerin teker teker kendi olanaklarıyla
ulaşması olayı. Yani özel otomobil kulla
nımı.

TOPLUTAŞIN İÇİN BAŞKA ADLAR
KULLANDIĞIMIZ DA OLDU MU?

Evet. Bugüne kadar bir çok ad takıldı.Top
lu, kütle, kamu kelimeleriyle ulaşım, ta-
şınım, taşıma kelimelerinin gelişigüzel
bir araya gelmesinden oluşuyordu bu ad-
lar. Örneğin: kamu ulaşımı, toplu taşı-
nım, kütle taşıma, kamu taşınım, toplu
ulaşım, vb....

PEKİ NİÇİN TOPLUTAŞIN?

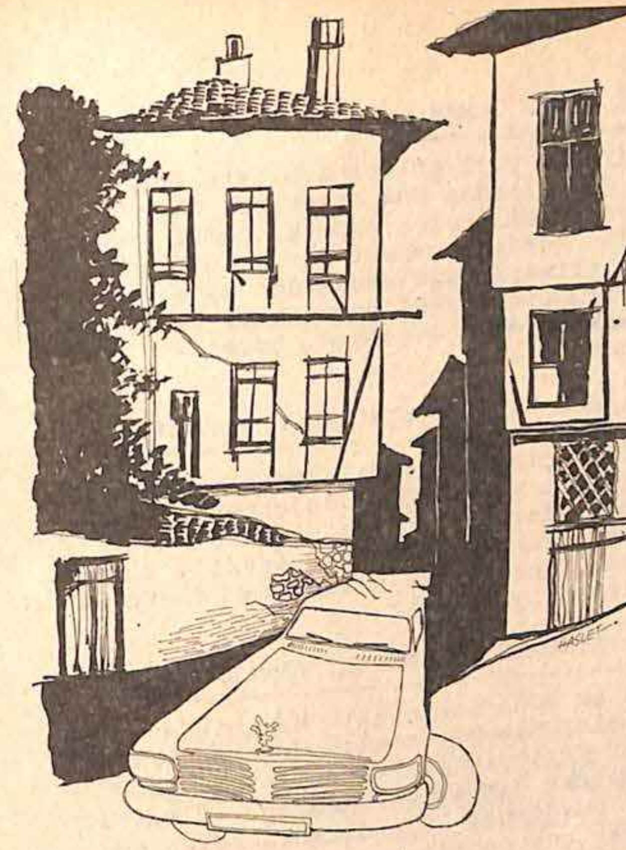
Toplu, kütle ve kamu sözcükleri arasında
"toplu" sözü en doğrusu; ulaşım, taşınım
ve taşıma sözcükleri yerine ise "taşın "
sözü daha sade, daha anlamlı. İkisi bir
arada "toplutaşın" oluyor.

"TOPLUTAŞIN" NİÇİN TEK KELİME?

Çünkü konumuz kişiliği olan bir olay.Top-
lu ile taşın'ın raslantı ile bir araya
geldiği bir sözcükle karşılayamayız onu.
Bütünlüğü olan, tek başına ayakta duran
bir ad kullanmalıyız.

TOPLUTAŞIT NEDİR?

Toplutaşın olayında kullandığımız araç-
lar. Yani otobüsler, trenler, vapurlar.
Tek sözle toplutaşın araçları.

KENTLERİMİZ İÇİN YENİ
BİR ULAŞIM POLİTİKASI
ULAŞIMDAN BUNALAN
KENTLERİMİZ İÇİN
ULAŞAMAYAN İNSANLARIMIZ
İÇİN
PARASINI, ZAMANINI
ULAŞIMDA YİTİREN
KENTLİMİZ İÇİN

BUGÜN ULAŞIMSIZLIKTAN
BUNALMAYAN
AMA HIZLA BUNALIMA
DOĞRU GİDEN
DURMADAN BUNALIM
TOHUMLARI ATILAN
KENTLERİMİZ,
BELEDİYELERİMİZ,
İNSANLARIMIZ İÇİN

barını hemen arttıracak bir politika. Belediye-
lerimize dönük, geniş halk yığınlarına dönük po-
litika.

BUNDAN SONRAKİ SAYILARDA DURMADAN TOPLUTAŞINCI POLİTİKAYI
KONUŞACAĞIZ.

Ö N Ü M Ü Z D E K İ   S A Y I L A R D A

Derginin bundan sonraki sayıları sürekli olarak
bir bölümünü "toplutaşın"a ve "ulaşım"a ayıracak
Burada belediyelerimiz için uygulamaya dönük,tu-
tarlı ve etken bir ulaşım politikası oluşturmaya
çalışacağız. Bu yazılar TOPLUTAŞIN VE ULAŞIM ge-
nel başlığı altında yer alacak ve bir dizi biçi-
minde olacak. Dizinin amaçlarını şöyle sıralaya-
lım:

1- BELEDİYELERİMİZ İÇİN YENİ BİR ULAŞIM
POLİTİKASI OLUŞTURMAK.

Bu politikanın niye yeni olduğunu, nasıl olduğu-
nu, kısaca daha önce de anlattık. Bu politika in-
sana dönük, halka dönük bir yaklaşım getirecek.

2- ESKİ ULAŞIM POLİTİKASINI ELEŞTİRMEK.

Hedefleri sakat olduğu için birçok yanlışlığa ne
den olan, çözüm getiriyorum derken sorun yara -
tan, eski politikanın ne olduğunu çok iyi anla-
mamız gerekiyor. Cok iyi kavrayalım ki aynı tu-
zaklara tekrar tekrar düşmeyelim. Yeni politika-
yı sağlıklı uygulamak eskinin ne olduğunu anlama
ya bağlı.

3- UYGULAMAYA DÖNÜK OLMAK

Eskiyi eleştirmek, yeni politika oluşturmak yeterli değil. Sorunlardan söz etmek çok kolay. Çözüm getirmeden genellemeler yapmak önemli değil. Hayatın, günlük uğraşın, somut didişmenin içinde olan belediyelerimize uygulamaya dönük, somuta dönük yaklaşımlar gerek. Yeni politikayı hemen uygulamaya koymak isteyen dostlara, gerekli bütün âletleri vermek gerek.

4- ÖZEL KONULARDA BİLGİ DOSYALARI OLUŞTURMAK.

Her uygulamanın içinde ayrıntılı teknik bilgiye, görgüye gereksinim var. Otobüs işletmesinden, kaldırım yapımına kadar çok konuda standartlar, ölçüler, boyutlar, teknik değerler gerekli. Bunların zaman zaman, gerekince kullanılmak üzere el altında tutulması iyi olacak.

5- YURDUMUZ DIŞINDAKİ DENEMELERİ AKTARMAK.

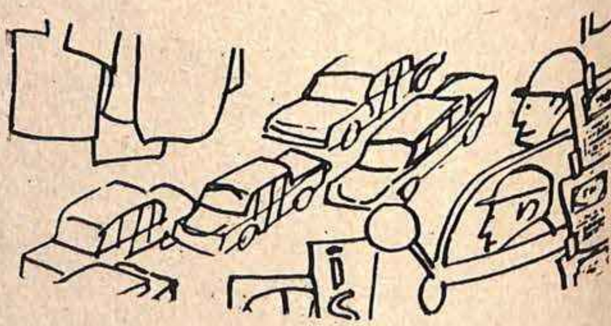
Bütün dünyada şu anda toplutaşın bakımından çok önemli gelişmeler oluyor; canlı, üretken bir ortam var. Onlar da toplutaşıncı politika çizgisinde uygulamalara girmiş durumdalar. Onların tecrübelerini yurdumuza kazandırmak, belediyelerimize aktarmak çok önemli.

6- BELEDİYELERİMİZİN TOPLUTAŞIN ÇALIŞMALARINI TANIMAK VE TANITMAK.

Otobüs işleten bütün belediyelerimizi teker teker tanıtmak, çalışmalarını ve başarılarını duyurmak, belediye başkanlarımızın toplutaşın olayı hakkındaki düşüncelerini, tasarılarını aktarmak. Böylece bütün belediyelerimizin zaten ortak konuları olan otobüs işletmeleri gibi konularda, birbirlerini tanımalarını sağlamak. Aralarında dolaylı da olsa bir söyleşi başlatmak.

Amaçlar genel çizgileriyle bunlar. Bundan sonra derginin her sayısında beraber olmak üzere hoşça kalın.

"İNSANA DÖNÜK, İNSANDAN YANA UCUZ, RAHAT, HIZLI KENT İÇİN ULAŞIMI - TOPLUTAŞIN"

KONUT İHTİYACININ KARŞILANMASINDA KAMUNUN SORUMLULUĞU

KONUT MEVZUATI

Halil ÜNLÜ

Avukat

1. Konut ihtiyacının karşılanmasında kamunun (merkezî ve mahallî idarelerin) sorumluluğu.

ANAYASA VE KONUT

1961 Anayasası devletin konut politikasının temel amacını şöyle tanımlamıştır: "Devlet yoksul veya dar gelirli ailelerin sağlık şartlarına uygun konut ihtiyaçlarını karşılayıcı tedbirleri alır" (Anayasa Madde 49/2).

Anayasanın bu hükmüne göre Devletin (merkezî ve mahallî idarelerin) önemli görevlerinden birisi de, kendi maddi imkânlarıyla, konut piyasasından konut ihtiyacını karşılayamayan yoksul veya dar gelirli ailelerin, bu ihtiyaçlarını karşılayacak bir politika izlemek ve uygulamaktır.

ÜÇÜNCÜ BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI (1972-1977)

Üçüncü Kalkınma Planının son uygulama yılına gelinmiş, Dördüncü Beş Yıllık Planın hazırlık çalışmalarına başlanmış olmakla birlikte, konutla ilgili olarak Üçüncü Planın çözüm önerilerinden hemen hemen hiç biri gerçekleştirilmemiş, ve planın konut sorunu ile ilgili tesbitleri geçerliğini sürdürmektedir. Bu nedenle Üçüncü Beş Yıllık Planın konutla ilgili bazı tesbit ve önerilerine değinmekte yarar vardı. "Planlı dönemde gelişmeler" baslığı altında konutla ilgi şu tesbit yapılmıştır:

"... Ayrıca konut arzının dar gelirli gruba yöneltilememesi, şehir çevrelerinin gecekondu kuşaklarıyla sarılmasına ve şehir hizmetlerinin yetersiz kalmasına yol açmıştır." (1815)

775 sayılı Gecekondu Kanununun uygulaması ile ilgili olarak:

"... Ancak kanunda bu amaçla ayrılan kaynakların yetersizliği, üretimde yoğunlaşmak yerine zabıta tedbirlerine önem verilmiş olması ve gecekondu sahiplerine arsa mülkiyetinin devrinin de öngörülmesi nedenleriyle uygulama başarılı olmamıştır.

Uygulamada, öncelik kriterleri açıklığa kavuşturulmamış, gecekondu çalışmaları büyük yerleşme merkezleri ve belli endüstri bölgelerinde yoğunlaştırılacağına ülke düzeyine dağıtılmıştır. (1819, 1820)"

Arsa ofisinin uygulamaları ile ilgili olarak da:

"... Ofisin kuruluş ve sermaye yetersizlikleri, henüz beklenilen düzeyde uygulama vermesini engellemektedir (1821)."

KALKINMA PLANI VE KONUT SORUNU

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı konutla ilgili bölümünün "Sorunlar" kısmında başlıca şu sorunlara değinmiştir:

"... Şehirlerdeki nüfus yığılması ve konut için ayrılan fonların gerektiği biçimde değerlendirilmemesi, konut piyasasından faydalanabilir rta ve üst gelir grubunun çok sayıda birimden meydana gelen apartmanlarda daire sahibi olması sonucunu doğurmuş ve bu durum "Kat Mülkiyeti Kanunu" ile hukuki bir nitelik kazanmıştır.

Bu kanunun getirdiği müşterek mülkiyet sistemi talebin artışına yol açmış ve bu durum, bu üretim faaliyetini kısa zamanda kâr getiren çekici bir ticaret alanı haline dönüştürmüştür." (1838, 1839)

Diğer bir sorun kredi sisteminin yetersizliğidir. Bu mekanizma etkili bir şekilde işlememektedir. Dar gelirlileri,toplu konutu, sosyal konutu destekleyici bir sistem kurulamamıştır..." (1841)

Bu gün toplu konut yapımına yönelen krediler kooperatifler yoluyla kullanılmakta, ancak konut kooperatiflerine ne yasal ne de uygulama düzeyinde yeterli düzenleme getirilememiştir." (1842)

Sosyal konut standartlarına uygun ucuz konut yapan toplu konut kuruluşları, ihtiyaca uygun üretim üzerinde etkili olamamışlardır... Arsa spekülasyonunu önleyecek bir kamu kontrol sistemi henüz kurulamamıştır... Arsanın değeri konut maliyetleri içinde yüzde 50'ye kadar çıkmaktadır. Arsa fiyatlarının yükselmesi sonucu iskân alanlarında spekülatif amaçlarla boş yerler bekletilirken, iskân sınırları dışında veya kamu arsaları üzerinde baskı yaratılmakta, belediye iskân sınırlarının genişletilmesi istenmekte, konut stokunun ömrünü doldurmadan yenilenmesine gidildiği görülmekte ve hızla artan yoğunluk nedeniyle mevcut alt yapının kısa zamanda yetersiz kalmasına yol açmaktadır." (1843)

PLANIN İLKELERİ

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Plânında, yukarıdaki tesbit ve sonuçlardan sonra önerilen ilkeler ve tedbirler arasında şunlar da yer almıştır:

"(1) Sanayileşme ve kentleşmenin gereği toplumun artan konut ihtiyaçlarının karşılanmasında alt-yapı, işyeri-iskân ilişkileri dikkate alınarak, işgücünün akıcılığını da engellemeyecek bir barınma politikası uygulanacaktır. Bu amaçla yapılmakta olan mülk konutun yanı sıra özellikle düşük gelir grupları için kiralık konut yapımı önemle gözetilecek ve bu alandaki engelleri ortadan kaldırıcı örgüt, yönetim ve finansman ile ilgili tedbirler geliştirilecektir.

(2) Belirlenen asgarî standarratki mülk konut veya kiralık konut edinmeye ekonomik gücü yeterli olmayan grupların barınma ihtiyaçlarını karşılamada kamunun (merkezî ve mahallî idarelerin) sorumluluğu paylaşması esas olacaktır. Bu amaçla kamuca arsa tahsis edilecek, asgarî alt yapı gerekleri karşılanmış ve parselasyonu yapılmış alanlar tanımlanacak ve bu alanlar dışında gecekondu yapımı engellenecektir.

(3) Şehir yerleşim planlarında iskân alanlarının belirlenmesinde yukarıdaki ilke ve tedbirler göz önünde tutulacak ve özellikle toplu sosyal konut yapımı için alanlar ayrılacaktır."

Üçüncü Beş Yıllık Planın konutla ilgili olarak tesbit ettiği sorunlar ve konut açığı, bugün de giderek büyüyen ölçüde devam ederken, sorunun çözümü için önerdiği tedbirlerden hemen hemen hiç biri gerçekleşmemiştir. 1976 yılı için de kamuca üretilen konut sayısının, ülke düzeyinde tamamının 4360 olduğu(1977 Programı, No. 752), konut yatırımında kamunun payının yüzde 9,2 (Fransa'da yüzde 78) olduğu ve sadeceİstanbul'un yıllık konut ihtiyacının 40 bin dolaylarında olduğu düşünülürse sorunun ne kadar ağırlaşarak devam ettiği kabul edilecektir.

1977 PROGRAMI VE KONUTLAR

Üçüncü Beş Yıllık Planın beşinci dilimi olan, 1977 Programı (1.12.1976 gün ve 15780 sayılı Resmî Gazete), "Durum" başlığı altında yaptığı tesbitler arasında;

"Kamu konut üretiminde, özellikle kiralık konut üretiminin hızlandırılması sorunu, bu konuda mahallî idarelerin desteklenmesi gereğini ortaya koymaktadır"

denilmekte ve konutla iligili önerileri arasında şunlara da yer verilmektedir:

"Metropoliten nazım planlarında ve imar planlarında belirlenen kentsel yerleşim alanlarının yerel yönetim örgütlerince gerçekleştirilecek toplu konut üretiminde kullanımını sağlamak üzere teşvik edici tedbirler geliştirilecektir." (Sorumlu Kuruluş: İmar ve İskân Bakanlığı)

Kamu kaynaklı konut fonlarının düşük gelirli grupların ihtiyacına uygun kiralık konut üretiminde kullanılmaları amacıyla kredi veren kuruluşlar kiralık konut üretimine yöneleceklerdir." (Sorumlu kuruluşlar: Emlak Kredi Bankası, Sosyal Sigortalar Kurumu, Bağ-Kur; Koordinasyon ve İşbirliği bakımından ilgili kuruluş: İmar ve İskân Bakanlığı)

KONUTLA İLGİLİ MEVZUAT

Bu güne kadar, konut sorununa çözüm getirmede yasal güçlükleri büyük ölçüde ortadan kaldıracak, bütünlük arzeden, tek bir hukukî düzenleme (Konut Kanunu gibi) getirilememiştir. Bugünkü mevzuatımızda konutla ilgili çok sayıda hüküm bulunmakta ise de, çoğu değişik zamanların ve değişik amaçların düzenlemesi olduğu için bunlar arasında çelişkiler ve uyumsuzluklar vardır. Konutla ilgili mevcut hükümlerine çoğu konutu tek bir bina ölçeğinde görerek çözüm getirmeğe çalışmış, yapıların yasalara uygun olup olmamasına göre tedbirler getirmiştir. Özellikle büyük kentlerimizde giderek büyüyen konut açığının kapatılamaması ve konut ihtiyacının giderilememesi ağır sorunlar doğurmaktadır. Yasal yönden konunun çözümünde, konutla sağlıksız kentleşme, ve konut üretimi ile kent planlaması arasında sıkı bir ilişki kuran, kamunundar gelirli veya yoksul ailelerin sağlık şartlarına uygun konut ihtiyacını karşılayıcı tedbirleri alma ödevini yerine getirmesini sağlayıcı, konut üretimini yüksek kârların sağlandığı bir ticaret olmaktan çıkararak, kamu ağırlıklı konut ünetimini esas alan, ileri teknolojiden yararlanan çok sayıda ucuz konut üretimine yönelik bir düzenleme getirilmelidir.

Bugün yürürlükte olan konutla ilgili mevzuatın başlıcalarına aşağıda değinilmiştir:

BELEDİYE KANUNU (1930 TARİH VE 1580 SAYILI)

Ucuz belediye meskenleri yapmak ve belediye namına inşaat yaraka kiralamak, belediyenin gelişmeye uygun mahallerinde arazi alarak yeni plana göre düzenleyip yeniden inşaat yapmak isteyenlere satarak spekülasyona engel olmak, Belediye görevleri arasında sayılmıştır. (Bel.K.md.15/68)

1950 tarih ve 5656 sayılı kanunla Belediye Kanunua eklenen maddelerle, belediyelere konut yapma konusunda daha geniş yetkiler tanınmıştır.:

"Belediye meclisleri lüzum ve ihtiyaç gördükleri takdirde belediye meskenleri

yapmak ve bu meskenleri belde sakinlerine kiraya vermek veya satmak işlerini mecburî belediye hizmetleri arasına koyabilirler. Belediyeler bu maksadı sağlamak üzere bütçelerinde gerekli paraları ayırmak suretiyle döner sermaye tesisine ve kurulmuş veya kurulacak yapı ortaklıklarına katılmaya yetkilidirler. Belediyeler bu kanuna göre yapacakları işlerde Arttırma Eksiltme ve İhale Kanunu hükümlerine bağlıdeğildirler (ek md. 1)

İMAR VE İSKAN BAKANLIĞI KURULUŞ KANUNU (1958 TARİH VE 7116 SAYILI)

Bakanlığın kuruluş kanunu, İmar ve İskân Bakanlığının görevleri arasında şunları da saymıştır:

"Memleketin bünyesine uygun konut politikası esaslarını tesbit etmek ve bunların tatbikini sağlamak (md.2/B)

Yurdun konut durumunu ve ihtiyacını tesbit etmek ve bu ihtiyacın giderilmesi için kısa ve uzun vadeli konut programları yapmak ve bunların tatbikatını sağlamak

Şehir, kasaba ve köylerde sıhhî, sağlam ve ucuz konut yapımı için gerekli etüdler yapmak ve bunların uygulanmasını sağlamak.

Toplu konut inşaat hareketlerini teşvik ve toplu konut inşaatı yapacak belediyelerle daire ve teşekküller arasında işbirliği temin, yapı kooperatiflerinin çalışmalarını gayelerine tevcih etmek ve tip statülerine yapmak, inşaat ve idare işlerini denetlemek. (md.10)

GECEKONDU KANUNU (1966 TARİH VE 775 SAYILI)

Bu kanuna göre İmar ve İskân Bakanlığı ve Belediyeler, gecekonduların ıslâh, tasfiye ve önlenmesi amacıyla halk konutları, nüve konutlar ve geçici olarak kullanılan misafir konutları inşaasına yetkilidir (md. 31/2) Kanunla biri belediyelerin, diğeri de İmar ve İskân Bakanlığının emrine olan, Emlak Kredi Bankasında açılacak hesaplarda toplanan iki ayrı fon kurulmuş (md.12,14), kanunda belirtilen amaçlarda kullanılmak şartıyla, belediye ve mücavir alan sınırları içindeki ahzine ve çeşitli kamu kuruluşları mülkiyetindeki arazi ve arsaların bedelsiz olarak belediyelerin mülkiyetine geçeceği hükme bağlanmış (md.3) ve bu kanundaki amaçlar için İmar ve İskân Bakanlığına ve belediyelere arsa ve arazi kamulaştırma yetkisi tanınmıştır (md.5, 15).

Belediyelerin mülkiyetinde olan ve bu kanuna göre mülkiyetine geçecek olan arazi ve arsalardan, belediye meclisi kararı ile belli edilip, İmar ve İskân Bakanlığınca uygun görülenlerin, bu kanun hükümleri dairesinde konut yapımına ayrılacağı belirtilmiştir (md. 7)

Gecekondu kanununun getirdiği, tahsis yoluyla gecekonduculara tapu vererek toprak değıtılması usulü, gecekondu olgusunu önleme açısından geçerli bir çözüm olmamış, aksine gecekondulaşmayı teşvik etmiştir. Bunun yerine, uzun süreli kiralama usulü kabul edilseydi, arsada meydana gelen değer artışları kamu tarafından yeni konut ihtiyaçlarını karşılamada daha rasyonel bir biçimde kullanılabilirdi.

ARSA OFİSİ KANUNU (1969 TARİH VE 1164 SAYILI)

Bu kanunla kurulan Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü, konut, sanayi, turizm bölgeleri ve çeşitli kamu hizmet ve tesisleri için anlaşma, devir, satın alma yolu ile ve benzeri şekillerde arazi ve arsa sağlamaya; arsa stoku ve tanzim satışları yapmaya; sağladığı arazi ve arsaları İmar ve İskân Bakanlığınca tesbit edilecek esaslara göre planlayarak, olduğu gibi veya alt yapı tesislerini kısmen veya tamamen tamamlayıp ihtiyaç sahiplerine satmaya, kiralamaya, değiştirmeye, irtifak hakkı kurmaya yetkilidir (md.2).

Kanunla ayrıca İmar ve İskân Bakanlığına, konut, sanayi ve turizm ihtiyaçları için, Arsa Ofisi adına kamulaştırma yetkisi tanınmıştır (md.9).

Arsa Ofisi Kanunu, konut yapımı için gerekli arazi veya arsayı elde etmede güçlü bir imkân getirmiştir, ancak özellikle parasal yetersizlek nedeniyle kendisinden beklenen işlevlerine yerine getirememiş, etkin bir şekilde arsa stoku ve tanzim satışlar yapmak suretiyle arsa spekülasyonunun önleyici bir kuruluş olamamıştır. Yeterle parasal olanaklar sağlandığında ve yeni bir yapıya kavuşturulduğunda etkin bir şehirsel arazi politikası uygulamada bir araç olabilir.

KAT MÜLKİYETİ KANUNU (1965 TARİH VE 634 SAYILI)

Bu kanunun getirdiği, bir parsel üzerinde çok sayıda "bağımsız bölüm" (konut, işyeri, vb.) kurulabilmesi ve müstakil mülkiyete konu olması imkânı, orta ve üst-orta grupların konut sahibi olmalarını kolaylaştırırken, bu alanda konut yapıp satmayı kısa zamanda büyük kârlar getiren birticaret haline getirmiştir. Kat Mülkiyetinin getirdiği bu sistem, büyük kentlerin, bugünkü, plan proje dinlemeyen ve konut üretiminde büyük ölçüde yap-satçılığın hakim olduğu bir beton yığını olmasını kolaylaştırmıştır. Bir alışkanlık olarak, şimdiye kadar hep gecekondulardan şikâyet edilmiş, gecekonduların imar planlarına ve mevzuata aykırı yapılar olduğu, bunların yıkılması gerektiği ileri sürülmüş, diğer taraftan birçoğunun sadece arsasının tapusu olan, fakat üzerine onlarca kat ruhsatsız bina yapılan beton yığınları gözlerden kaçırılmağa çalışılmıştır.

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU KANUNU (1945 TARİH VE 4792 SAYILI)

Sosyal Sigortalar Kurumu, sigortalılara konut yapımı için ve bu konutların birinci derecede ipoteği karşılığında, gayrımenkul değerinin yüzde 90'ı nispetinde en az 20 yıl vadeli konut kredisi vermektedir (md. 20/ç).

Kurumca verilen kredi ve kredi koşulları, "Sosyal Sigortalar Kurumu Konut Kredisi Yönetmeliği" ile düzenlenmiş ve bu yönetmeliğe göre yürütülmektedir. Kurumca verilen kredi 150.000.- lira olup, uygulanan faiz oranı yüzde 4, ödeme süresi yapı alanı 85 m^2 ye kadar olan konutlar için 20 yıl, 85-100 m^2 olan konutlar için 15 yıldır. Kurumca verilen kredi ferdi olmayıp en az 30 ortaklı konut kooperatifi üyesi olanlara verilmektedir.

TÜRKİYE EMLAK KREDİ BANKASI KANUNU (1946 TARİH VE 4947 SAYILI)

Bankaya veya başkalarına ait arsalar üzerinde bina yapmak ve peşin veya ipotek karşılığı satmak; konutu olmayan yurttaşlara ucuz konut yaptırmak için, süresi elli yılı geçmemek üzere, arsalarıyla birlikte bina ve yapı ipoteği karşılığında ikrazlarda bulunmak ve krediler açmak; bankanın amaçları arasında sayılmıştır (md.2).

Bankanın çeşitli adlar altında verdiği krediler çok yetersiz olduğu gibi, genellikle faiz oranları çok yüksek bulunmaktadır. Diğer taraftan bankanın ürettiği konutların maliyeti yüksek olduğundan, bu tür konutlardan orta ve ortanın üstündeki gelir grupları yararlanmaktadırlar. Bu gelir grubu piyasadan konut edinebilecek gelir düzeyindedir, ancak sağlanan kolaylıklar ve güvenceler nedeniyle bankayı tercih etmetedirler. Banka bugünkü işleyiş tarzıyla ve ürettiği konut miktarı ve niteliğiyle İstanbul'un konut ihtiyacısının karşılanmasında hemen hemen hiç etkili olamamaktadır. Banka en kısa zamanda yeni bir yapıya kavuşturulmalı, konut piyasasından konut ihtiyacını gideremeyen dar gelirli yurttaşlara ucuz konut sağlamada etkin bir rol oynayabilmek için çok sayıda, ileri teknoloji kullanan konut yapım organizasyonlarına gitmeli, yapı malzemesini kendi kuracağı tesislerde bizzat üretmelidir. Banka bizzat üretim yapacağı böyle bir konut üretim sisteminde kâr amacı gütmemelidir.

BAĞ-KUR KANUNU (1971 TARİH VE 1479 SAYILI)

Sigortalılara konut yapımı için, bu yapıların birinci derecede ipoteği karşılığında, taşınmaz değerinin yüzde 80'ine kadar, 20 yıl vadeli yüzde 5 faizli kerid vermek, kurumun yetkilerindendir. (md.16).

Konuyu düzenleyen tüzük henüz çıkmadığından, kanunun 5. maddesine göre çıkar-

tılan, Sosyal Güvenlik Bakanlığı 15 No.lu Genelgesi ile Bağ-Kur sigortalılarının konut kredisinden yararlanma koşulları, vade_ faiz ve kredi miktarı belirlenmiştir. Sigortalılara verilen kredi miktarı 100 bin liradır. Yüzde 5 faizli ve 20 yıl vadeli olup ferdi kredi şeklinde verilmemektedir. Kredi, kooperatifler kanununa göre hazırlanmış, ilgili bakanlıkça onaylanan ana sözleşmeye göre kurulan en az 15 ortaklı konut kooperatifi üyelerine verilmektedir.

ORDU YARDIMLAŞMA KURUMU KANUNU
(1961 TARİH VE 205 SAYILI)

Kurumun devamlı üyelerine konut inşaatı için ipotek karşılığında 20 seneye kadar vadeli ve faizli kredi açmak kurumun yapacağı hizmetler arasında sayılmıştır. (md.33)

Kurum 25 hizmet yılını doldurmuş üyelerine yüzde 5 faizli, 15 yıl vadeli, 150 bin liralık konut kredisi vermektedir. Diğer sosyal güvenlik kurumlarından farklı olarak bilindiği gibi OYAK, hemen hemen bütün kredi isteklerini karşılayacak mali güçtedir.

DEVLET MEMURLARI KANUNU
(1965 TARİH VE 657 SAYILI)

Devlet memurlarının lüzum ve zaruret görülen yerlerde, kiralık konut ihtiyaçları, İmar ve İskân Bakanlığınca tesbit edilerek Bakanlar Kurulunca onanacak programlar gereğince, genel ve katma bütçelere her yıl konulacak ödeneklerle tesis edilecek fondan karşılanır. Bu madde hükmü özel kanunlarla düzenlenir. (md. 193)

Memur Yardımlaşma Kurumu kanunu hâlâ çıkarılmamış, MEYAK fonunda toplanan kesintiler kesilme amacında kullanılmamıştır.

MEMUR MESKENLERİ İNŞASI HAKKINDA KANUN
(1944 TARİH VE 4626 SAYILI)

Gerekli görülen yerlerde memurlar için konut yaptırmağa ve bu amaçla 25 milyon lirayı geçmemek ve mali programı taahhüde girişmeden önce, Maliye ve İmar ve İskân Bakanlıklarınca birlikte tesbit edilmek üzere gelecekyıllara geçici taahhüde girişmeğe İmar ve İskân Bakanı yetkilidr. Nerelerde kaç memur için ne büyüklükte ev yaptırılması gerektiği Bakanlar Kurulunca kararlaştırılır (md. 1).

YURT DIŞINDAKİ İŞÇİLER
İÇİN ÖZEL YASA

Yurt Dışında çalışan işçilere konut ve küçük sanat kredisi açılması ve ödünç para verilmesi hakkında Kanun (499 sayılı) gereğince yurda kati olarak dönmüş olan işçilere yapı tasarrufu sistemi esaslarına göre, yüzde 2 faizli, 20 yıl vadeli, 40 bin lira konut kredisi verilmekteydi. 2.1.1974 tarihinden itibaren yurda kati dönüş şartı aranmaksızın 50 bin liradan 125 bin liraya kadar, 15 yıl vadeli, yüzde 9 faizli konut kredisi verilmektedir (Kredi Emlak Bankasınca verilmektedir).

KONUT SORUNU VE
YÖNETMELİKLER

Kamu konut Kredileri düzenleme ve Koordinasyon Kurulunun Çalışma, Yetki ve Karar Alma Düzenini Kapsayan (15.7.1975 tarih ve 15296 sayılı Resmî Gazetede yayınlaran yönetmelik, 7116 sayılı İmar ve İskân Bakanlığı Kuruluş Kanunun 10. maddesindeki Bakanlığın, "...Devlete veya mahallî idarelere ait bulunan kredi müesseleri tarafından verilen mesken kredilerinin ve yapılan çeşitli yardımların tahsis şartlarını tayin ve tanzim etmek, uygulamasını kontrol etmek..." görevi gereğince düzenlenmiştir.

Bu yönetmelik kamu kaynaklı konut kredilerinin ve kamı kuruluşlarının verdiği konut kredilerinintahsis koşullarını saptamak, uygulamasını denetlemek ve koordine etmek üzere kurulan "Kamu Konut Kredileri Düzenleme ve Koordinasyon Kurulu"nun çalışmalarını, yetkilerini ve karar alma düzenini belirleme amacını taşır. (Yönetmelik md.2).

Kurul, İmar ve İskân Bakanlığının başkanlığında, İmar ve İskân Bakanlığından üç, Maliye Bakanlığından üç, Sosyal Güvenlik Bakanlığından bir, D.P.T. müsteşarlığından iki, T.E.K. Bankası, S.S.K., Bağ-Kur ve bu konu ile görevlendirilecek kuruluşlardan ikişer temsilciden oluşmak üzere kurulmuştur. (Yön.md.6) Sekretarya hizmetleri İmar ve İskân Bakanlığınca yürütülmektedir (md.9)

Yukarıda başlıcalarına değinilen konut ile ilgili mevzuat dışında, dolaylı olarak konutla ilgili çok sayıda mevzuat bulunmaktadır. Örneğin: Kooperatifler Kanunu, Afetler Kanunu, İmar Kanunu, Umumi Hıfzısıhha Kanunu, Medeni Kanun, İller Bankası Kanunu, Bankalar Kanunu, Vergi Kanunları ve bu kanunlara göre çıkarılmış çok sayıda tüzük, yönetmelik ve genelgeler sayılabilir.

Çerçevesi iyi çizilmiş bir ulusal konut politikasına dayandırılmadığı için konutla iligili mevzuat bir bütünlük göstermemekte ve genel olarak yetersiz bulunmaktadır.

Konut yapımı ile şehir planları arasında ilişki kurularak, planda yerleşmeye ayrılmış alanlarda, tek tek bina yapma anlayışından uzak, bütün sosyal hizmet ihtiyaçlarını karşılayacak yeni mahalleler, şehirsel kesimler kurulmasını sağlayacakyeni düzenlemeler getirilmesi gereklidir.

BAŞKANLAR
KÖŞESİ

BELEDİYELER KENT SORUNLARI VE DEMOKRASİ

Ahmet ENÖN
MARMARA Belediye Başkanı

BELDE HALKININ İSTEDİĞİ BELDE

Ülkemizde yerel yönetimlerin başında gelen belediyeler kırk yılı aşkın bir zamandan beri merkezi yönetimin boyunduruğundan kendini kurtarma ve beldeyi belde halkının isteğine göre geleceğe hazırlama savaşı vermektedirler.

Bu savaşın sonunda belediyelerin aydınlığa çıkması ve belde halkına, en az uygar ülkelerdeki kadar sağlıklı bir belde sunabilmesi için, siyasî partilerin ve yasama organının mahallî halkı temsil eden belediyeler gerçeğine eğilmeleri ve bu konuda daha çok bilgilenmeleri gerekir. Siyasî partiler ve onların parlamentodaki temsilcileri, mahallî halkı doğrudan temsil eden ve onların en temel ihtiyaçlarını karşılayan belediyeler konusunda bilinçlenmedikçe, belediye yönetimlerinin çağa uygunluğnu sağlayacak yasaların parlamentodarr çıkması olanaksızdır. Gerekli yasalar çıkmadıkça da belediye yönetimlerinin beldelerinde yaşayan halk kitlelerine çağdaş ihtiyaçlarını karşılayacak hizmetleri götürmeleri söz konusu olamaz. Demokrasinin temel taşı olan belediyelerin en temel konularında merkezdeki bürokratların vesayeti altında bulunmaları seçilmiş yöneticilerin iş yapma gücünü ve atılımlarını kısıtlamaktadır. Aslında bu kısıtlılığı merkezi idare öteden beri ister, kısıtlamayı sürdürür. Bu durum daha da ağırlaştırılarak sürdürüldüğünde, Türkiye'de belediye eskiden olduğu gibi, emekli ve yaşlı bir kısım kasaba eşrafının nöbetleşe hizmet görecekleri bir yer haline gelir.

BELEDİYELER BU İSTEĞİN TEK ARACI

Belediyeler beldede yaşayan halkın kendi kendini yönettiği tek yönetim örneğidir. Bu yönetim, özellikle günümüzün hızla gelişen kentlerinde emekçi halk kitlelerinin yönetimde çoğunlukla söz sahibi olacağı ve demokrasinin işlerlik kazanacağı bir biçimde oluşacaktır. Bu oluşumu sözde demokrasilerde engellemenin yolu da, merkezi idarenin bu yerel yönetimlerin her işine karışması ve yönetimi bürokrasi kademesi haline dönüştürerek, demokrasinin sözde işlediği bir alan olarak bugünkü haliyle koruması biçimindedir.

BELEDİYE YETKİLERİ: DÜĞÜM NOKTASI

Yerel yönetimlerin ve özellikle belediyelerin harcamalarında ve gelirlerinde söz sahibi kadroyu oluşturan yüksek dereceli memurların tayinleri merkezi hükümet tarafından yapılırsa veya onanırsa; belediye kendi meclisinin kararlarıyla, hizmet sunduğu belde halkından sağladığı gelirlerin değiştirilmesinde söz sahibi olamazsa ve merkezî idare tahsil ettiği vergilerden, otuz yıl önceki ölçülerle belediyelere pay ayırırsa; genel idare belediyeler üzerindeki söz sahipliliğini hâlâ Osmanlı merkeziyetçiliği esprisi ve de görüşü içinde sürdürürse, belediyelerde demokratik yönetimden söz edilemez.

KAYNAĞIN KONTROLÜ

Çağa uygun olarak, hızlı sanayileşme ve kentleşme sonucu hızla artan yerleşmelerin artan hizmet ihtiyaçlarının en önemlileri merkezi ve özel kuruluşlarca tek elden yürütülmeye çalışılmaktadır. Bu tip hizmetlerin bir kısmı merkezi idare eliyle ve devletin bu işler için yabancı ülkelerden aldığı ve dünya borsalarından temin ettiği kredilerle finanse edilmektedir. Bu şekilde merkezi idare ve özel kuruluşlarca tek elden sağlanmaya çalışılan kent hizmetleri, belde halkının iş başına getirdiği yönetimce kontrol edilememekte ve kent içerisinde birtakım çıkarcılar ortaya çıkmakta ve bunlar belde halkının yönetimini ezmeye çalışmaktadırlar. Belde halkının mahallî müşterek hizmetlerinin tümü gerekli üretim tesisleriyle birlikte belediyelere aktarılmalıdır. Toplu konut yapımı gibi birtakım faaliyetler belediyenin kontrolundan kaçmak için belediye hudutları dışında kırsal kesimde gelişmektedirler. Bu gibi durumlarda belediye hudutları derhal mülkî hudutlara genişletilerek bu alanlar belediyelerin denetim ve kullanım alanları haline dönüştürülmelidirler.

BELDE HALKINA SUNULACAK HİZMETLER

Yukarıda bazılarına değinilen belediye sorunlarının çözümüne yeni bir belediyecilik anlayışı ile yaklaşıldığında belde halkına sağlanacak yararlardan bazıları şöyle sıralanabilir:

- kötü gelişme önlenir, planlı gelişme sağlanır,
- başı boş ve vasıfsız üretim disipline edilir,
- çevre kirliliğinin önlenmesi için etkin tedbirler alınır,
- hizmetlerden elde edilen kârlılık ve para birikimi, halkın kendi yönettiği belediyece halk yararına kullanılır,
- üretimi ve tüketimi denetleyerek ve diğer komşu belediyelerle işbirliği halinde ortaklaşa pazarlama olanakları sağlayarak,
- ulaşım kolaylıklarından yararlanmada eşitlik sağlanır,
- kamu iktisadî kuruluşlarının satış bayii ve acenteliklerinin belediyelere devri sağlanarak tüketim mallarının tüketiciye ulaşmasında eşitlik ve kolaylık sağlanır...

Ülkemizin her geçen gün artan belediye ve kent sorunlarını çağdaş çözümlere kavuşturabilmek ve sürekli tehdit altında tutulan demokrasimizi sağlıklı bir temele oturtabilmek için; artık belde halkı ile daha çok bütünleşmiş ve sorunlara "birlik"ler kurarak ve benzeri girişimlerde bulunarak ortak çareler aramaya başlayan Türk belediyelerini her zamankinden daha zor görevler beklemektedir.

NE

DEDİLER

BASINDA KENT VE KENTLEŞME HABERLERİ

Belediyeler... Günümüz Türkiyesinin demokratlaşması yolunda atılacak önemli adımın kaleleri... Ve basında (ilericisi gericisi) bu soruna kendi açılarından zaman zaman veriyor... Basın belediye haberlerini, kent sorunlarını okuyucularına duyuruyor. Ancak , bu sorun yeterince değerlendiriliyor mu? Değerlendirilmiyor-mu?Bu sütunda 1977'nin ikinci yarısında Türk basınında kent ve belediye sorunları konusunda çıkmış haberlerin genel bir dökümü yapılmakta ve bu yolla basınla belediye ilişkilerinin gelişmesine bir fırsat yaratılması amaçlanmaktadır.

KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI
HABER BÜLTENİ
Temmuz 1977

MBBB ile TMMOB Kimya Mühendisleri Odası Genel Merkezi arasında bir protokol imzalandı. Buna göre çevre kirlenmesini engellemek için ortak çaba yürütüleceği açıklandı.

CUMHURİYET
18 Temmuz 1977

Demirtaş Ceyhun, 7 gün devam eden "YENİ BİR DEV"adıyla bir inceleme yayınladı. İncelemede kentleşme, sanayileşme, yarattığı sorunlar geniş bir boyutla ele alındı. Tan Oral'ın çizgileriyle zenginleştirilen yazıda sanayileşmenin ortaya çıkardığı sorunlar da yer almakta, ve bugüne kadar çözüm olarak önerilen, gösterilen yolların bir sentezi yapılmaktadır.

Bu konularda, kapitalist ülkelerde ve sosyalist ülkelerde ortaya çıkan çözüm şekilleri ve sorunun tarihçesi hakkında bilgiler verilmektedir.

MİLLİYET
10.7.1977

İstanbul Belediye Başkanı Ahmet İsvan "Düşünenlerin Düşüncesi" sütununda "%34 Ekmek Zammına Evet mi Hayır mı?"başlığı ile bir makale yayınladı; Yayınlanan yazıda, "İstanbul'da yapılacak ekmek zammının bütün Türkiye'deki ekmek fiyatları için gösterge olacağı belirtildikten sonra "fırınların %34 oranında zam istemelerine gerekçe olarak gösterdikleri şeylerin haklı olmadığı" belirtilmektedir.

ÇEŞİTLİ GAZETELER
20 Temmuz 1977

Belediyelerin aralarında kurdukları "Türkiye Belediyecilik Eğitim ve Araştırma Merkezi Vakfı"nın kuruluşuna dair haberler bütün basın organlarında yer aldı. Bu konuda bazı basın organları da kuruluşun fotoğrafını da kullandılar.

CUMHURİYET
26 Temmuz 1977

Belediyelerin kıyı koruma ve doğayı koruma çabalarıyla yağlama mantığının bir örneği daha yaşandı. Balıkesin ili Bandırma ilçesinin Marmara kıyısında yapılmakta olan ve deniz kirlenmesine önemli ölçüde katkısı olacak olan Aluminyum Sülfat sanayi fabrikasının inşaatına yine izin verildi. Bu konuda Marmara Belediye Başkanı Ahmet Enön,"ilgili bakanlıklara telgraf çekerek inşaatların durdurulmasını ve bu konunun Belediyeler Birliğince ele alınarak buna karşı mücadele edeceğini"

MİLLİ GAZETE
29 Temmuz 1977

Yarımca'da 15 milyon liralık kamulaştırma yapılacağı ve belediye yatırımlarının dökümü konusunda bir haber yer aldı. Gecekondu önleme bölgesi için yapılacak yatırımlar hakkında bilgi verildi.

ÇEŞİTLİ GAZETELER
6 Ağustos 1977

Kartal Halk Ekmek fabrikasının kuruluş haberleri bütün günlük basında yer aldı. Gazeteler haberi Birlik merkezinde yapılan basın toplantısından çekilen resimlerle verdiler.

CUMHURİYET
9 Ağustos 1977

İstanbul Belediye Başkanı Ahmet İsvan'ın "Olaylar ve Görüşler" sütunundan bir yazısı yayınlandı. Ahmet İsvan yazısında, "2. MC'nin de belediyelere ilişkin politikasının belediyeleri olanaksız bırakmaya yönelik olduğunu" belirtti

MİLLİ GAZETE
9 Ağustos 1977

Fitheyi Belediyesinin balık tanzim satış mağazası açtığı belirtilmekte ve halkın bu satışlara oldukça ilgi gösterdiği bildirilmektedir.

CUMHURİYET
10 Ağustos 1977

İmar İskân Bakanlığının sahillerde ya da hisseli arsa satışlarında alıcılara yaptığı uyarı yer aldı.

HÜRRİYET
12 Ağustos 1977

Kartal Belediyesinin Kartal' da su sorununu çözümlemek için giriştiği yatırımdan bahsederek "60 milyona çıkacak yatırımın hızla ilerlediği'bildirilmektedir.

CUMHURİYET
12 Ağustos 1977

Tüketicinin korunmasına ilişkin mevzuatın çok eski hatta çağ dışı olduğunu bildiren bir sohbet gazetede yer aldı. Konuşmacı Tanju Öztürk "bilimsel kuruluşlarla bu konuda iş/ birliği yapıldığı"nı açıkladı

CUMHURİYET
12 Ağustos 1977

İlhan Tekeli, İkinci Boğaz Köprüsü tartışmaları üzerine görüşlerini açıkladı. Tekeli, bu sohbette "metro olgusu üzerinde durarark İkinci Köprünün kent içi ulaşıma çözüm sağlamayacağını"belirtti.

ÇEŞİTLİ GAZETELER
14 Ağustos 1977

Antalya Kültür ve Sanat festivalinde ödül kazanmış sanatçıların ödülleri Antalya Belediye Başkanı Selâhattin Tonguç tarafından bir kokteylle Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği'nin 'Cağaloğlu' ndaki merkezinde verildi.

MİLLİYET
16 Ağustos 1977

İstanbul Belediye Başkanı Ahmet İsvan "yasaların ekmeği denetleme olanağı sağlamadığını" belirten bir demeci yayınlandı.

HÜRRİYET
16 Ağustos 1977

Maltepe Belediye Başkanı Yalçın Kızılay'ın, yeni Belediye Dispanserinin yakında hizmete açılacağı haberini yayınladı.

MILLİYET
17 Ağustos 1977

"İspanya'da ekmeğe %30 zam yapan fırıncılar derneği başkanının zammı haksız yaptığı " bildirilerek, tutuklanıp para cezasına çarptırıldığını" belirten UPİ kaynaklı bir haber yayınlandı.

TERCÜMAN
18 Ağustos 1977

İsvan'ın İstanbul muhtarlarıyla şehir sorunları konusunda yaptığı toplantı haber olarak verildi. Ve İsvan'ın bu toplantıda "çalışmaları yetersiz bulduğunu açıkladığı" belirtildi.

CUMHURİYET
18 Ağustos 1977

Halk sağlığına zarar veren sanayinin şehir dışına kaydırılması konusunda Türk Tabipler Birliği'nin isteği yer aldı.

POLİTİKA
18 Ağustos 1977

İsmail Cem "İzmit Deneyimi ve Belediyelerin Önemi" başlığında bir başyazı yazdı. Bu yazıda İzmit Belediyesinin kent sorunları çizmede doğru pratik ve teknik yaklaşımlar getirdiği belediye çevresinde yetenekli bir kadro topladığı ve hepsinden önemlisi halkın desteğini sağladığını vurguladı.

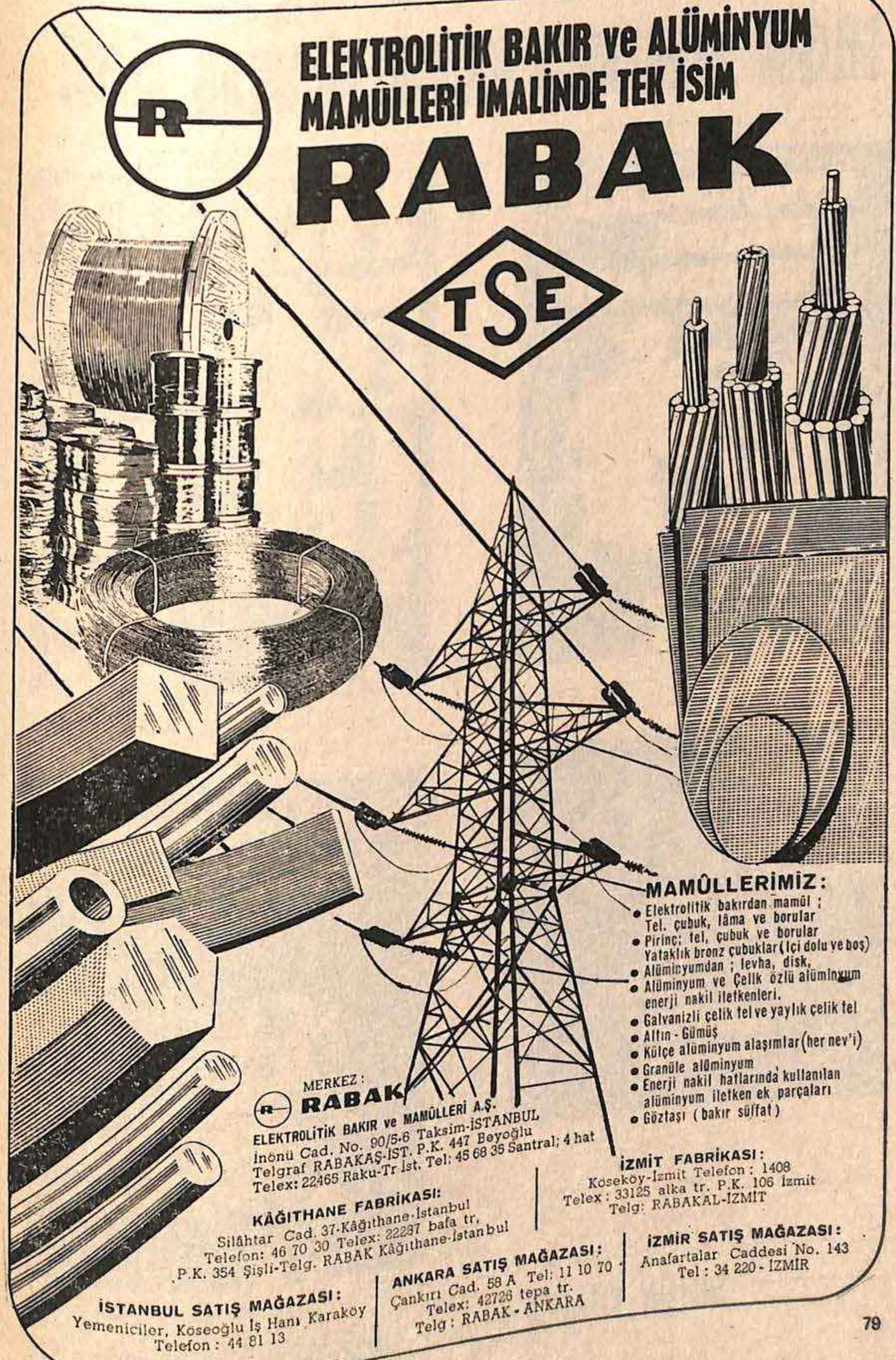
TERCÜMAN
21 Ağustos 1977

Bayrampaşa Belediye Başkanı Necdet Özkan "artan fiyatlar karşısında vatandaşın aşırı kazançlardan uzak tüketim ve ihtiyaç maddelerine ulaşabilmesi için" Belediyenin tanzim satış mağazası açtığı haberini yayınladı.

Çevre kirliliği ile mücadelede etkin tedbirler alınıyor

BÜTÜN SINAİ KURULUŞLAR EKOLOJİK BELGE VERMEK MECBURİYETİNE TABİ TUTULDU

Belediyeler Birliği ile Kimya Mühendisleri Odası bu konuda sürekli işbirliği yapacak

ELEKTROLİTİK BAKIR ve ALÜMİNYUM
MAMÛLLERİ İMALİNDE TEK İSİM
RABAK
MAMÛLLERİMİZ:
• Elektrolitik bakırdan mamûl ;
Tel. çubuk, lâma ve borular
• Pirinç; tel, çubuk ve borular
Yataklık bronz çubuklar (İçi dolu ve boş)
• Alüminyumdan ; levha, disk,
• Alüminyum ve Çelik özlü alüminyum
enerji nakil iletkenleri.
• Galvanizli çelik tel ve yaylık çelik tel
• Altın - Gümüş
• Külçe alüminyum alaşımlar (her nev'i)
• Granüle alüminyum
• Enerji nakil hatlarında kullanılan
alüminyum iletken ek parçaları
• Göztaşı (bakır sülfat)
MERKEZ :
RABAK
ELEKTROLİTİK BAKIR ve MAMÛLLERİ A.Ş.
İnönü Cad. No. 90/5-6 Taksim-İSTANBUL
Telgraf RABAKAŞ-İST. P.K. 447 Beyoğlu
Telex: 22465 Raku-Tr İst. Tel: 45 68 35 Santral; 4 hat
KÂĞITHANE FABRİKASI:
Silâhtar Cad. 37-Kâğıthane-İstanbul
Telefon: 46 70 30 Telex: 22287 bafa tr.
P.K. 354 Şişli-Telg. RABAK Kâğıthane-İstanbul
İZMİT FABRİKASI:
Köseköy-İzmit Telefon : 1408
Telex : 33125 alka tr. P.K. 106 İzmit
Telg: RABAKAL-İZMİT
İSTANBUL SATIŞ MAĞAZASI :
Yemeniciler, Köseoğlu İş Hanı Karaköy
Telefon : 44 81 13
ANKARA SATIŞ MAĞAZASI :
Çankırı Cad. 58 A Tel: 11 10 70
Telex: 42726 tepa tr.
Telg : RABAK - ANKARA
İZMİR SATIŞ MAĞAZASI :
Anafartalar Caddesi No. 143
Tel : 34 220 - İZMİR

TSE

KARTAL YÖRESİ BELEDİYELERİ
VE HALKI
ELELE VERDİ...

EKMEĞİMİZE
SAHİP ÇIKMAK İÇİN

KARTAL HALK EKMEK A.Ş.'ne ORTAK OLUNUZ...

Kartal Belediyesi , Maltepe Belediyesi , Dolayoba Belediyesi , Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği ve Halk

15 LIRA